

“Why should we be requested to move to Africa?”

Mustien abolitionistien Liberiaan kohdistuvan kolonisaation vastustamisen dis-
kurssit 1830-luvun Yhdysvalloissa

Ropponen Aapo Oskari (149622)
Yleisen historian Pro gradu -tutkielma
Joensuun yliopisto
Historian oppiaineryhmä
18.9.2007

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
1.1. Kolonisaatiokysymys Yhdysvalloissa 1800-luvun alkupuolella	1
1.2. Kolonisaatiokysymys mustien abolitionistisessa liikkeessä	4
1.3. Tutkimusongelma ja siihen vastaaminen	7
1.4. Lähteet	11
1.5. Tutkimusperinne	13
2. Yhdysvallat kotimaana -diskurssi	20
2.1. Afrikkalaisuudesta amerikkalaisuuteen	20
2.2. ”I love America; it is my native land”	23
2.3. Rakkaus kotimaata kohtaan voittaa karun todellisuuden	28
2.4. Lehdistö kotimaapuolustusten esiintuojana	32
3. Liberian huonot olot -diskurssi	40
3.1. Liberia – tappava Golgata?	40
3.2. Liberia – Afrikan vilja-aitta?	44
3.3. Mustien järjestöt ja kolonisaatiovastaisten mielipiteiden esiintuominen	51
4. Tasa-arvodiskurssi	56
4.1. Tasa-arvovaateiden perusta	56
4.2. Kolonisaatio mustien tasa-arvon loukkaajana	61
4.2. Kolonisaationpuolustajien vasta-argumentit	66
4.3. Kirkko tasa-arvopuolustusten esiintuojana	70
5. Johtopäätökset	76

Lähteet ja tutkimuskirjallisuus

Lyhenteet

Liitteet

1. Johdanto

1.1. Kolonisaatiokysymys Yhdysvalloissa 1800-luvun alkupuolella

“But whilst we behold a settled determination on the part of the American Colonization Society to remove us to Liberia, without using any means to better our condition at home, we are compelled to look with fearful diffidence on every measure of that institution.”¹

Adressissaan mustat² orjuudenvastustajat Abraham D. Shadd, Peter Spencer ja William S. Thomas katsovat, että siirtomaaseura ACS:n kaikkiin toimenpiteisiin tulee suhtautua pelokkaalla arkuudella, sillä kyseisen instituution tavoite on ainoastaan lähettää mustat Liberiaan ilman mustien olojen parantamista heidän kotimaastaan Yhdysvalloissa. Shaddin, Spencerin ja Thomasin näkemys kolonisaation³ vastustamisesta oli hyvin yleinen mustien keskuudessa 1830-luvulla, vaikka tämän orjuusinstituution alkavasta rappeutumisesta seurauksena olleen kysymyksen voidaan katsoa myös jakaneen mielipiteitä. Orjuuden vastustuksen ja vapaiden mustien määrän lisääntyessä monet alkoivat nimittäin pitää vapaita mustia ongelmana, josta tuli päästä eroon.⁴

Kolonisaatiokysymys nousi Yhdysvalloissa ajankohtaiseksi ensimmäisen kerran jo 1700-luvun loppupuolella, kun vuonna 1773 Anthony Benezet ehdotti mustien siirtämistä omalle alueelleen Alleghany-vuorten ja Mississippi-joen välimaastoon. Samana vuonna myös kveekarit ehdottivat ”mustien osavaltioiden” tai territorioiden luomista Pohjois-Amerikkaan. Muista ehdotuksista huolimatta Afrikan katsottiin olevan paras kolonisaation kohde, koska kolonioiden luominen Afrikkaan olisi halvempaa, helpompi toteuttaa ja lisäksi englantilaiset

¹ Address by Abraham D. Shadd, Peter Spencer, and William S. Thomas 12.7.1831, 104, The Black Abolitionist Papers, Vol. 3. Tästä eteenpäin käytän kyseisestä sarjasta lyhennettä BAP.

² Työssäni olen käyttänyt tummaihoisista pääsääntöisesti nimitystä musta, sillä se on aiemmissa tutkimuksissa käytettyjen termien (*'Black'*, *'African-American'*, *'People of Colour'* ja *'negro'*) suomenkielisistä vastineista neutraalein ja 1800-luvun alkupuolen kontekstista katsottuna ja parhaiten tummaihoisiin suhtautumista kuvaava.

³ Kolonisaatiolla tarkoitettiin 1800-luvun alkupuolen Yhdysvalloissa mustien mahdollista siirtämistä Afrikan länsirannikolle Liberiaan mustia varten perustettuihin kolonoihin. Joskus kolonisaatiosta ja Yhdysvalloista Afrikkaan muuttaneista mustista puhutaan ”Takaisin Afrikkaan -liikkeen” nimissä (esim. Duignan & Gann 1984, 88-90). Tutkimuksessani en ole halunnut käyttää Liberiaan suuntautuneesta kolonisaatiosta tuota nimitystä, koska 1830-luvun Yhdysvaltojen mustista vain pieni osa oli syntynyt Afrikassa ja siksi olisi väärin puhua mustien paluusta takaisin Afrikkaan. Kolonisaation käsitettä ei myöskään tule sotkea kolonialismin käsitteeseen.

⁴ Ripley 1991, 3-6; Standenraus 1961, 1-2.

olivat jo aiemmin tehneet ennakkopäätöksen siirtokunnan luomisesta Länsi-Afrikan rannikolle⁵. Konkreettisia toimia kolonisaation puolesta tehtiin kuitenkin vasta 1810-luvulla, jolloin massachusettsilainen vapaa musta⁶ kveekari Paul Cuffe suoritti etsintöjä Sierra Leonen rannikolla tavoitteenaan löytää mustille uusi koti.⁷ Cuffen johdolla alueelle vietiin lopulta yhteensä 38 mustaa. Työ jäi kuitenkin hetkeksi kesken Cuffen kuoltua syyskuussa 1817. Samoihin aikoihin, joulukuussa 1816, etsintöjen taustaorganisaatioksi luotiin *American Colonization Society* eli ACS, jota tukivat muun muassa Republikaanisen puolueen johtaja Henry Clay sekä presidentti James Madison. Samalla myös keskustelut mustien tulevaisuudesta kiihtyivät aina kongressitasoa myöten. Lukuisten etsintöjen jälkeen mustille löydettiin ”uusi koti” Afrikan länsirannikolta, Pippurirannikkona⁸ tunnetulta alueelta. Siirtokuntia alueelle perustettiin useita ja niistä ensimmäinen luotiin Mesuradon niemelle vuonna 1822. Ensimmäistä siirtokuntaa alettiin virallisesti kutsua Liberiaksi⁹ vasta vuonna 1844. Kolme vuotta myöhemmin siirtokunnat yhdistettiin itsenäiseksi tasavallaksi.¹⁰

Orjuus ja kolonisaation ongelma Yhdysvalloissa saivat kehittyä 1800-luvun alkupuolen poliittisessa ilmapiirissä, jota muokkasi vahvasti muun muassa asukasluvun kasvusta ja yhteiskunnan nykyaikaistumisesta seurauksena ollut taloudellinen kasvu. Asukasluvun ja talouden kasvun vaikutusta oli myös valtion pankkien määrän lisääntyminen sekä tarve aluelajennuksiin. Yhdysvaltojen alueellinen laajeneminen oli todella nopeaa ja vuosisadan puoliväliin mennessä valkoinen väestö oli asuttanut lähes koko nykyisen Yhdysvaltojen mantereen alueen Atlantin rannikolta Tyynen Valtameren rannikolle. Aluelajennukset kuten Louisianan osto Ranskalta 1803 ja Floridan ostaminen Espanjalta 1819 kiihdyttivät myös orjuuskeskustelua, sillä uusissa osavaltioissa jouduttiin aina pohtimaan, sallittaisiinko vai kiellettäisiinkö orjuus. Näin orjuudesta muodostui osavaltioiden mielipiteitä jakava asia ja Yhdysvallat jakautui Etelään ja Pohjoiseen. Etelän osavaltiot kannattivat orjuutta ja Pohjoiset osavaltiot vastustivat sitä. Kuuluisaksi maata jakaneeksi rajalinjaksi muodostui niin kutsuttu Mason-Dixon -linja¹¹. Voidaan

⁵ Foster 1953, 41.

⁶ Paul Cuffe oli itse asiassa puoliksi musta ja puoliksi intiaani. Duignan & Gann 1984, 82.

⁷ Clegg 2004, 22-30; Jordan 1968, 546-551; Liebenow 1987, 12; Ripley 1991, 71.

⁸ Englanninkielessä Pippurirannikkoa kutsutaan nimellä Grain Coast. Nimensä rannikko on saanut malagueta-pippurin jyvien mukaan. Liebenow 1987, 15. ks. Liite 1, Liberian kartta.

⁹ Työssäni käytän silti Länsi-Afrikkaan luoduista kolonioista yhteisnimeä Liberia johtuen siitä, että myös 1830-luvun mustat abolitionistit puhuivat Liberiasta tässä merkityksessä.

¹⁰ Abasiattai 1992, 114-115; Clegg 2004, 51-52; Kari 1992, 175; Liebenow 1987, 15-17; Quarles 1969, 14 ja 23; Ripley 1991, 3-15.

¹¹ Mason-Dixon -linja oli orjuuden ja orjattomuuden raja ja se kulkee Marylandin ja Pennsylvanian rajalla. Sitä ei pidä sekoittaa sisällissodan Etelän ja Pohjoisen rajaan, joka puolestaan kulkee Potomac-jokea pitkin Virginian ja Marylandin välillä. Henriksson 1990, 144.

sanoa, että kiista orjuudesta oli suurin syy, joka lopulta johti vuosina 1860–1865 käytyyn Yhdysvaltain sisällissotaan.¹² Ominaista kyseiselle ajalle oli myös erilaisten uskonnollisten liikkeiden, kuten baptistien, metodistien, mormonien ja evankelistien määrän voimakas kasvu. Evankelinen liike tuotti myös sosiaalisia uudistuksia, kuten julkisen koulutuksen kehittämistä.¹³

Kysymykset orjuudesta ja mahdollisesta kolonisaatiosta olivat 1800-luvun alkupuolen melko sekavassa¹⁴ poliittisessa tilanteessa varsin olennaisia ja niiden merkitys kasvoi koko ajan. Kuitenkin on oikeutettua väittää, että kysymykset orjuudesta ja kolonisaatiosta eivät vielä 1830-luvulla olleet politiikassa kaikkein keskeisimmässä roolissa, eikä ylin valtiovalta joutunut tekemään suuria päätöksiä näiden kysymysten osalta. Tämä ilmenee parhaiten tarkastelemalla Andrew Jacksonin ja Martin Van Burenin presidenttikausista kirjoitettuja teoksia, joissa käsitellään kyseisen ajan keskeisimpiä poliittisia kysymyksiä. Nimittäin Jacksonin presidenttikausien teoksessa esimerkiksi kolonisaatiokysymys mainitaan vain lyhyesti ja abolitionistakin mainitaan ainoastaan että demokraatit olivat haluttomia tukemaan orjuudenvastustamista¹⁵. Myöskään Van Burenin presidenttikaudesta kertovassa teoksessa ei ole annettu juurikaan palstatilaa orjuus- ja kolonisaatiokysymyksille¹⁶. Sen sijaan *Blackwell Companion to 19th-century America* tarjoaa orjuuskysymykselle oman lukunsa, jossa todistetaan, että orjuuskysymys oli jatkuvasti ajankohtainen, vaikka se ei juuri 1830-luvulla ollutkaan suurin kiistakysymys Yhdysvaltojen politiikassa¹⁷. Kysymykset orjuudesta ja kolonisaatiosta kasvativat merkitystään politiikan ylemmällä tasolla vasta 1800-luvun puolivälin jälkeen.

¹² Cole 1993, 3-10; Henriksson 1990, 116-120 ja 140-145; Jenkins 1997, 124-128.

¹³ Cole 1993, 3-10.

¹⁴ Poliitiikan sekavasta tilasta kertoo se, että politiikassa vallasta olivat vielä 1700- ja 1800-lukujen taitteessa kamppailleet vapauteen, yhdenvertaisuuteen ja patriotismiin uskonut, lähinnä Etelän plantaasinomistajien sekä siirtolaisten muodostamien eurooppalaisten vähemmistöjen kannattama demokraattis-republikaaninen puolue sekä voimakasta, keskitettyä valtiojohtoa kannattanut, erityisesti Pohjoisen varakkaiden farmarien tukema federalistinen puolue. Federalistien suosio alkoi kuitenkin hiipua ja voidaan sanoa, että federalistinen puolue käytännössä kuoli 1810-luvun aikana. Demokraattis-republikaanisen puolueen suosio näkyi myös presidenteissä, sillä kaikki 1800-luvun kuusi ensimmäistä presidenttiä tulivat demokraattis-republikaanisesta puolueesta [Thomas Jefferson (1801–09), James Madison (1809–17), James Monroe (1817–1825), John Adamsin poika John Quincy Adams (1825–29), Andrew Jackson (1829–37) ja Martin Van Buren (1837–41)]. Toinen politiikan sekavasta tilasta kertova asia on se, että puolueista käytetyt nimitykset olivat moninaisia vielä 1700-luvun lopulla ja 1800-luvun alussa, eikä tuolloin puolueilla ei vielä ollut selkeitä nimiä. Esimerkiksi demokraattis-republikaanisesta puolueesta käytettiin nimiä ”Jacksonians”, ”Republicans” ja Democratic Republicans”. Federalisteista sen sijaan käytettiin yleisimmin ”Federalists” -nimityksen lisäksi myös nimeä ”National Republicans”. Cole 1993, 13-21 ja 137-138; Henriksson 1990, 105-116.

¹⁵ Cole 1993, 225-227.

¹⁶ Wilson 1984.

¹⁷ Wright 2001, 195-207.

1.2. Kolonisaatiokysymys mustien abolitionistisessa liikkeessä

Orjuuskiista synnytti orjuutta puolustavan liikkeen ja orjuutta vastustavan liikkeen. Orjuudenvastainen liike, johon kuului sekä valkoisia että mustia, tunnetaan nimellä abolitionistinen liike¹⁸. Abolitionistisen liikkeen ensisijaisena tavoitteena oli orjuuden välitön lakkauttaminen. Tehtävä oli vaikea, sillä vielä 1830-luvulla noin 90 prosenttia maan mustista eli orjuudessa, kun taas vapaita mustia oli koko maassa vain noin 400 000¹⁹. Orjuuden välittömästi lopettamisesta oltiin yksimielisiä kaikkien abolitionistien – sekä mustien että valkoisten – keskuudessa. Abolitionistiseen liikkeeseen liittyi myös muita tavoitteita, kuten rotujen välinen täydellinen tasa-arvo ja paremman moraalin luominen. Kuitenkin yksi merkittävä tekijä jakoi mielipiteiltään varsin yhtenäistä abolitionistista liikettä kahtia. Tämä oli kysymys kolonisaatiosta.²⁰

Mustien abolitionistinen liike oli 1830-luvulla valkoisiin abolitionisteihin verrattuna todella yhtenäinen sekä taustoiltaan, ajatusmaailmaltaan että mielipiteiltään. Mustien abolitionistien taustojen yhtenäisyydestä kertoo se, että mustista abolitionisteista suurin osa vaikutti Pohjoisen kaupungeissa, kuten Philadelphiassa, Bostonissa, New Yorkissa ja Baltimoressa. Vapaiden kaupunkilaisten suuri osuus on ymmärrettävää, sillä maaseudulla orjuudessa elävillä ei olisi oikeastaan edes ollut mahdollisuutta saada mielipiteitään julki. Kolonisaatiota vastustaneista mustista abolitionisteista lähes kaikki olivat myös Yhdysvalloissa syntyneitä ja vapaita. Yleensä he olivat olleet vapaita jo syntymästään saakka. Tosin jotkut olivat saavuttaneet vapautensa vasta omana elinaikanaan. Tämä kuitenkin vaikutti varsin vähän heidän mielipiteisiinsä kolonisaatiosta.²¹

Ajatusmaailman yhtenäisyys puolestaan näkyy parhaiten uskonnon merkitystä tarkasteltaessa. Uskonto oli lähes poikkeuksetta tärkeässä asemassa mustien elämässä ja useisiin asioihin selitykseksi nähtiin Jumala. Mustat abolitionistit eivät tässä asiassa juurikaan poikenneet muista mustista, vaan hekin uskoivat Jumalaan. Ehkä uskonto ei kuitenkaan ollut heille enää ”kaikki kaikessa”, sillä aivan kaikkeen he eivät tarjonneet selitykseksi Jumalaa. Syynä tähän voi olla

¹⁸ Sana abolitionistinen tulee englanninkielen verbistä *abolish*, joka tarkoittaa lakkauttaa. Ripley 1991, 3-18.

Työssäni tarkoitan abolitionistilla nimenomaan järjestäytynyttä orjuudenvastustajaa.

¹⁹ Address by William Watkins, Jacob M. Moore, and Jacob C. White, Sr. marraskuu 1836, 189-194, BAP, Vol. 3. Ks. myös taulukot 2 (s. 21) ja 3 (s. 22).

²⁰ Ripley 1991, 3-18.

²¹ Ripley 1991, 3-10.

se, että mustat abolitionistit elivät yleensä Pohjoisen kaupungeissa, joissa ihmiset olivat maalistuneempia kuin maaseudun pienillä paikkakunnilla tai orjayhteisöissä. Kuitenkin uskonnon suuri merkitys näkyy abolitionistien kirjoituksissa, sillä lähes kaikissa niistä mainitaan Jumala.²²

Selvimmän mustien abolitionistien 1830-luvulla yhdistänyt tekijä oli kuitenkin kolonisaation vastustaminen. Kolonisaation epäsuosioon viittaa hyvin vuonna 1817 Bethelin kirkossa Philadelphiassa järjestetty mustien abolitionistien kokous, jossa puhunut James E. Forten kysyi yleisöltä, kuka heistä kannattaa kolonisaatiota. Vastauksena kysymykseen oli täydellinen hiljaisuus.²³ Tietysti on mahdollista, että joku yleisöstä saattoikin kannattaa kolonisaatiota, mutta ei uskaltanut ilmaista kantaansa suuren väkijoukon edessä. Tähän en kuitenkaan usko, sillä myös mustien abolitionistien kirjoituksista käy selvästi ilmi, että kolonisaatiota vastustettiin varsin yksimielisesti, eikä tästä kannasta haluttu tinkiä. Mustat tunsivat kolonisaatiokysymyksen todella tärkeäksi. Monet heistä olivat sitä mieltä, että heidät haluttiin väkisin ja laajamittaisella rintamalla siirtää ”takaisin Afrikkaan”. Tästä kertoo erinomaisesti myös mustan abolitionistin James Fortenin toiselle mustalle abolitionistille, Paul Cuffelle kirjoittama lause: ”*The whole continent seems to be agitated concerning Colonising the People of Colour*”²⁴. Forten tunsii siis koko mantereen olevan valjastettu kannattamaan mustien kolonisaatiota.

Myös mustien orjuudenvastustajien suhde valkoisiin orjuudenvastustajiin tavallaan yhdisti mustien abolitionistien kolonisaatiovastaista liikettä. Mustat kolonisaation vastustajat etsivät nimittäin usein valkoisista abolitionisteista vaikutusvaltaisia henkilöitä, joiden kautta mustat voisivat saada näkyvyyttä ja siten paremmin levittää omaa sanomaansa. Pääsääntöisesti valkoiset katsoivat kuitenkin mustien olevan alempiarvoista rotua. Tämän takia myös mustien vapauttamista vastustettiin laajalti. Perusteluja mustien rodulliselle alemmuudelle haettiin useilta eri tahoilta, kuten rikollisuuden ja alkoholisuuden lisääntymisestä mustien asuttamilla alueilla.²⁵ Orjuudenvastainen liike ei tietenkään pitänyt mustia rodullisesti alempiarvoisina, vaikka sekään ei ollut mielipiteissään kovin yhtenäinen. Lähes ainoa yhteinen mielipide oli se, että orjuus tulisi lopettaa. Pääsääntöisesti valkoiset abolitionistit kannattivat orjien lähettämistä pois Amerikasta ja vakavimpana vaihtoehtona orjien sijoituspaikaksi nähtiin ACS:n työn tuloksena vuonna 1822 perustetut Länsi-Afrikan koloniat. Juuri kolonisaatiokysymys nousi-

²² Litwack 1961, 187-191.

²³ Quarles 1969, 3-4.

²⁴ Quarles 1969, 3.

²⁵ Fredrickson 1972, 1-6.

kin suurimmaksi kiistanaiheeksi mustien ja valkoisten abolitionistien välillä, sillä mustat abolitionistit pääsääntöisesti vastustivat maasta pois tapahtuvaa kolonisaatiota. Heidän mielestään vapaille mustille tulisi taata täysin samanarvoiset kansalaisoikeudet kuin valkoisillakin oli.²⁶

Mustien ja valkoisten abolitionistien välinen suhde ei kuitenkaan ollut aivan näin yksiselitteinen, sillä Pohjoisessa oli monia valkoisia abolitionisteja, jotka olivat kolonisaatiokysymyksessä mustien kannalla. Mustien ja valkoisten abolitionistien yhteistyön eräs virstanpylväs oli *New England Anti-Slavery Society* perustaminen joulukuussa 1832. Järjestön perustivat valkoiset abolitionistit William Lloyd Garrisonin johdolla. Perustajien tavoitteena oli parantaa mustien vaikutusvaltaa orjuudenvastaisessa liikkeessä.²⁷ Myös mustissa oli muutamia, jotka kannattivat kolonisaatiota, tosin yleensä varauksellisesti. Mustat etsivätkin tarkoituksellaan valkoisia, jotka olisivat heidän kannallaan. Syy tähän oli yksiselitteisesti se, että kyseisenä aikana valkoisilla oli paljon enemmän poliittista valtaa kuin mitä mustilla oli.²⁸

Mustat onnistuivatkin saamaan ajatustensa taustalle joitain merkittäviä valkoisia orjuudenvastustajia. Tärkein mustien puolella ollut valkoinen abolitionisti oli ehdottomasti Newburyportissa Massachusettsissa vuonna 1805 syntynyt, paikallisen baptistidiakonin kasvattama William Lloyd Garrison, jonka ura lehdistössä alkoi jo 13-vuotiaana, kun hän alkoi toimia Benjamin Lundyn apulaisena paikallisessa orjuutta vastustavassa lehdessä. Vuonna 1831 Garrison lopulta perusti oman Bostonista käsin toimineen lehtensä, *The Liberatorin*. Garrison adoptoi täysin mustien poliittisen agendan eli kolonisaation vastustamisen, orjuuden välittömän lopettamisen ja rotujen välisen tasa-arvon. Kuuluisin Garrisonin kirjoitus aiheesta on *Thoughts on African Colonization*²⁹, joka ilmestyi vuonna 1832. Mustat pitivätkin Garrisonia omien toiveidensa symbolina ja mustien yhteys Garrisoniin oli todella vahva ja monien kohdalla myös hyvin henkilökohtainen. Garrisonin ja mustien välinen suhde toimi myös toisinpäin, sillä Garrison rohkaisi mustia vastustamaan kolonisaatiota. Garrisonin suuresta merkityksestä kertoo myös se, että usein Garrisonin johtamaa abolitionistista ryhmittymää kutsuttiin nimellä *Garrisonians*.³⁰

²⁶ Ripley 1991, 5-6.

²⁷ Litwack 1961, 214-216.

²⁸ Ripley 1991, 8-9, 14, 85 ja 217.

²⁹ Tämän 240-sivuisen pamfletin tarkoituksena oli osoittaa, että ACS oli ”orjuuden hurskas puolustaja, olion sydäntä ja aivoja sekä sokea, luonnoton, tekopyhä, pitkävihainen ja epäoikeudenmukainen”. Standenraus 1961, 198.

³⁰ Emery 1962, 269-272; Harrold 1995, 6; James Forten to William Lloyd Garrison 6.5.1832, 86-87, BAP, Vol. 3; Ripley 1991, 9-10, 85 ja 87-88; Speech by Charles W. Gardner 9.5.1837, 206-212, BAP, Vol. 3.

Mustien yhtenäinen kolonisaatiiovastainen liike pystyi myös ilman valkoisten apua luomaan etujensa ajamista tehostavaa järjestötoimintaa. Mustien omista järjestöistä tärkein oli *American Anti-Slavery Society* eli AA-SS, joka perustettiin Philadelphiassa joulukuussa 1833 nimenomaan vastustamaan kolonisaatiota ajanutta siirtomaaseura ACS:aa, jonka rahallisen tuen³¹ avulla valkoiset yrittivät luoda mustille oman valtion Liberiaan³². Voidaankin täysin oikeutetusti yhtyä C. Peter Rippleyn (1991) mielipiteeseen siitä, että mustien abolitionistinen liike oli 1830-luvulla yhtenäisempi kuin koskaan³³. On kuitenkin mahdotonta mitata yhtenäisyyttä millään konkreettisella muuttujalla. Lisäksi täytyy pitää mielessä, että tutkittaessa mustien abolitionistien kirjoituksia, tutkitaan ainoastaan niiden mustien mielipiteitä, jotka pääsivät ilmaisemaan itseään julkisuudessa.

Kysymys kolonisaatiosta oli siis todella keskeisessä roolissa mustien abolitionistisessa liikkeessä. Pääsääntöisesti mustat abolitionistit vastustivat kolonisaatiota. Toki abolitionistisessa liikkeessä esiintyi myös poikkeuksia. Kolonisaatiomielipiteiltään mustat abolitionistit siis olivat valkoisten abolitionistien kanssa eri linjoilla, sillä yleensä valkoiset abolitionistit kannattivat kolonisaatiota. Mustat abolitionistit kuitenkin tiesivät, etteivät he saisi mielipiteitään tarpeeksi tehokkaasti esille ilman valkoisten abolitionistien apua. Näin ollen mustat saivatkin merkittävää apua valkoisilta orjuudenvastustajilta. Silti kolonisaatioprosessia käsiteltäessä tulee pitäytyä siinä tosiasiasa, että valkoisten ja mustien abolitionistien välillä oli olemassa jatkuvaa vastakkainasettelua³⁴.

1.3. Tutkimusongelma ja siihen vastaaminen

Tutkimuskysymykseni yksinkertaisuudessaan on: *miksi mustat abolitionistit vastustivat kolonisaatiota?* Tutkimukseni aihe sijoittuu siis Yhdysvaltojen historiaan ja ajallisesti kyseessä on

³¹ ACS käytti 1800-luvun aikana kolonisaatiohankkeeseen yhteensä yli 2,7 miljoonaa dollaria. Tämän lisäksi Marylandin, Pennsylvanian, New Yorkin ja Mississippin osavaltioiden itsenäisen kolonisaatiojärjestöt käyttivät yli 400 000 dollaria kolonisaation toteuttamiseen. ACS:n kolonisaatioon 1830-luvulla käyttämä rahamäärä – jota ACS piti yhä liian vähäisenä – oli noin 320 000 dollaria. Vaikka tämä summa oli huomattavasti pienempi kuin parin seuraavan vuosikymmenen vastaava summa, niin silti kyseessä oli tuon ajan mittapuun mukaan valtava summa. Standenraus 1961, 224-251.

³² Quarles 1969, 14 ja 23.

³³ Ripley 1991, 14.

³⁴ Valkoisten ja mustien abolitionistien jatkuvasta vastakkainasettelusta kertoo se, että vaatimukset mustien sosiaalisista oikeuksista eivät herättäneet vastustusta pelkästään valkoisissa amerikkalaisissa yleisellä tasolla, vaan nämä kysymykset jakoivat mielipiteitä myös valkoisten abolitionistisen liikkeen sisällä. Litwack 1961, 216-217.

niin kutsuttu *Antebellum America*³⁵ eli Yhdysvallat ennen vuosina 1860–1865 käytyä sisällissotaa. Olen tutkinut abolitionisteista nimenomaan mustia ja heistä käsittelyn pääpaino on kolonisaatiota vastustaneissa. Tietenkään kolonisaatiota vastustaneiden mustien abolitionistien käsittely ei onnistu käsittelemättä samalla myös kolonisaatiota puolustaneita mustia sekä valkoisia abolitionisteja. Olen rajoittanut käsittelyä koskemaan pääasiassa niitä syitä, joiden takia mustat abolitionistit kolonisaatiota vastustivat. Tämä edellyttää joissakin tapauksissa myös tärkeimpien kolonisaatiota vastustaneiden mustien abolitionistien henkilöhistorioiden tiivistetyn esittelyn, sillä ilman sitä on mahdotonta päästä ”syiden taakse” eli ymmärtää, miksi kolonisaatiota vastustaneet mustat abolitionistit ajattelivat niin kuin ajattelivat. Tietenkin on mahdotonta edes yrittää tavoittaa 1800-luvun Yhdysvaltojen valtavasta aatevirrasta kaikkien mustien abolitionistien ”lähteitä”³⁶, joiden perusteella he ovat mielipiteitään orjuudesta ja kolonisaatiosta muodostaneet. Myöskään mitään kvantitatiivista tutkimusta siitä, kuinka moni musta abolitionisti vastusti kolonisaatiota ja kuinka moni kannatti sitä, ei ole järkevää edes yrittää tehdä, sillä se olisi mahdotonta. Se olisi ollut merkityksetöntä myös tutkimuskysymyksen kannalta. Joidenkin mustien abolitionistien henkilöhistorian tiivistetystä esittelystä huolimatta mustat abolitionistit tulee ymmärtää ensisijaisesti ryhmänä, ei siis erillisesti toimineina henkilöinä.

Koska mustia abolitionisteja oli paljon, olen joutunut rajaamaan työssä käsiteltävien mustien abolitionistien määrää. Rajaamiskriteerinäni on ollut pääsääntöisesti julkisuus ja merkittävyys. Julkisuutta ja merkittävyyttä olen mitannut varsin suurpiirteisesti käyttäen työssä apunani sitä jaottelua, jonka tutkimukseni lähteen, *The Black Abolitionist Papers* -sarjan, toimittajan version editorin C. Peter Ripley on tehnyt mikrofilmatun materiaalin editorien Roy E. Finkenbinen, Michael F. Hembreen ja Donald Yacovonen jaottelun pohjalta. Tämän jaottelun lisäksi olen itse hieman kartoittanut merkittävyyden näkökulmaa käymällä läpi mustia abolitionisteja käsittelevää kirjallisuutta ja verrannut kirjallisuudessa esiin tulleita nimiä lähdemateriaaliin sisältämiin nimiin. Myös henkilön poliittinen tai järjestöllinen asema vaikuttaa tietenkin hänen merkittävyyteensä. Merkittävyyden määrittäminen on vaikeaa, sillä sitä ei voi mitata minkäänlaisten yksittäisten muuttujien avulla. Jokainen kyseistä työtä tehnyt henkilö olisi varmasti päätyneet hieman erilaiseen jaotteluun. Kuitenkin koen rajaukseni onnistuneeksi,

³⁵ Termiä *Antebellum America* ovat käyttäneet useat Yhdysvaltain historian tutkijat. Heistä tunnetuin lienee Kenneth M. Stampp, jonka uraauurtava teos *The Peculiar Institution. Slavery in the Ante-Bellum South* ilmestyi vuonna 1956.

³⁶ Lähteillä tässä yhteydessä tarkoitan ideologioita ja aatteita, joista mielipiteet ovat saaneet alkunsa. Ks. Hyrkänen 2002, 157.

sillä sen pohjalta olen saanut muodostettua selkeän kuvan siitä, miksi mustat abolitionistit vastustivat kolonisaatiota.

Tutkimukseni on rajattu ajallisesti koskemaan ainoastaan 1830-lukua. Tämä on mielekäs aikarajaus, koska mustien abolitionistinen liike alkoi kasvaa huomattavasti 1830-luvun alkaessa. Lisäksi tuolloin ensimmäistä kertaa alkoi muodostua yhteisiä mielipiteitä mustien kesken.³⁷ Toinen seikka, joka puoltaa aikarajauksen alkamista 1830-luvun alusta on William Lloyd Garrisonin *The Liberator* -lehden perustaminen vuoden 1831 alussa³⁸. Hyvä lopettamisajankohta sijoittuu kevääseen 1840, koska tuolloin abolitionistinen liike jakautui kahteen leiriin ja siitä seurasi lukuisia muutoksia mielipiteissä ja taustaorganisaatioissa³⁹. Merkittävin seuraus mustien abolitionistisen liikkeen kahtiajakautumisesta oli liikkeen muuttuminen lopullisesti täysin poliittiseksi⁴⁰. Työni aikarajasta en koe liian laajaksi, sillä mustien abolitionistien mielipiteet olivat 1830-luvulla melko yhtenäisiä. Myös kyseisellä vuosikymmenellä vaikuttaneet henkilöt pysyivät samoina, eikä julkisuuteen noussut juurikaan uusia, merkittäviä henkilöitä.

Työni tutkimusmenetelmänä olen käyttänyt löyhästi sovellettua kriittistä diskurssianalyysia. Diskurssianalyysi yleisellä tasolla ei ole mikään tiukasti rajattu metodi, vaan pikemminkin väljästi sovellettu tutkimuskehys. Diskurssianalyysin avulla eritellään puheen tai tekstin kautta luotavia näkemyksiä ihmisistä, asioista ja tapahtumista. Diskurssianalyysin materiaalia voivat siis olla kaikki symbolisen ilmaisun tuotteet. Diskurssianalyysissä kieli on väline, jonka avulla luodaan vaihtelevia tulkintoja todellisuudesta. Diskursseilla voidaan nähdä olevan valtakamppailun luonne ja diskursseissa usein painottuukin tiedon ja vallan yhteenkietoutuminen. Myös mielen sisäisten tapahtumien irrottaminen yhteisöllisistä diskursseista on lähes mahdotonta, sillä ihminen elää kielen ja puheen määrittelemässä ympäristössä.⁴¹ Diskurssianalyysi ei kuitenkaan ole ainoastaan informaation välittämistä, vaan myös erilaisten asiointilojen, asemien ja identiteettien tuottamista. Siten diskurssianalyysin avulla tarkastellaan erilaisilla ilmaisutavoilla tuotettuja sosiaalisia konstruktioita, joilla voidaan yleensä katsoa olevan joku yhteiskunnallinen funktio.⁴²

³⁷ Ripley 1991, 7-20.

³⁸ Litwack 1961, 235-238; Quarles 1969, 19.

³⁹ Quarles 1969, 42-44.

⁴⁰ Dumond 1968, 194.

⁴¹ Helkama, Myllyniemi & Liebkind 2001, 76 ja 225-227.

Työssäni olen jakanut mustien abolitionistien kolonisaatiovastaiset syyt kolmeen hallitsevaan diskurssiin: Yhdysvaltoihin kotimaana, Liberian huonoihin oloihin ja tasa-arvoon. Näiden diskurssien selvittämisessä olen soveltanut hieman Ian Parkerin (1992) kehittämää realistista diskurssianalyysia sekä erityisesti Norman Faircloughin teoksessaan *Miten media puhuu* (1997) esiintuomaa kriittistä diskurssianalyysia. Ian Parker näkee realistisessa diskurssianalyysissaan diskurssien olevan erilaisten puhetapojen järjestelmä, joka alati konstruoi eli rakentaa kohdettaan. Työssäni käsitän Parkerin tavoin diskurssit tietyistä aiheista muodostuneiksi puhe- ja ajattelutavoiksi.⁴³ Näistä erilaisista puhe- ja ajattelutavoista kumpuavat myös työni diskurssit.

Norman Fairclough on puolestaan tuonut esiin pitkään kehittämänsä⁴⁴ kriittisen diskurssianalyysin, jolla hän tarkoittaa ensisijaisesti pyrkimystä ottaa huomioon sosiaalisten käytäntöjen ja kielenkäyttötapojen sidonnaisuus sellaisiin syy- ja seuraussuhteisiin, joita ei ”normaalioloissa” juuri huomata. Faircloughin mukaan kieli on siis ”vallankäyttöä”, joka on aina sidoksissa sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen kontekstiin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kieli tulee nähdä toiminnan muotona, joka on vaihdellut myös ajan ja kulttuuriympäristön mukaan. Kielenkäytöllä uudistetaan ja ylläpidetään sosiaalisia käytänteitä.⁴⁵ Faircloughin kriittiseen diskurssianalyysiinsa tekemistä tarkennuksista kolme ovat työni kannalta merkittäviä. Ensinnäkin kriittinen diskurssianalyysi ei ole pelkästään metodi, vaan se on samalla myös teoria. Työni tarkoitus ei ole kuitenkaan ollut viedä kriittistä diskurssianalyysia eteenpäin teoriana, vaan olen käyttänyt sitä ainoastaan metodin ominaisuudessa. Toiseksi kriittinen diskurssianalyysi edellyttää myös itsekriittisyyttä ja jatkuvaa itsereflektiota – niihin olenkin pyrkinyt mustien teksteistä esiin nostettuja suoria lainauksia analysoidessani. Kolmanneksi työni diskurssit tulee ymmärtää mustien yhteistoiminnan tuloksena, keskusteluna ja tulkintoina kolonisaation vastustamisen syistä.⁴⁶

Jokainen työni lähteenä käyttämäni teksti tulee siis ymmärtää siten, että näistä teksteistä jokainen rakentaa yhtäaikaaisesti sosiaalisia identiteettejä, sosiaalisia suhteita sekä tieto- ja uskomusjärjestelmiä. Parkeria ja Faircloughia soveltaen työni lähtökohdaksi muotoutuu näke-

⁴² Alasuutari 1993, 140-142.

⁴³ Parker 1992, 5 ja 28.

⁴⁴ Ensimmäinen version kriittisestä diskurssianalyysistaan Fairclough julkaisi jo vuonna 1989 teoksessaan *Language and Power* ja viimeisin teoriaa tarkentanut teos *Language and Globalization* ilmestyi vuonna 2006. Choulieraki & Fairclough 1999, 59; Fairclough 1989; Fairclough 2006.

⁴⁵ Fairclough 1997, 75-77.

mys, jonka mukaan tutkimistani teksteistä heijastuvat aikaan kulttuurisesti sidonnaiset arvot. Toisaalta tekstit pyrkivät myös muuttamaan näitä aikansa kulttuurisidonnaisia arvoja. Tekstejä on siis pyritty tulkitsemaan niin sanotusti rivien välistä ja tämän analysoinnin avulla kategorisoimaan.

Diskurssien kategorioista ensimmäisellä (Yhdysvallat kotimaana) viitataan amerikkalaiseen yhteiskuntaan, johon mustat tunsivat kuuluvansa. Toinen diskurssi (Liberian huonot olot) kattaa perustelut, joiden mukaan Liberian olot olivat todella kurjat ja kolmannessa diskurssissa (tasa-arvo) puolestaan vedotaan uskontoon ja Yhdysvaltain itsenäisyysjulistukseen, joiden mukaan kaikki ihmiset sukupuoleen tai ihonväriin katsomatta ovat tasa-arvoisia. On kuitenkin syytä muistaa, että sataprosenttiseen totuuteen on historiantutkimuksessa mahdoton päästä⁴⁷. Näin ollen myös työni rakenneratkaisu, kolonisaatiovastaisten perustelujen jakaminen diskursseihin, on ainoastaan valitsemani keino tai jäsentely, jonka avulla jäsennän vastausta tutkimuskysymykseeni. Kyseessä on siis vain kirjoittajan itsensä argumentoima tulkinta asiasta.

1.4. Lähteet

The Black Abolitionist Papers -projekti alkoi vuonna 1976. Tuolloin tavoitteena oli kerätä ja julkaista kaikenkattava kokoelma mustien amerikkalaisten kirjoituksia ja puheita orjuudenvastaisen liikkeen puolesta vuosien 1830 ja 1865 välillä. Ongelmaksi kuitenkin muodostui se, että paljon materiaalia oli yksinkertaisesti kadonnut tai tuhoutunut⁴⁸. Materiaalin kerääminen jakautui kolmeen vaiheeseen. Ensimmäisen vaiheen aikana kerättiin kasaan kaikki mahdollinen materiaali, jota kertyikin yhteensä noin 14 000 kirjeen, puheen, esseen, pamfletin ja lehtikirjoituksen verran. Projektin toisen vaiheen aikana lähes kaikki edellä mainittu materiaali tallennettiin mikrofilmille. Kolmannen vaiheen aikana materiaali käytiin vielä kerran läpi ja tämän pohjalta tärkeimmäksi katsotusta materiaalista luotiin viisiosainen toimitettu *The Black Abolitionist Papers* -sarja. Sarjan ensimmäinen osa kattaa Isolle-Britannialle kuuluvien saarten mustien abolitionistien kirjoituksia, toinen osa Kanadan mustien abolitionistien tekstejä ja osat 3-5 Yhdysvaltojen mustien abolitionistien kirjoituksia.⁴⁹

⁴⁶ Choulieraki & Fairclough 1999, 9-16, 40-41 ja 53-59.

⁴⁷ Kalela 2000, 140-147.

⁴⁸ Esimerkiksi James Fortenin teksteistä todella harva on säilynyt nykypäiviin saakka. Winch 2007, 129.

⁴⁹ Ripley 1991, xxv-xxx.

Tutkimukseni lähteinä olen käyttänyt *The Black Abolitionist Papers* -sarjan vuonna 1991 ilmestyneessä kolmannessa toimitetussa osassa olleita mustien abolitionistien kirjoituksia sekä vuonna 1995 julkaistun *The Black Abolitionist Papers* -mikrotallenteen sisältämiä mustien abolitionistien kirjoituksia. Vaikka toimitettu materiaali kattaa ainoastaan vajaat kymmenen prosenttia vuonna 1995 julkaistun *The Black Abolitionist Papers* -mikrotallenteen kokonaisuudesta, niin silti toimitettu teos sisältää kaikkien 1830-luvun tärkeimpien mustien abolitionistien kirjoituksia ja pelkästään näistä teksteistä käy selville kunkin henkilön mielipiteet kolonisaatiosta. Mikrotallenteesta lainattujen tekstien avulla olenkin pyrkinyt lähinnä saamaan lisävarmistusta tulkinnoilleni.

Työssäni olen esitellyt ainoastaan tunnetuimpien orjuutta vastustaneiden mustien abolitionistien taustoja. Enempää henkilöitä ei ole tarpeen käsitellä, sillä se ei muuttaisi lopputulosta mihinkään suuntaan. Taustojen tunteminen on tärkeää, jotta voisi ymmärtää niitä lähtökohtia, joiden pohjalta itse kukin mielipiteensä rakensi. Toimitettu kolmas osa kattaa vuodet 1830–1846, joten tutkimusongelmani selvittämiseen olen tarvinnut ainoastaan teoksen alkuosaa. Uskon, että olen päässyt suhteellisen hyvään kattavuuteen, vaikkakin on otettava huomioon, että paljon materiaalia on aikojen kuluessa kadonnut. Myös tutkimuksen validiteetti on uskoakseni hyvää tasoa, sillä kyseisen aineiston pohjalta olen päässyt selkeään kokonaiskuvaan. Ainoastaan joitain yksityiskohtia on saattanut jäädä materiaalin häviämisen myötä hämärän peittoon.

Lähdemateriaalini sisältää mustien abolitionistien omia kirjoituksia ja puheita, joita kukaan ei ole välissä muokannut. Edes yksittäisiä, kirjoitusasultaan epäselväksi jääneitä sanoja ei ole muokattu. Toimitetun materiaalin kolmannen osan on toimittanut C. Peter Ripley. Lähdeaineistoni sisältää tyyliltään hieman toisistaan poikkeavia kirjoituksia, sillä mukana on paitsi kirjeitä, niin myös adresseja, puheita, lehtikirjoituksia, pamfletteja ja pääkirjoituksia. Materiaalin tekstit ovat kaikki varsin lyhyitä ja niiden pituus vaihtelee noin yhdestä sivusta vajaaseen kymmeneen sivuun. Teksteissä käytetty kieli on varsin helposti ymmärrettävää ja suurin osa sanoista on helposti luettavissa. Erityyppiset tekstit ovat kukin tyyliltään omalle tekstityypilleen normaaleja. Puheiden ja lehtikirjoitusten kohdalla saattaa olla tapahtunut jonkinasteista muutosta, sillä puheet ovat aina jonkin puhetta kuunnelleen nopeasti ylös kirjoittamia ja

lehtikirjoitukset ovat lähes poikkeuksetta kulkeneet lehden toimituksen kautta, jossa niitä on saatettu hieman muokata⁵⁰.

The Black Abolitionist Papers -sarja kertoo kuitenkin lähinnä vain vapaiden mustien mielipiteistä. Luultavasti tämä johtuu siitä yksinkertaisesta tosiasiasta, että mustat abolitionistit olivat pääasiassa vapaita, sillä orjuudessa elävien oli lähes mahdotonta saada mielipidettään ilmaisuksi julkisesti. Vapaista mustista orjuudenvastustajista tosin löytyi henkilöitä, jotka olivat saavuttaneet vapautensa itse omana elinaikanaan⁵¹. Rippleyn mukaan entiset orjat olivat erityisen kovia taistelemaan orjuutta ja kolonisaatiota vastaan⁵². Voidaan kuitenkin kysyä, olisiko mielipide ollut erilainen kaikista huono-osaisimpien kohdalla. Luultavasti ainakin jotain poikkeamaa olisi ollut. Voidaan myös spekuloida ajatuksella siitä, että orjuudessa elävien mustien vaihtoehtoina olisivat olleet orjuuden jatkuminen ja Liberiaan muuttaminen. Uskon, että orjat olisivat tässä tapauksessa valinneet Afrikkaan palaamisen. Edellä mainittuihin, ehkä hypoteettisiin, kysymyksiin ei The Black Abolitionist Papers -sarjan pohjalta vastausta löydy. Pohdiskelu kuitenkin osoittaa lähdemateriaalini puutteet siinä, ettei se kerro oikeastaan mitään orjuudessa elävien mustien suhtautumisesta Afrikkaan tapahtuvaan kolonisaatioon. Puutteistaan huolimatta The Black Abolitionist Papers on yksi merkittävimpiä tummaihoisten historiaa Pohjois-Amerikassa käsitteleviä julkaisuja. Osaltaan sarjan julkaiseminen kertoo myös siitä, että mustien merkitys Yhdysvaltain historiassa on alettu tunnustaa entistä laajemmin.⁵³

1.5. Tutkimusperinne

Orjuutta Yhdysvalloissa on tutkittu paljon ja varsinkin viime vuosina aiheesta on ilmestynyt uusia tutkimuksia, joista varsin monet ovat esitelleet asiaa nimenomaan mustien näkökulmasta⁵⁴. Läpimurtotutkimuksena aiheesta voidaan pitää *Kenneth M. Stamppin* teosta *Peculiar Institution*, joka ilmestyi ensimmäisen kerran vuonna 1956. Tässä teoksessaan Stampp esittelee Etelävaltioiden orjuutta ja sen syitä ja seurauksia ansiokkaan monipuolisesti. Kuitenkaan Stampp ei käsittele abolitionistien mielipiteitä kuin muutamalla sanalla, eikä hän kerro mitään

⁵⁰ Ripley 1991, xxix-xxx.

⁵¹ Tästä hyvän esimerkin tarjoaa James R. Bradley, joka oli ostanut itsensä vapaaksi. James R. Bradley to Lydia Maria Child 3.6.1834, 136-140, BAP, Vol. 3; Ripley 1991, 136.

⁵² Ripley 1991, 136.

⁵³ Newman & Finkenbine 2007, 83-84.

⁵⁴ Newman & Finkenbine 2007, 83-85.

abolitionistien suhtautumisesta kolonisaatioon. Myös kuuluisinta mustaa abolitionistia, Frederick Douglassia⁵⁵, on käsitelty ainoastaan muutamassa kohtaa. Stampin kuitenkin toteaa, että monet orjienomistajat suosittelivat vapautetuille orjille muuttamista Liberiaan. Ainakin Virginian osavaltiossa oli voimassa laki, jonka mukaan kaikki vapaat mustat, jotka kieltäytyivät muuttamasta Liberiaan, karkotettaisiin osavaltiosta viiden vuoden kuluessa. Kokonaisuudessaan Stampin teos on vakuuttava kuvaus orjuuden asemasta taloudellisena, sosiaalisena ja laillisena instituutiona, eivätkä teoksessa esitetyt tulkinnat osoittaudu vääriksi uudemmankaan tutkimusaineiston valossa.⁵⁶

Toinen Yhdysvaltojen 1800-luvun orjuuskysymyksiä erityisen ansiokkaasti käsittelevä tutkimus on *John Ashworthin Slavery, Capitalism and Politics in the Antebellum Republic, Vol. 1: Commerce and compromise, 1820-1850* vuodelta 1995. Tässä tutkimuksessa Ashworth antaa Stampia enemmän palstatilaa abolitionisteille. Kuitenkin syystä tai toisesta Ashworth jättää mustien abolitionistien suhtautumisen Liberian valtion luomiseen kokonaan ilman tarkastelua. Tämä tuntuu mielestäni oudolta, sillä teoksessa esitellään myös mustia abolitionisteja. Ashworthin teoksen näkökulma on kuitenkin talouspoliittinen, joten mustien abolitionistien mielipiteen uupuminen voidaan jotenkin ymmärtää. Muita orjuuskysymyksiä ansiokkaasti käsitelleitä tutkijoita ovat muun muassa *Winthrop D. Jordan* (1968), *Peter Kolchin* (1993) ja *Ira Berlin*, joka teoksessaan *Many thousands gone: the first two centuries of slavery in North America* (1998) käsittelee orjuutta monipuolisesti jakaen orjuuden historian Yhdysvalloissa osuvasti charter-, plantaasi- ja vallankumoussukupolven.⁵⁷

Myös Yhdysvaltojen historian yleisteokset ovat esitelleet jonkin verran orjuutta, abolitionismia ja orjuusongelman ratkaisua koskevia kysymyksiä. *Markku Henrikssonin Siirtokunnista kansakunnaksi* (1990) -teoksessa Henriksson kertoo lyhyesti orjuuden historian tärkeimmistä tapahtumista muutamia orjakapinoita mainiten sekä esittelee tärkeimmät syyt orjuusinstituution olemassaololle. Lisäksi Henriksson puuttuu lyhyesti orjuusongelman ratkaisun kysymyksiin, kuten Yhdysvaltain Siirtomaaseuran (ACS) luomiseen. Abolitionistista liikettä Henriksson ei juuri käsittele, eikä hän mainitse sanallakaan mustista abolitionisteista. Ainoastaan presidentti Abraham Lincolnin hän mainitsee olleen valkoisten abolitionistien kannalla siinä, että

⁵⁵ Frederick Douglass (1818-1895) ei ole tutkimukseni kannalta kuitenkaan tärkeä henkilö, koska hän nousi tärkeäksi vaikuttajaksi vasta 1840-luvulla. Quarles 1969, 63

⁵⁶ Stamp 1956, 94 ja 216.

⁵⁷ Ashworth 1995, 126-144; Berlin 1998; Jordan 1968; Kolchin 1993.

mustat eivät ole älyllisesti valkoisten veroisia ja tästä johtuen olisi parempi, että mustille luotaisiin oma siirtokunta joko Keski-Amerikkaan tai Länsi-Afrikan Liberiaan. Henrikssonin kanssa jokseenkin samanlaisentapaisen orjuuskysymysten käsittelyn tarjoaa *Philip Jenkins* teoksessaan *A History of The United States* (1997). Jenkins ei kuitenkaan jätä mustia abolitionisteja täysin vaille huomiota, sillä hän mainitsee mustien orjuudenvastustajien vaikutusvallan lisääntyneen 1830- ja 1840-luvuilla. Varsinaiseen tutkimuskysymykseeni Jenkinskään ei kuitenkaan ota kantaa.⁵⁸

Varsinaisesti abolitionisteja – erityisesti mustia - käsittelevää tutkimusta on kirjoitettu huomattavasti vähemmän kuin orjuutta yleisellä tasolla käsittelevää tutkimusta. Uranuurtajateoksia mustista abolitionisteista olivat *Leon F. Litwackin North of Slavery* vuodelta 1961 ja *Benjamin Quarlesin Black Abolitionists* vuodelta 1969. Litwackin vastaus mustien abolitionistien suhtautumiseen koskien kolonisaatiota Afrikkaan oli yksinkertainen: kolonisaatiota oli vastustettava kynsin hampain⁵⁹. Litwack toteaa, että mustien suhtautuminen asiaan ei muuttunut missään vaiheessa – ei ainakaan myönteisempään suuntaan⁶⁰. Litwackia ei voi kritisoida lähteiden käytöstä, sillä hän käyttää lähes poikkeuksetta mustien abolitionistien alkuperäisiä tekstejä. Myös Benjamin Quarles näkee mustien suhtautumisen kyseiseen asiaan varsin samantapaisesti kuin Litwack. Quarles kirjoittaa, että vaikka mustat abolitionistit olivat vastustaneet kolonisaatiota jo aikaisemmin, niin kritiikki koveni varsinaisesti vasta 1830-luvulla. Keskustelua kiihdytti ennen muuta *The Liberator* -lehden päätoimittaja William Lloyd Garrison⁶¹. Myös Quarles käyttää lähteitään moitteettomasti.⁶² Sekä Litwack että Quarles jättävät kuitenkin lähes täysin vastaamatta kysymykseen siitä, miksi mustat vastustivat kolonisaatiota.

Quarlesin ja Litwackin ohella osittaisia vastauksia tutkimuskysymykseeni ovat tarjonneet muun muassa myös *St. Clair Drake* (1966), *Albert Bushnell Hart* (1968), *Louis Filler* (1960), *Richard J.M. Blackett* (1983, 1986), *James Brewer Stewart* (1997) ja *Richard S. Newman* (2002). *St. Clair Drake* näkee mustien abolitionistien kannan kolonisaatiokysymyksessä kielteiseksi. Kuitenkin hän painottaa, ettei kanta ollut selkeän yksimielinen. Edistyksellistä *Draken* tutkimuksessa on se, että hän näkee syyn, miksi valkoiset halusivat lähettää vapaat mustat

⁵⁸ Henriksson 1990, 137-154; Jenkins 1997, 122-129.

⁵⁹ Litwack 1961, 24-27.

⁶⁰ Litwack 1961, 235-246.

⁶¹ Vaikka Garrison oli mielipiteiltään vankasti mustien puolella, oli hän kuitenkin valkoihoinen. Newman 2002, 104.

⁶² Quarles 1969, 12-22.

”takaisin Afrikkaan” uudella tavalla. Drake kertoo syyksi sen, että mustat tunsivat identiteettitään olevansa enemmän afrikkalaisia kuin amerikkalaisia. Draken käsittelyn aikaväli on kuitenkin omaa tarkastelujaksoani huomattavasti pitempi ja siksi Draken käsittely jää oman aiheeni kannalta varsin pintapuoliseksi. Hän ei esimerkiksi kerro, muuttuiko mustien abolitionistien ajattelu ennen sisällissotaa. Muutenkin Draken tutkimukseen on suhtauduttava kriittisesti, sillä hän on käyttänyt varsin vähän alkuperäislähteitä ja lisäksi tutkimus sisältää ainakin yhden selkeän vuosilukuvirheen.⁶³

Abolitionismin tutkijoista *Louis Filler* ja *Albert B. Hart* ovat tehneet tutkimuksensa jo 1960-luvulla. Silti heidän tulkintansa orjuudenvastustajien näkemyksistä ovat yhä nykyisin pääosin päteviä. Louis Filler käsittelee teoksessaan *The Crusade Against Slavery* vuosien 1830 ja 1860 välistä aikaa lähes puhtaasti kronologisessa järjestyksessä. Kolonisaatiosta hän mainitsee mustien vastustaneen sitä siitä syystä, että he tunsivat olevansa vapaita⁶⁴. Albert B. Hart puolestaan on teoksessaan *Slavery and Abolition* rajannut käsittelyn koskemaan aikaväliä 1831–1841. Erittäin monipuolisesti orjuudenvastaisia mielipiteitä käsittelevä tutkimus jättää kuitenkin kolonisaatiokysymyksen täysin taka-alalle tyytyen lähinnä mainitsemaan kolonisaation olleen epätoivoinen yritys lähettää mustat mahdollisimman kauas Amerikasta⁶⁵.

Richard J. M. Blackett käsittelee mustia abolitionisteja osana suurempaa ”yleisatlanttista orjuudenvastaista liikettä”. Mukaan käsittelyyn tulee siis ennen kaikkea Englanti, sillä Yhdysvaltojen mustat abolitionistit halusivat viedä orjuudenvastaisia aatteitaan sinne. Blackett osoittaa, että Yhdysvaltojen ja Englannin mustat abolitionistit tekivät yhteistyötä ja olivat yhteneväisen selkeästi sitä mieltä, että ”kolonisaatio on kuin pumppu vuotavaan astiaan”. Kuitenkin Blackettin tutkimukset aiheesta koskevat lähinnä 1830-lukua myöhempää aikaa.⁶⁶

James B. Stewartin alun perin vuonna 1976 julkaistu teos *Holy Warriors: The Abolitionists and American Slavery* on eräs parhaista abolitionisteja käsittelevistä esityksistä. Teoksessa Stewart käsittelee kuitenkin lähinnä vain abolitionistien tärkeintä tavoitetta eli orjuuden välitöntä lopettamista. Muutenkin tutkimuksen pääpaino on valkoisissa abolitionisteissa ja tutki-

⁶³ Drake mainitsee The American Colonization Societyn (ACS) perustamisvuodeksi 1812, vaikka kaikki muu tutkimuskirjallisuus kertoo perustamisen tapahtuneen joulukuussa 1816 (ks. esim. Clegg 2004, 30-32; Goodman 1998, 10). Tästä johtuen voi olettaa, että Drake on yksinkertaisesti tehnyt virheen. Drake 1966, 662-668.

⁶⁴ Filler 1960, 21.

⁶⁵ Hart 1968, 314-315.

⁶⁶ Blackett 1983, 162-163 ja 195-198; Blackett 1986, 387-401.

muksen aikaväli huomattavasti oman tutkimukseni aikaväliä laajempi. Näin ollen mustien kolonisaationäkemykset on jätetty lähes täysin huomioimatta.⁶⁷

Richard S. Newman edustaa abolitionistitutkimuksen uudempaa sukupolvea. Myös Newman toteaa mustien orjuudenvastustajien aktiivisuuden kasvaneen huomattavasti 1830-luvulla. Newmaninkaan näkemys ei poikkea aikaisemmista näkemyksistä, sillä myös hän toteaa William Lloyd Garrisonin, Frederick Douglassin ja muiden abolitionistisen liikkeen johtajien olleen selkeästi kolonisaatiota vastaan⁶⁸. Newman osoittaa onnistuneesti, että kolonisaatiokysymyksestä tuli 1830-luvulla kolonisaatiokeskustelun suurin kiistakysymys. Mustat aktivistit jäivät mielipiteessään marginaaliryhmäksi – varsinkin taistelun alkuaikoina 1820-luvulla - ja tämä pakotti heidät etsimään liittolaisia valkoisista abolitionisteista. Tämä on Newmanin mukaan osoitus siitä, kuinka vahvasti mustat abolitionistit seisoivat oman mielipiteensä takana. Asia voidaan kuitenkin tulkita myös päinvastaisesti: mustat eivät seisoneet sataprosenttisesti oman mielipiteensä takana, vaan olivat valmiita myös sovitteluratkaisuun.⁶⁹

Toinen uudempaa tutkimusta aiheesta tehnyt tutkija on *Paul Goodman*, jonka teos *Of One Blood. Abolitionism and the Origins of Racial Equality* ilmestyi vuonna 1998. Vaikka Goodman käsittelee ennen kaikkea abolitionistisen liikkeen syntyä, joutuu hän tarkastelemaan myös mustia abolitionisteja ja heidän suhtautumistaan kolonisaatioon. Goodman toteaa, että mustat olivat alusta asti kolonisaatiota vastaan, vaikka valkoiset eivät heitä kuunnelleet. Myös presidentti Monroen hän mainitsee tukeneen kolonisaatiota. Mustien vastarinta kuitenkin voimistui ja saavutti huippunsa 1820-luvun lopussa ja 1830-luvun alussa. Goodmanin tutkimusta voidaan pitää eräänlaisena läpimurtona, sillä Goodman on ensimmäinen, joka vastaa kysymykseen siitä, miksi abolitionisteissa oli niin vähän uskovaisia.⁷⁰

Erilaista näkökulmaa tutkimuskysymykseeni tuo *Claude A. Clegg*in *The Price of Liberty: African Americans and the making of Liberia* (2004). Tutkimuksessaan Clegg käsittelee mustien amerikkalaisten osuutta Liberian valtion luomisessa ja sen varhaiskehityksessä. Clegg onnistuu todistamaan, että mustien rooli Liberian siirtokunnan luomisessa oli vahva. Tämän pohjalta on helppo päätellä, että kaikki mustat abolitionistit eivät ole taistelleet yksimielisesti kolonisaatiota vastaan. Toisaalta mustien suhtautuminen asiaan on ollut erilainen vuoden

⁶⁷ Stewart 1997.

⁶⁸ Newman 2002, 7-8.

⁶⁹ Newman 2002, 96-104.

⁷⁰ Goodman 1998.

1820 vaiheilla ja 1830-luvun aikana.⁷¹ Syynä mielipiteiden muutokseen ovat olleet orjuudenlopettamiskeskustelussa tapahtuneet muutokset. Myös Clegg toteaa mustien abolitionistien ajattelussa tapahtuneen muutosta, jonka seurauksena Liberiaan lähtöön suhtauduttiin entistä kielteisemmin. Cleggin teos on kuitenkin pitkälti näkökulmaltaan Liberian kannalta asioita katsova.⁷² Tämän vuoksi se ei tarjoa kaikkea sitä tietoa, jota olen tutkimuskysymykseni ratkaisemiseksi tarvinnut. Liberian kannalta kolonisaatiota tarkastellaan myös *J. Gus Liebenow*'n vuonna 1987 ilmestyneessä teoksessa *Liberia: The Quest for Democracy*. Teos käsittelee kuitenkin Liberian historiaa aina nykypäivään saakka, joten tutkimuskysymykseeni se vastaa vain lyhyesti toteamalla, että monet mustat vastustivat kolonisaatiota, koska katsoivat sen olevan ”kehämäinen reitti takaisin orjuuteen ja villeihin olosuhteisiin”⁷³.

Liebenow'n ja Cleggin lisäksi myös *Shirley Jo-Ann Yee* on tarjonnut erilaista näkökulmaa tutkimuskysymykseeni vuonna 1987 ilmestyneessä tutkimuksessaan naispuolisista mustista abolitionisteista. Vaikka Yeen tutkimus on ansiokas esitys naisabolitionistien suuresta roolista mustien orjuudenvastaisessa liikkeessä, niin silti myös Yee jättää kolonisaatiokysymyksen tutkimuksessaan sivurooliin. Yee tyytyy lähinnä mainitsemaan, että vielä 1820-luvulla mustat eivät olleet suuremmin vastustaneet kolonisaatiota Afrikkaan. Tuolloin he tunsivat olevansa afroamerikkalaisia, kun taas 1830-luvulle tultaessa afrikkalaisuus oli kadonnut mustien identiteetistä.⁷⁴

Ainoa puhtaasti Yhdysvalloista Afrikkaan suuntautuneeseen kolonisaatioon keskittynyt tutkimus on *P.J. Standenraus*in *The African Colonization Movement, 1816–1865* vuodelta 1961. Kuitenkin Standenrausin tarkasteluväli ylittää 1810-luvun alun ensimmäisistä kolonisaatiokeskusteluista aina sisällissotaan saakka ja tutkimuksen pääpaino on selkeästi 1810- ja 1820-lukujen kolonisaation taustoissa sekä 1830-luvussa, jolloin kolonisaatiokeskustelu oli voimakkaimmillaan. Vaikka Standenraus on käsitellyt aihetta useista eri näkökulmista, mustien abolitionistien näkemyksiä kolonisaatiosta on käsitelty vain niukasti. Standenraus tyytyy usein vain esittelemään valkoisten roolia kolonisaatioprosessissa ilman asian pohtimista mustien näkökannalta. Standenraus kuitenkin puhuu paljon mustien uskonnollisuudesta, 1830-luvulla lisääntyneestä kolonisaation vastustamisesta sekä mustien näkemyksistä Afrikan lukuisista taudeista. Omituisinta on kuitenkin se, ettei edes teoksen viimeisen luvun johtopää-

⁷¹ Clegg 2004, 22-25, 66-70 ja 129-135.

⁷² Clegg 2004, 66-70 ja 129-135.

⁷³ Liebenow 1987, 11-23.

⁷⁴ Yee 1987, 43-44.

töksissä ole mainittu mustien ponnekasta vastustusta yhtenä syynä kolonisaatioprosessin epäonnistumiseen.⁷⁵

Aiemmissa tutkimuksissa mustien abolitionistien suhtautumisen kolonisaatioon on nähty olevan lähes yksipuolisesti kielteinen, ja erityisesti tutkimusajanjaksollani 1830-luvulla mielipiteiden on nähty olevan erityisen kriittisiä. Suurin syy tutkijoiden näkemysten yksimielisyyteen on varmasti se, että kyseisestä asiasta ei ole tehty tarkkaa tutkimusta, vaan kaikki aiemmat tutkimukset aiheesta ovat olleet lähes sokeasti vanhan käsityksen omaksuneita. Tämä käsitys on peräisin vain muutaman kuuluisimman mustan abolitionistin kirjoituksista sekä vanhemmasta tutkimuksesta.

Vaikka abolitionismia ja orjuutta on tutkittu runsaasti, tutkimusta mustien abolitionistien suhtautumisesta Afrikkaan kohdistuvaan kolonisaatioon on tehty todella vähän. Kukaan ei ole keskittynyt yksinomaan niihin syihin, joiden takia mustat abolitionistit vastustivat kolonisaatiota. Lähimpänä tutkimuskysymystäni on *Charles I. Fosterin* jo vuonna 1953 *Journal of Negro History* -aikakauskirjassa julkaisema artikkeli *The Colonization of Free Negroes in Liberia, 1816-1835*⁷⁶. Kuitenkin myös Foster tyytyy vain lyhyesti toteamaan, että mustat vastustivat kolonisaatiota ilman että hän millään tavoin erittelisi niitä syitä, joiden takia he vastustivat sitä. Foster jatkaa mustien näkemyksen tarkastelua vain sanomalla, että mitä aktiivisemmin ACS markkinoi kolonisaatiohankettaan, sitä kovemmin mustat vastustivat hanketta, jonka he katsoivat olevan kuin likaviemäri, joka huuhtoisi pois yhteiskunnan pohjasakaksi nähdyn väestöryhmän.⁷⁷ Myös Leon F. Litwackin vuonna 1961 esittämä väite siitä, että ACS:n toiminnasta ei ole tehty riittävän laajaa tutkimusta, on mielestäni edelleen paikkansapitävä⁷⁸.

Tutkimuskysymykseni laiminlyömisestä takia en ole pystynyt hakemaan aiemmasta kirjallisuudesta kovinkaan laajoja tutkimustuloksiani tukevia argumentteja, vaan maininnat mustien kolonisaation vastustamisen syistä ovat vain lyhyitä mainintoja tai reunahuomautuksia yleisemmän tason abolitionismia käsittelevissä tutkimuksissa. Tutkimukseni aiheesta ei ole myöskään tehty yhtään suomenkielistä tutkimusta. Tutkimuksessani olenkin pyrkinyt valot-

⁷⁵ Standenraus 1961.

⁷⁶ Varsin lähellä tutkimukseni aihetta on myös vuonna 2004 Kenneth C. Barnesin julkaisema tutkimus *Journey of hope: the Back-to-Africa movement in Arkansas in the late 1800s*. Tutkimus käsittelee kuitenkin huomattavasti myöhäisempää aikaa kuin oma tutkimukseni.

⁷⁷ Foster 1953, 60.

⁷⁸ Litwack 1961, 302.

tamaan erityisesti mustien abolitionistien suhtautumista kolonisaatioon ja niitä syitä, joiden takia kolonisaatiota vastustettiin tai puolustettiin. Tutkimuskysymyksen merkittävydestä kertoo se, että mustat abolitionistit edustivat mielipiteiltään varsin suurta osaa kansasta.

2. Yhdysvallat kotimaana -diskurssi

2.1. Afrikkalaisuudesta amerikkalaisuuteen

Orjuusinstituutio oli saanut kasvaa Yhdysvalloissa suhteellisen rauhassa aina 1800-luvulle saakka. Orjia oli haettu maahan lähinnä suoraan Afrikan länsirannikolta ja Karibianmeren saarilta, joilla mustat olivat jo aiemmin eläneet orjuudessa. Mustasta orjaväestöstä ainoastaan noin viisi prosenttia päätyi Pohjois-Amerikkaan.⁷⁹ Ensimmäinen laki, jolla orjien maahan-tuonti kiellettiin, astui voimaan vasta vuonna 1808. Siihen mennessä orjuusinstituutio oli kuitenkin muodostunut Etelän kannalta taloudellisesti kannattavaksi. Tätä ei Pohjoisvaltioissa tajuttu, vaan Yhdysvaltojen itsenäistyttyä alettiin uskoa, että orjuus kävisi ennen pitkää automaattisesti taloudellisesti kannattamattomaksi. Tästä johtuen orjuutta ei nähty tarpeellisenä mainita perustuslaissa. Perustajaisät olivat kuitenkin pahemman kerran väärässä, sillä orjien tarve ei todellakaan ollut loppunut, vaan päinvastoin orjuus oli Etelävaltioille edelleen koh-tuullisen tuottoisaa.⁸⁰

Taulukko 1. Orjien tuonti Yhdysvaltoihin vuosina 1781–1870.

1781– 1790	1791– 1800	1801– 1810	1811– 1820	1821– 1830	1831– 1840	1841– 1850	1851– 1860	1861– 1870
55 800	79 000	156 300	10 000	2 000	0	0	300	0

Lähteet: Eltis 1987, 249.

Taulukon 1 luvut ovat kohtalaisesta tarkkuudestaan huolimatta vain arvioita, sillä tarkkoja lukuja siitä, kuinka paljon mustia vietiin orjiksi Amerikkaan on mahdotonta koskaan tietää⁸¹.

⁷⁹ Berlin 1998, 38-40; Franklin 1966, 1-8; Stamp 1956, 12-17.

⁸⁰ Franklin 1966, 17-21; Henriksson 1990, 137.

⁸¹ Kolchin 1993, 96.

Yhdysvaltojen kohdalla varmaa on kuitenkin se, että orjien tuonti maahan kasvoi tasaisesti 1700-luvun loppupuolella ja huippunsa orjien tuonti saavutti 1800-luvun ensimmäisen vuosikymmenen aikana. Taulukosta 1 käy selville myös, että orjien maahantuonnin kieltänyt laki selvästi vaikutti orjakaupan volyyymiin, sillä 1810-luvulla Yhdysvaltoihin tuotiin enää alle viidestoistaosa edellisen vuosikymmenen lukemista. Tutkimukseni kannalta orjien tuonnissa olennaista on se, että orjien tuonti Pohjois-Amerikkaan hiipui täysin 1820- ja 1830-lukujen aikana. Tämä merkitsee sitä, että tutkimukseni tarkasteluajankohtana 1830-luvulla lähes kaikki mustat olivat Amerikassa syntyneitä tai pikkulapsina Amerikkaan tuotuja.

Taulukko 2. Mustan väestön määrä Yhdysvalloissa vuosina 1790–1860.

	1790	1810	1840	1860
Koko maa	752 734	1 381 081	2 882 858	4 437 000
Pohjoinen	67 435	105 650	171 931	226 152
Etelä	688 447	1 273 705	2 694 687	4 224 484

Lähteet: Kolchin 1993, 241.

Mustan väestön määrä ei tietenkään ollut riippuvainen ainoastaan orjien tuonnista, sillä mustien määrä kasvoi myös luonnollisella tavalla. Kuten taulukosta 1 voidaan havaita, esimerkiksi vuosien 1810 ja 1840 välillä Yhdysvaltoihin tuotiin vain noin 12 000 orjaa. Taulukko 2 puolestaan osoittaa, että orjien määrä maassa kasvoi vastaavana aikana noin 1,5 miljoonalla. Tämä tarkoittaa sitä, että näiden 30 vuoden aikana nimenomaan Yhdysvalloissa syntyneiden mustien määrä lisääntyi 1,5 miljoonalla. Pohjoisvaltioissa mustien määrä oli edelleen vuonna 1840 kuitenkin vain reilut 170 000, joka oli ainoastaan noin kahden prosentin verran Pohjoisvaltioiden kokonaisasukasmäärästä⁸². Etelässä sen sijaan orjien määrä vuonna 1840 oli lähes 2,7 miljoonaa, mikä oli yli kaksi kertaa niin paljon kuin vuonna 1810. Myös prosentuaalisesti määrä oli paljon suurempi kuin Pohjoisessa, sillä esimerkiksi Etelän kahdeksan suurimman kaupungin väestöstä mustien osuus vuonna 1840 oli 18,1 prosenttia⁸³ ja Etelän väestön kokonaismäärästä mustien osuus vastaavana vuonna oli noin 38 prosenttia⁸⁴.

⁸² Gibson & Jung 2002 <<http://www.census.gov/population/documentation/twps0056/tab02.pdf>>.

⁸³ Kolchin 1993, 245.

⁸⁴ Gibson & Jung 2002 <<http://www.census.gov/population/documentation/twps0056/tab04.pdf>>.

Taulukko 3. Vapaiden mustien määrä Yhdysvalloissa absoluuttisina lukuina ja prosentteina (suhteessa mustien kokonaismäärään) vuosina 1790–1860.

	1790	1810	1840	1860
Koko maa	59 466 (7,9 %)	186 446 (13,5 %)	386 303 (13,4 %)	488 070 (11,0 %)
Pohjoinen	27 109 (40,2 %)	78 181 (74,0 %)	170 728 (99,3 %)	226 152 (100 %)
Etelä	32 357 (4,7 %)	108 265 (8,5 %)	215 575 (8,0 %)	261 918 (6,2 %)

Lähteet: Kolchin 1993, 241.

Orjuudenvastaisten mielipiteiden lisääntyminen näkyy orjien tuonnin loppumisen ohella myös vapaiden mustien määrän selkeänä lisääntymisenä. Kuten taulukosta 3 voidaan huomata, varsinkin Pohjoisvaltioissa mustien vapauttaminen oli nopeaa ja esimerkiksi vuosien 1770 ja 1810 välisenä aikana Pohjoisessa vapautettiin lähes 50 000 mustaa⁸⁵. Mustien vapauttamisen taustalla olleista syistä tärkein oli orjuudenvastainen ilmapiiri. Mustien vapauttamisen puolesta eivät taistelleet pelkästään mustat, vaan myös useat valkoiset kannattivat mustien välitöntä vapauttamista. Myös naiset taistelivat mustien vapauden puolesta varsin merkittävällä panoksella⁸⁶. Yleisen paineen alla menestys ruokki uutta menestystä ja näin ollen orjanomistajat joutuivat vapauttamaan orjiaan tai antamaan heille mahdollisuuden ostaa itsensä vapaiksi.⁸⁷ Tietenkin myös Etelässä esiintyi välittömään mustien emansipaatioon tähtäävää abolitionismia, vaikkakaan ei yhtä merkittävässä määrin kuin Pohjoisessa, koska Etelässä orjanomistajat onnistuivat rajoittamaan julkista keskustelua aiheesta⁸⁸. Merkittävin Etelän abolitionistien saavutus oli hyvin organisoidun mustien Pohjoiseen johtavan pakoreitin, ”maanalaisen rautatien” luominen⁸⁹.

Orjuudenvastaisuuden lisääntyminen näkyy selkeästi myös mustien amerikkalaistumisena. Vielä 1700-luvulla, niin kutsutun plantaasivallankumouksen⁹⁰ aikana, Afrikasta tuodut mustat puhuivat huonosti englantia. Lisäksi heidän lakitietoutensa oli vähäistä, he eivät juuri kuuluneet kirkkoon ja he vaalivat tiukasti omaa afrikkalaista kulttuuriaan.⁹¹ Tilanne oli kuitenkin jo 1800-luvun alkupuolella täysin toinen, sillä kuten taulukosta 1 näkyy, orjien tuonti selkeästi

⁸⁵ Berlin 1998, 228.

⁸⁶ Ehkä merkittävin Pohjoisvaltioiden valkoisten naisorjuudenvastustajien aikaansaannos oli Harriet Beecher Stowen romaani *Uncle Tom's Cabin*, joka ilmestyi vuonna 1852. Filler 1960, 18.

⁸⁷ Berlin 1998, 228-234.

⁸⁸ Filler 1960, 18-19; Harrold 1995, 10.

⁸⁹ Harrold 1995, 9.

⁹⁰ Plantaasivallankumouksella tarkoitetaan tiivistetysti sanottuna 1700-luvun alkupuolella tapahtunutta tilakokojen valtavaa kasvua, jonka seurauksena syntyi suuria orjaplantaaseja. Berlin 1998, 93-106.

⁹¹ Berlin 1998, 106-109.

väheni 1810-luvulta alkaen. Samaan aikaan Yhdysvalloissa syntyneiden mustien määrä koho-
si todella runsaasti ja näin ollen voidaan sanoa, että 1830-luvun mustat olivat lähes poikkeuk-
setta Amerikassa syntyneitä (vertaile taulukkoja 1 ja 2). Samalla myös vapaiden mustien mää-
rä kasvoi merkittävästi, kuten taulukosta 3 on nähtävissä. Voidaan siis perustellusti todeta,
että 1830-luvulla enää harva musta oli syntynyt Afrikassa. Mustat olivat siis vähitellen siirty-
neet afrikkalaisuudesta amerikkalaisuuteen.

2.2. "I love America; it is my native land"

*"My friends, do you ask why I thus speak? It is because I love America; it is my
native land..."⁹²*

*"We are natives of the United States; our ancestors were brought to this country
by means over which they had no control; we have our attachments to the soil,
and we feel that we have rights in common with other Americans..."⁹³*

Edellä mainituista lainauksista käy hyvin selville, että 1830-luvun Yhdysvalloissa syntyneet
mustat eivät olleet pelkästään Amerikassa syntyneitä, vaan he todellakin tunsivat Amerikan
myös kotimaakseen. Useat mustat abolitionistit pitivät nimenomaan kiintymystä kotimaahan-
sa tärkeimpänä syynä kolonisaation vastustamiselle. Ainakin Abraham D. Shadd, Peter Spen-
cer ja William S. Thomas kirjoittavat vuoden 1831 adressissaan olevansa kiintyneitä kotimaa-
hansa Yhdysvaltoihin ja tämän takia olisi väärin lähettää heitä Liberiaan. Afrikkaa sen sijaan
he eivät tunteneet kansalaisuudekseen, eivätkä kodikseen. He jatkoivat myös, että Yhdysval-
tojen mustien kieli, tavat, moraali ja uskonto ovat täysin erilaisia verrattuna afrikkalaisiin.
Heidän mukaansa ketään ei saisi lähettää Liberiaan kysymättä heiltä itseltään. Tilanne olisi
tietysti toinen, jos joku musta itse haluaisi lähteä. Lisäksi hänen tulisi tietää tarkalleen Liberi-
an oloista sekä mahdollisuuksistaan Amerikassa ja Afrikassa. Aiheellisesti Shadd, Spencer ja
Thomas kysyvätkin: *"Why then we are called upon to go and settle in a country where we*

⁹² Speech by James Forten, Jr. 14.4.1836, 159, BAP, Vol. 3.

⁹³ Address by Abraham D. Shadd, Peter Spencer, and William S. Thomas 12.7.1831, 103, BAP, Vol. 3.

must necessarily be and remain a distinct people, having no common interest with the numerous inhabitants of that vast and extensive country?”⁹⁴

On kuitenkin muistettava, että kiintymys kotimaahan oli vain yksi syy kolonisaation vastustamiselle. Vaikka monet mustat abolitionistit myönsivät suoraan rakkauden kotimaataan kohtaan olevan heidän suurin syynsä vastustaa kolonisaatiota, niin silti he halusivat tuoda esille myös muita syitä. Esimerkiksi James Forten Jr. vastusti kolonisaatiota nimenomaan Yhdysvaltoja kohtaan tuntemansa rakkauden takia, eikä olisi missään tapauksessa halunnut lähteä Yhdysvalloista. Silti hän mainitsee myös Jumalan luoneen ihmiset tasa-arvoisiksi ja vapaiksi, ja tästäkään syystä mustia ei olisi saanut lähettää Liberiaan vastoin heidän tahtoaan. Pitkässä, Philadelphian naisten orjuudenvastaiselle järjestölle osoitetussa puheessaan vuonna 1836 Forten Jr. korosti, että myös mustien tulisi saada kokea oikeudenmukaisuuden, rakkauden ja vapauden tunteet linkitettyinä toisiinsa. Tämän tulisi tapahtua nimenomaan Amerikassa, sillä se oli mustien kotimaa.⁹⁵

James R. Bradley tarjoaa hyvän esimerkin entisen orjan mielipiteestä koskien kolonisaatiota. Bradley muisteli aikojaan orjana vaikeina ja raskaina. Saavutettuaan vapauden hän tunsikin ansainneensa elää vapaana nimenomaan kotimaassaan Yhdysvalloissa, eikä siksi halunnut missään tapauksessa kannattaa kolonisaatiota. Vaikka tämä on ymmärrettävää, voidaan kuitenkin spekuloida ajatuksella siitä, että orjat olisivat joutuneet valitsemaan joko orjuuden tai vapaana Afrikassa elämisen välillä. Ehkä myös Bradleyn mielipide olisi ollut toisenlainen, mikäli hän olisi vielä elänyt orjuudessa. Myös Bradley uskoi rotujen välisen tasa-arvon olevan peräisin Jumalalta.⁹⁶

Myös naiset olivat merkittävässä roolissa mustien abolitionistisessa liikkeessä. Benjamin Quarles toteaa, että naisten osallisuus oli erittäin huomattavaa ja kyseiselle ajalle poikkeuksellista. Myös mustat naisabolitionistit pitivät kiintymystä kotimaahansa Yhdysvaltoihin erittäin tärkeänä syynä Afrikkaan muuttamisen vastustamiselle. Esimerkiksi Sarah L. Forten, merkittävän mustan abolitionistin James E. Fortenin vanhin tytär ja James Forten Jr:n sisko, kirjoitti toiselle tunnetulle mustalle naisabolitionistille Angelina E. Grimkälle keväällä 1837 seuraavasti: *”Colonization is – as you well know the offspring of Prejudice – it has doubtless had a*

⁹⁴ Address by Abraham D. Shadd, Peter Spencer, and William S. Thomas 12.7.1831, 102-106, BAP, Vol. 3.

⁹⁵ Speech by James Forten Jr. 14.4.1836, 154-164, BAP, Vol. 3.

⁹⁶ James R. Bradley to Lydia Maria Child 3.6.1834, 136-140, BAP, Vol. 3.

baneful influence on our People. I despise the aim of that Institution most heartily.”⁹⁷. Syvästi kolonisaatiota vastustanut Forten siis suorastaan halveksui ”instituutiota” eli ACS:aa.⁹⁸ Myös mustat naisabolitionistit käyttivät rakkautta kotimaataan Yhdysvaltoja kohtaan perusteluna kolonisaation vastustamiselle. Tästä erinomaisena osoituksena on se, että mustan naisabolitionisti Lydia Maria Childin kuuluisin kolonisaation vastainen pamfletti oli nimeltään *An Appeal in Favour of that Class of Americans called Africans*, joka ilmestyi vuonna 1833.⁹⁹ Child siis halusi Yhdysvallat kotimaana -diskurssin mukaisesti korostaa, että mustien pitäminen afrikkalaisina oli väärin, sillä mustat olivat 1830-luvulla ryhmä amerikkalaisia.

Naisten osuutta mustien orjuudenvastaisessa liikkeessä 1800-luvulla tarkemmin tutkinut Shirley Jo-Ann Yee on samoilla linjoilla Quarlesin kanssa. Yee toteaa, että naiset olivat todella merkittävässä roolissa mustien orjuudenvastaisessa liikkeessä, vaikka järjestäytyneeseen toimintaan naisia osallistui varsin vähän. Mustat naisabolitionistit vaan toimivat poikkeuksellisen aktiivisesti. Mustien naisten aktiivisuudesta kertoo se, että *The Black Abolitionist Papers* -sarjan noin 300 kirjoittajasta vuosien 1830 ja 1860 välillä 153 oli naisia. Näin onkin hylättävä joissakin tutkimuksissa mainittu käsitys siitä, että naiset olisivat olleen sivuosassa mustien abolitionistisessa liikkeessä.¹⁰⁰ Yee kertoo mustien naisabolitionistien kohdanneen toimintaa vaikeuttanutta rasistista vastustusta monelta eri suunnalta: valkoisilta naisabolitionisteilta, vapailta mustilta abolitionisteilta sekä tietenkin kaikilta orjuuden kannattajilta. Vaikka Yee ei ole tutkimuksessaan keskittynyt kolonisaatiokysymykseen eikä hän mainitse koko asiaa sanallakaan, toteaa hän myös mustien naisten ajaneen täydellistä tasa-arvoa.¹⁰¹ Ajatukseen täydellisestä tasa-arvosta ei kuulunut mustien karkottaminen Afrikan kolonoihin.

Myös tutkimuskirjallisuudessa on huomattu mustien vastustavan Afrikkaan palaamista pitkälti siitä syystä, että he tunsivat olevansa amerikkalaisia. James P. Ripley kirjoittaa *The Black Abolitionist Papersin* kolmannen toimitetun osan johdannossa, että mustat abolitionistit olivat tässä asiassa mielipiteeltään ehdottomia. Hän mainitsee esimerkiksi New Yorkin kaupungin mustien luvanneen, että *”Here we were born, and here we will die”* ja *”we are countrymen and fellow-citizens... we are not strangers.”*. Ripley jatkaa, että monet mustat suorastaan pelkäsivät, että heidät pakotettaisiin muuttamaan takaisin Afrikkaan. Mustat abolitionistit päätte-

⁹⁷ Sarah L. Forten to Angelina E. Grimké 15.4.1837, 221-223, BAP, Vol. 3.

⁹⁸ Quarles 1969, 26-28; Ripley 1991, 144-145.

⁹⁹ Standenraus 1961, 214.

¹⁰⁰ Yee 1987, 19-20 ja 51.

¹⁰¹ Yee 1987, 1-5 ja 313-316.

livät, että kolonisaatio oli suora tie ikuistaa orjuus ja maasta pois pakottaminen olisi verrattavissa orjuuden sallimiseen.¹⁰² Vaikka mustat 1800-luvun alkupuolella olivat todella harvoin Afrikassa syntyneitä, ei heitä silti olisi voinut kutsua selkeästi amerikkalaisiksi. Ira Berlinin mukaan olisi parempi käyttää tuon ajan Yhdysvaltojen mustista nimitystä *African-Americans*¹⁰³.

Ripley tavoin myös Benjamin Quarlesin ja Leon F. Litwackin tutkimukset ovat todistaneet mustien abolitionistien olleen ehdottomasti kolonisaatiota vastaan erityisesti isänmaanrakkautensa takia. Quarles siteeraa muun muassa New Yorkin St. Philipsin episkopaalisen kirkon pastoria Peter Williamsin lausetta: *"We are natives of this country; we only ask that we be treated as well as foreigners..."*. Quarles painottaa mustien orjuudenvastustajien vastustaneen kolonisaatiota niin voimakkaasti, että he vuoden 1835 konventissaan Philadelphiassa vaativat mustia poistamaan sanan "African" järjestöjensä nimityksestä.¹⁰⁴ Litwack puolestaan siteeraa lukuisten 1830-luvun mustien abolitionistien yhteistä kantaa, jossa he puhuivat Yhdysvalloista seuraavasti: *"This is our home, and this is our country. Beneath its sod lie the bones of our fathers; for it some of them fought, bled and died. Here we were born, and here we will die"*¹⁰⁵.

Kuitenkin kolonisaation vastustamisen syyt ovat tutkimuskirjallisuudessa jääneet hyvin vähäiselle tarkastelulle ja usein syistä on mainittu ainoastaan muutamalla virkkeellä. Esimerkiksi James B. Stewart kertoo vain, että mustat vastustivat kolonisaatiota koska he kokivat sen olevan rasistinen loukkaus. Stewart siteeraa Richmondin vapaita mustia, jotka julistivat seuraavasti: *"[We] prefer being colonized in the most remote corner of the land of our nativity, to being exiled to a foreign country"*.¹⁰⁶ Stewartin lisäksi myös Louis Filler mainitsee kiintymyksen Yhdysvaltoja kohtaan olleen tärkeä syy vastustaa kolonisaatiota. Hän käyttää esimerkkinään tuntemattomaksi jäänyttä vapaata mustaa, joka ilmaisi mustien mielipiteen varsin suoraan: *"[T]he Colonizationists want us to go to Liberia if we will; if we won't go there, we may go to hell"*. Filler jatkaa selittämällä, että mustat abolitionistit olivat amerikkalaisia ja he uskoivat kohtalonsa olevan Amerikassa, ei missään tapauksessa Afrikassa.¹⁰⁷

¹⁰² Ripley 1991, 6-7.

¹⁰³ Berlin 1998, 251-255.

¹⁰⁴ Quarles 1969, 5-8.

¹⁰⁵ Litwack 1961, 25.

¹⁰⁶ Stewart 1997, 30-31.

¹⁰⁷ Filler 1960, 21.

Käsitystä vahvasta kotimaanrakkaudesta kolonisaation vastustamisen tärkeänä syynä ei ole kumottu myöskään tämän vuosituhannen aihetta käsittelevissä tutkimuksissa. Esimerkiksi Donald R. Wright (2001) mainitsee Blackwellin julkaisemassa Yhdysvaltojen 1800-lukua käsittelevässä yleisteoksessa mustien kolonisaatiovastaisten mielipiteiden ainoaksi perusteluksi sen, että Amerikka oli mustien koti ja Afrikka oli vain osa heidän perintöään¹⁰⁸. Myös aivan uusin aihetta käsittelevä tutkimus pitäytyy siinä tosiasiassa, että mustat tunsivat olevansa amerikkalaisia ja tämän vuoksi heidän lähettämisenä Liberiaan olisi väärin. Esimerkiksi Claude A. Clegg osoittaa, että Liberiaan muuttaneiden mustien kulttuuri oli enemmän amerikkalaista kuin afrikkalaista. Clegg toteaa myös, että Yhdysvaltojen vapaat mustat eivät olleet yleensä halukkaita muuttamaan ”takaisin” Afrikkaan ja Liberian kolonoihin muuttaneista mustista ainoastaan alle kymmenen prosenttia oli elänyt Amerikassa vapaudessa. Syynä tähän oli tietenkin se, että orjuudessa elävien mustien elinolosuhteet Yhdysvalloissa olivat usein erittäin surkeat ja näin ollen orjuudessa eläneet mustat uskoivat elämän Afrikan kolonioissa olevan paremmin. Tästä huolimatta täytyy muistaa, että myös orjuudessa eläneet mustat tunsivat itsensä enemmän amerikkalaisiksi kuin afrikkalaisiksi.¹⁰⁹

Cleggin ohella myös Richard S. Newman ja Roy E. Finkenbine (2007) ovat tuoreessa artikkelissaan painottaneet 1820- ja 1830-luvuilla eläneiden mustien abolitionistien amerikkalaisuutta. Newman ja Finkenbine kirjoittavat suoraan Amerikan olleen mustien kotimaa. He siteeraavat kuuluisan mustan abolitionistin Richard Allenin vuonna 1827 Freedom’s Journaliin kirjoittamaa tekstiä ”*this land which we have watered with our tears and our blood is now our mother country*” sekä toisen kuuluisan mustan abolitionistin Peter Williamsin lausetta ”*We are natives of this country...*”. Newman ja Finkenbine toteavat myös, että vielä 1700-luvulla mustat olivat kolonisaatiomyönteisempiä kuin 1820- ja 1830-luvuilla. Syynä tähän oli yksinkertaisesti se, että 1830-luvulla mustat olivat pääsääntöisesti Amerikassa syntyneitä, eikä Afrikalla ollut heille samanlaista merkitystä kuin sillä oli 1700-luvun mustille.¹¹⁰

Mustien abolitionistien teksteistä kumpuava Yhdysvallat kotimaana -diskurssi korostaa siis todella painokkaasti sitä tosiasiaa, että 1830-luvun mustat olivat lähes poikkeuksetta Yhdysvalloissa syntyneitä ja heidän esi-isänsä oli tuotu maahan kauan aikaa sitten vastoin tahtoaan, eikä heitä tämän vuoksi saisi lähettää pois heidän kotimaastaan jälleen vastoin heidän tahto-

¹⁰⁸ Wright 2001, 199-200.

¹⁰⁹ Clegg 2004, 1-6.

¹¹⁰ Newman & Finkenbine 2007, 88-89.

aan. Yhdysvallat kotimaana -diskurssi luo myös kuvaa mustien vahvasta yhteenkuuluvuuden tunteesta, jolla halutaan tehdä pesäeroa mustien afrikkalaiseen taustaan. Myös tutkijoiden keskuudessa vallitsee siis yhä nykyisin lähes täydellinen yksimielisyys siitä, että mustat abolitionistit vastustivat kolonisaatiota ennen kaikkea sen takia, että he tunsivat Yhdysvallat kotimaakseen. Mustien abolitionistien kirjoitusten perusteella minulla ei ole mitään syytä poiketa yleisestä mielipiteestä, vaan pitäydyn William Watkins -nimisen mustan abolitionistin toteamuksessa: ”*people of color are not to be persuaded to leave the land of their birth*”¹¹¹.

2.3. Rakkaus kotimaata kohtaan voittaa karun todellisuuden

Mustat siis todellakin rakastivat kotimaataan Yhdysvaltoja, eivätkä he sen takia halunneet muuttaa Afrikkaan. Vaikka tämä kiintymys kotimaahan oli todella suuri, silti esiintyi myös näkemyksiä, joiden mukaan mustien elämä Yhdysvalloissa ei ollut sittenkään niin ruusuista kuin monet ajattelivat. Orjuutta käsittelevässä kirjallisuudessa varsinkin orjuudessa eläneiden mustien elinolojen kurjuutta on käsitelty runsaasti. Esimerkiksi Stamppp kertoo vuoden 1956 klassikkotutkimuksessaan *Peculiar Institution: Slavery in the Ante-Bellum South* orjien elämän olleen todella kovaa. Esimerkiksi peltotöihin orjat joutuivat jo 12-vuotiaina ja töitä tehtiin yleisesti lähes tauoitta aamunkoitteesta pimeään tuloon saakka. Orjuuden raakuutta lisäsivät orjanomistajien ankarat rangaistuskäytännöt sekä orjien keskuudessa nopeasti levinneet taudit kuten erilaiset kuumeet, malaria, kolera ja lukuisat sukupuolitaudit. Stamppp kertoo, että kaikista kurjimpien isäntien alaisuudessa eläneet orjat eivät edes osanneet uneksia vapaudesta, vaan he tyytyivät unelmoimaan paremmasta omistajasta. Orjien kannalta myötätuntoisempien isäntien orjat puolestaan eivät hekään olleet tyytyväisiä, vaan unelmoivat vapaudesta.¹¹²

Myös Ira Berlin on tutkinut ansiokkaasti orjien elämän kovuutta. Berlin jakaa Pohjois-Amerikan orjuuden kolmeen ajanjaksoon: ”Charter-sukupolveen”, plantaasiorjasukupolveen ja vallankumouksen sukupolveen. Tutkimukseni ajanjakson 1830-luvun orjat kuuluivat tässä jaottelussa vallankumouksen sukupolveen, jolle ominaista oli jatkuva etääntyminen afrikkalaisista juuristaan sekä voimakas halu vapautua orjuudesta. Kuitenkin Berlinin mukaan on huomattava, että vaikka mustat saattoivat entistä paremmin puhua vapaudesta ja vaatia sitä kaikille, niin silti orjuudessa elävien elämä oli yhä kovaa. Vain orjia omistaneen viljelijäluo-

¹¹¹ William Watkins to William Lloyd Garrison May 1830, 98, BAP, Vol. 3.

¹¹² Stamppp 1956, 34-90, 141-191 ja 279-321.

kan yhtenäisyys piti orjuusinstituutiota kasassa. Pohjoisvaltioissakin, erityisesti maaseudulla, oli vielä jonkin verran orjuutta ja Pohjoisessa ainoana muutoksena oli orjien työtahdin hidastuminen.¹¹³ Berlinin näkemyksen pohjalta voidaan todeta, että orjien elämä oli vielä 1830-luvulla ankaraa. Silti näkyvissä oli entistä enemmän toivoa paremmasta tulevaisuudesta.

Peter Kolchin on verrannut Pohjois-Amerikan orjuutta orjuuteen Karibiassa, Brasiliassa ja Venäjällä ja tullut siihen lopputulokseen, että Pohjois-Amerikassa orjanomistajat sekaantuivat näistä alueista kaikista eniten orjien elämään ja tämän takia Pohjois-Amerikan mustien elämä oli hyvin rajoitettua vielä 1800-luvun alkupuolella. Huolimatta kurjista elinoloista mustat pystyivät luomaan oman ”sisäisen” kulttuurinsa, johon olennaisina osina kuuluivat uskonto, perhe-elämä, kansanperinne, sosiaalinen arvojärjestys, tietynlaiset arvot ja ennen kaikkea orjuusinstituution vastustaminen. Vastaavanlaista kulttuuria orjuudessa elävillä mustilla ei vielä edellisellä vuosisadalla ollut, luultavasti siksi että tuolloin mustat eivät vielä puhuneet juuriakaan englantia ja he olivat epäyhtenäisiä niin kielellisesti kuin taustoiltaan.¹¹⁴ Osaltaan orjien elämän raakuutta lisäsivät myös ankarat rangaistukset, kuten ruoskinta. Mustien onneksi rangaistukset olivat riippuvaisia orjanomistajasta, eikä kaikilla omistajilla ollut tapana rangaista orjiaan ilman todella päteviä syitä.¹¹⁵

Myös vapaiden mustien elinolot olivat vielä 1830-luvulla selkeästi kehnommat kuin valkoisten vastaavat. Varsinkin Etelässä vapaat mustat elivät suoranaudessa ja siksi he halusivat paeta Pohjoiseen¹¹⁶. Vapaat mustat saattoivat niin Etelä- kuin Pohjoisvaltioissa silti valita perusoikeuksiinsa kuuluvat asiat, kuten nimensä, työnsä ja asuntonsa. Vapaat mustat muuttivatkin usein kaupunkiin parempien elinolojen toivossa. Lisäksi he ottivat käyttöön amerikkalaisen nimen, sillä afrikkalaisen nimen he näkivät symbolisoivan orjuutta. Tietyistä perusoikeuksistaan huolimatta myös Pohjoisen vapautuneet mustat elivät usein köyhyydessä, asuivat valkoisten omistamissa taloissa ja maksoivat vuokransa työllä. Berlin onkin argumentoinut vapaiden mustien olleen usein ”orjia ilman omistajia”. Myöskään lain edessä vapaat mustat eivät aina olleet valkoisiin nähden tasa-arvoisessa asemassa, eikä heillä ollut esimerkiksi äänioikeutta. Etelävaltioissa vapaiden mustien asema oli huomattavasti Pohjoisen vapaiden mustien asemaa heikompi, sillä Etelän vapaat mustat olivat selkeästi Pohjoisen vapaita mustia riippuvaisempia entisistä omistajistaan lähinnä Etelän asutuksen maaseutuvaltaisuuden

¹¹³ Berlin 1998, 219-295.

¹¹⁴ Kolchin 1993, 133-134.

¹¹⁵ Henriksson 1990, 137; Weld 1968, 197-199.

¹¹⁶ Filler 1960, 16-17.

takia. Näin ollen erityisesti Pohjoisen kaupunkien kasvanut työvoiman tarve ja mahdollisuuksien määrän kasvu vetivät mustia Pohjoisvaltioihin.¹¹⁷

Mustien abolitionistien kritiikkiä sisällissotaa edeltäneen Yhdysvaltojen oloja kohtaan on tutkittu todella vähän, vaikka ensimmäinen tutkimus, jossa aihetta käsiteltiin, valmistui jo vuonna 1922. Tässä tutkimuksessa Miles Mark Fisher käsittelee asiaa kahden Liberiaan muuttaneen mustan abolitionistin Lott Caryn ja Colin Teaguen näkemysten kautta. Fisher kertoo Caryn lähteneen Liberiaan, koska hän tunsu myötätuntoa ja uteliaisuutta esi-isiensä Afrikkaa kohtaan. Cary halusi siis nähdä itse Afrikan ja samalla viedä sinne Jumalan sanaa, eikä hän todellakaan ollut varma siitä, millaista Afrikassa olisi. Hän kirjoittaa asiasta seuraavasti: *”I long to preach to the poor Africans the way of life and salvation. I don’t know what may befall me, whether I may found a grave in the ocean, or among the savage men, or more savage beasts on the Coast of Africa; nor am I anxious what may become of me”*. Cary uskoi myös, että Amerikka ei todellakaan ollut mustille sopiva paikka. Fisher kuitenkin kritisoi Carya todeten tämän muuttaneen mielipidettään asiasta jo kaksi vuotta myöhemmin. Vaikka Cary selvästi oli kolonisaation kannattaja, Fisher ei missään vaiheessa kerro Caryn puhuneen Amerikan huonoista oloista.¹¹⁸

Kolonisaatiota puolustaneet mustat abolitionistit eivät olleet Afrikkaan muuttamisen kannalla pelkästään sen takia, että he uskoivat Liberian olevan hyvä paikka elää. Esimerkiksi John B. Russwurm kirjoitti myös siitä, miten huonosti mustien elämä Yhdysvalloissa oli. Russwurm kirjoitti siitä, miten orjakauppa ei todellakaan ollut loppunut Yhdysvalloissa, vaan laivat toivat edelleen vuonna 1830 koko ajan lisää orjia Afrikasta Amerikkaan.¹¹⁹ Russwurm kritisoi Yhdysvaltoja erityisesti rasisisesta asenteesta mustia kohtaan. Russwurm totesi, että Yhdysvalloissa mustiin suhtauduttiin niin rasisisesti, etteivät mustat pystyisi elämään Yhdysvalloissa vapaasti ja arvokkaasti¹²⁰. Myöskään Russwurm ei kirjoituksissaan erityisesti painottanut mustien huonoja oloja Yhdysvalloissa, vaan hän kirjoitti enimmäkseen siitä, miten hyvin mustien elämä Liberiassa oli.

Mustien abolitionistien kirjoituksissa ei siis juurikaan kritisoitu Amerikan olosuhteita. Entinen orja James R. Bradley kuitenkin esittää poikkeuksen kertomalla omista vaikeista nuoruus-

¹¹⁷ Berlin 1998, 228-293.

¹¹⁸ Fisher 1922, 380-418.

¹¹⁹ John B. Russwurm to Edward Jones 20.3.1830, 74, BAP, Vol. 3.

¹²⁰ Foner 1969, 394.

vuosistaan orjana. Bradley kirjoittaa, että noiden vuosien ajattelu saa hänet aina surulliseksi, sillä kyseiset ajat olivat *”very dark and full of tears”*¹²¹. Hän kirjoittaa myös, että orjien tuli työskennellä aina auringonnoususta hämäräntuloon saakka huonoissa olosuhteissa, huonoilla välineillä ja huonoissa vaatteissa. Hän kertoo myös orjien olleen usein sairaina, erityisesti erilaiset kuumetaudit olivat yleisiä. Huomionarvoista Bradleyn kirjoituksessa on se, että hänen mukaansa mustat jaksoivat unelmoida vapaudesta kovista oloista huolimatta¹²². Bradley kirjoittaa asiasta seuraavasti:

*”I dont believe there ever was a slave who did not long for liberty. I know very well that slaveholders take a great deal of pain to make the people of free states believe that this class are very happy and contended. ...When the slaves are together by themselves alone, they are always talking about liberty, liberty is the great thought and feeling that fills the mind full all the time.”*¹²³

Russwurmin, Caryn ja Bradleyn kirjoitukset Amerikan huonoista elinoloista ovat kuitenkin vain harvinaislaatuisia poikkeuksia, jotka ennemminkin vahvistavat säännön siitä, että unelma vapaudesta Yhdysvalloissa oli kurjista oloista puhumista eläväisempi. Mustat abolitionistit eivät kirjoituksissaan nimittäin juuri kritisoineet Yhdysvaltojen huonoja elinoloja, vaikka he tiesivät varsinkin orjien olojen surkeudesta. Enemmän he esittivätkin jatkuvia vaateita tasa-arvosta. Yleisesti ottaen vapaat mustat pitivät oloja Amerikassa varsin hyvinä, kunhan vain tasa-arvo toteutuisi paremmin. Kolonisaatiota vastustaneet mustat abolitionistit keskittyivätkin kirjoituksissaan Amerikan olosuhteiden kritisointia enemmän Liberian kolonioiden kritisointiin. Tästä voi päätellä, että mustat – jopa orjuudessa eläneet – tunsivat Amerikan niin vahvasti kotimaakseen, etteivät he halunneet tuoda esille maan mustien kannalta huonoja elinolosuhteita.

Syynä tähän Yhdysvallat kotimaana -diskurssia vahventavaan kritiikin puutteeseen oli luultavasti se, että mustat pelkäsivät kolonisaatiomyönteisyyden mahdollista lisääntymistä jos Amerikan oloja olisi liiaksi arvosteltu. Toinen syy, jonka takia mustien abolitionistien kirjoituksissa ei juuri esiinny kritiikkiä Amerikan elinolosuhteita kohtaan on se, että mustien kirjoitukset ovat lähes poikkeuksetta vapaiden mustien kirjoittamia. Vapaudessa eläneet mustat nimittäin

¹²¹ James R. Bradley to Lydia Maria Child 3.6.1834, 136, BAP, Vol. 3.

¹²² James R. Bradley to Lydia Maria Child 3.6.1834, 136-140, BAP, Vol. 3.

¹²³ James R. Bradley to Lydia Maria Child 3.6.1834, 139, BAP, Vol. 3.

elivät orjuudessa eläneitä mustia paremmissa olosuhteissa. Kolmas syy, jonka takia mustat abolitionistit eivät kirjoituksissaan, ainakaan enää 1830-luvulla, keskittyneet Amerikan olojen kritisointiin on se, että iso osa kolonisaatiomyönteisistä mustista oli jo muuttanut Afrikan kolonoihin, eivätkä he pystyneet tai tahtoneet Afrikasta käsin enää arvostella Yhdysvaltojen elinolosuhteita.

2.4. Lehdistö kotimaapuolustusten esiintuojana

Mustien abolitionistien tärkeimmät vaikutuskanavat mielipiteiden esiintuonnin kannalta 1830-luvun Yhdysvalloissa olivat lehdistö, kirkko ja erilaiset orjuudenvastaiset järjestöt. Myös erilaisia adresseja kirjoitettiin kohtuullisen runsaasti. Lisäksi koska mustia orjuudenvastustajia ei ollut merkittävässä poliittisissa viroissa, mustat yrittivät mielipidevaikuttamisella¹²⁴ saada tuekseen valkoisia poliitikkoja. Tämä ei kuitenkaan ollut helppoa, joten mustat abolitionistit joutuivat etsimään muita vaikutuskanavia, joiden kautta tuoda mielipiteitään esille.¹²⁵ On selvää, että kaikkia kolonisaatiovastaisia perusteluja tuotiin esille kaikkien näiden kolmen tärkeimmän vaikutuskanavan kautta. Kuitenkin voidaan hieman yleistäen sanoa, että tasa-arvopuolustusten kannalta tärkein vaikutuskanava oli kirkko. Sen sijaan Liberian huonot olot -diskurssin ja kiintymys Yhdysvaltoihin kotimaana -diskurssin mukaisia perusteluja tuotiin esiin eniten lehdistön ja orjuudenvastaisten järjestöjen kautta. Kotimaapuolustusten esiintuonnin kannalta ehkä tärkein vaikutuskanava oli kuitenkin lehdistö, sillä mustat abolitionistit ymmärsivät erittäin hyvin lehdistön merkityksen taistelussa kolonisaatiota vastaan¹²⁶.

Lehdistön historia Pohjois-Amerikassa voidaan katsoa alkaneeksi jo 1600-luvulla, vaikka tuolloin ei vielä sanomalehtiä säännöllisesti ilmestynytäkään¹²⁷. Englantilaiset sanomalehdet nimittäin levisivät myös Pohjois-Amerikkaan jo tuolloin ja niiden myötä syntyi jonkin verran myös amerikkalaisten omia painotuotteita. Pohjois-Amerikan ensimmäinen painotalo perus-

¹²⁴ Erityisen tarmokkaasti valkoisten mielipiteisiin yritti vaikuttaa muun muassa tunnettu musta abolitionisti Charles W. Gardner. Ks. Ripley 1991, 112.

¹²⁵ Quarles 1969, 68-74.

¹²⁶ Ripley 1991, 92.

¹²⁷ Säännöllisesti ilmestyvien sanomalehtien laskemisessa käytän Edwin Emeryn luokittelua, jonka mukaan sanomalehden täytyy muun muassa ilmestyä vähintään kerran viikossa, se ei saa olla käsin kirjoitettu ja sen tulee olla kaikkien saatavilla. Emery 1962, 5.

tettiin vuonna 1638 Harvard Collegen¹²⁸ yhteyteen vuonna 1638.¹²⁹ Ensimmäinen nykyaikainen sanomalehti Pohjois-Amerikassa ilmestyi Newburyssa 24. huhtikuuta vuonna 1704, kun Bartholomew Greenin toimittama *Boston News-Letter* aloitti säännöllisen ilmestymisensä¹³⁰. Kaiken kaikkiaan valkoisten sanomalehtien synty Pohjois-Amerikassa tapahtui kohtalaisen nopeasti, ja Yhdysvaltain itsenäisyysjulistuksen aikoihin, vuonna 1775 maassa ilmestyi kaiken kaikkiaan 37 sanomalehteä¹³¹. Lisäksi sanomalehtien toimittajat olivat yhteiskunnallisesti arvostettuja. Sanomalehdille tyypillistä oli myös poliittinen sitoutuminen joko federalistien tai republikaanien lehdeksi.¹³²

Sen sijaan mustien suhtautumisesta kirjallisiin julkaisuihin ja sanomalehtiin tiedettiin vielä 1700-luvulla varsin vähän. Muutenkin mustia astui tuolloin julkisuuteen ainoastaan harvoin. Michael Warnerin (1990) mukaan tämä johtui siitä, että julkaisutoiminta nähtiin valkoisten ”omaisuutena” ja siten se oli epäsopivaa mustille ja intiaaneille¹³³. Kuitenkin jo 1700-luvun lopulla muutamat mustat, kuten Jupiter Hammon ja Phillis Wheatley, yrittivät aloittaa omaa julkaisutoimintaa. Silti ensimmäiset mustien julkiset kirjoitukset olivat yleensä mielipiteiltään valkoisten mielipiteitä mukailevia.¹³⁴ Kun valkoisten sanomalehtien synnyn taustalla olivat olleet ajatukset kansan sivistämisestä, niin mustat sanomalehdet puolestaan syntyivät aivan toisenlaisista lähtökohdista, sillä mustat olivat vielä 1700- ja 1800-lukujen taitteessa erittäin epätasa-arvoisessa asemassa valkoisiin nähden. Mustat kuitenkin uskoivat rotujen väliseen tasa-arvoon, sillä mustien keskuuteen olivat kristillisen kirkon opit levinneet varsin laajalti. He tarvitsivat erilaisia vaikutuskanavia, joiden kautta he saattoivat tuoda mielipiteensä esille.¹³⁵

Ensimmäiset mustien kirjalliset julkaisut ajoittuivat 1820-luvulle. Heti alusta lähtien mustien kirjoitusten tarkoituksena oli orjuuden vastustaminen ja Pohjoisten osavaltioiden mustien oikeuksien puolustaminen. Ensimmäinen varsinaisesti mustien perustama sanomalehti oli *Free-*

¹²⁸ Harvardin yliopisto perustettiin vuonna 1636 ja sen tavoitteena oli siirtokuntien lasten korkea sivistystaso. Oman painotalon katsottiin auttavan huomattavasti tavoitteen saavuttamisessa. Emery 1962, 29.

¹²⁹ Emery 1962, 3-17 & 28-45.

¹³⁰ Aikaisemmin lehti oli ilmestynyt John Campbellin toimittamana ja epäsäännöllisesti. Joissakin tilastoissa ensimmäiseksi sanomalehdeksi tosin lasketaan Benjamin Harrisin toimittama *Publick Occurrences, Both Foreign and Domestick* vuodelta 1690. Lehden ilmestyminen jäi kuitenkin epäsäännölliseksi. Brown <<http://www.historybuff.com/library/reffirstten.html>>; Emery 1962, 28 ja 42; Weisberger 1961, 1-5 ja 204.

¹³¹ Weisberger 1961, 204.

¹³² Emery 1962, 125-147 & 165; Weisberger 1961, 6-34.

¹³³ Warner 1990, 11-13.

¹³⁴ Brooks 2005, 67; Warner 1990, 11-13.

¹³⁵ Berlin 1998, 251-255; Brooks 2005, 72-75.

dom's Journal, jonka ensimmäinen numero ilmestyi New Yorkissa maaliskuussa 1827.¹³⁶ Freedom's Journalia toimittivat jamaikalais-syntyinen John B. Russwurm ja newyorkilainen presbyteeri Samuel E. Cornish. He asettivat lehdelle suuria tavoitteita erityisesti kolonisaatio-kysymyksen ratkaisemiseksi. Suurta painoarvoa haluttiin antaa myös sille, että orjuudesta ja kolonisaatiosta puhuttaisiin rasistisena ilmiönä. Kolonisaatiosta rasistisena ilmiönä puhuminen oli luultavasti pikemmin Cornishin kuin Russwurmin näkemyksen mukaista, sillä kolonisaatioon myönteisesti suhtautunut Russwurm muutti jo 1820-luvun lopussa Liberiaan. Kuitenkin lehdessä kannustettiin mustia ryhtymään orjuudenvastaiseen aktiiviseen toimintaan. Tässä apuna olivat paikallistason toimijat, joiden tehtävänä oli kasvattaa lehden saatavuutta mustien keskuudessa.¹³⁷ Freedom's Journal oli mustan lehdistön uranuurtaja siinäkin mielessä, että se yhdisti Itärannikon mustia aina Washingtonista Maineeseen. Mustat eivät kuitenkaan vielä 1820-luvulla olleet valmiita viemään sanomaansa valkoisten orjuudenvastustajien keskuuteen sen suuremmin, koska aktiivisesti toimivia mustia oli vielä varsin vähän.¹³⁸ Tämä johtui luultavasti siitä, että Freedom's Journal ei pystynyt levittämään mustien ajatuksia kovinkaan nopeasti, sillä sen levikki oli pieni, eikä sen tukena vielä ollut muita mustien omia sanomalehtiä.

Varsin pian Freedom's Journal sai kuitenkin rinnalleen toisen nimenomaan mustien toimittaman sanomalehden, kun David Walkerin toimittama *Appeal*, alkoi ilmestyä syyskuussa 1829. David Walker oli Pohjois-Carolinassa syntynyt, mutta Bostoniin nuorena muuttanut orjuudenvastustaja, joka oli tutustunut Freedom's Journaliin kotikaupungissaan vuonna 1828. Siten hän oli tajunnut lehdistön merkityksen mustien äänitorvena.¹³⁹ Mielipiteiltään Walker edusti abolitionistien ”kovempaa linjaa”, jonka mukaan mustien olisi noustava aseelliseen kapinaan valkoisia vastaan ja siten saavutettava itselleen vapaus. Walker yritti myös luoda suhteita valkoisiin orjuudenvastustajiin. Hänen läheisistä suhteistaan heihin kertoo myös se, että Walker nimesi poikansa William Lloyd Garrisonin mukaan.¹⁴⁰ Myös *Appeal* edusti orjuuskysymyksessä tiukkaa linjaa. Walkerin ehkä suurimpana tavoitteena olikin kasvattaa mustien identiteettiä omana kansanaan, jolla kuului olla tasavertaiset oikeudet valkoisiin nähden. Täysin perustellusti voidaankin yhtyä Sterling Stuckey'n näkemykseen, jonka mukaan Walkeria voi-

¹³⁶ Freedom's Journal <http://www.pbs.org/blackpress/news_bios/newbios/nwsppt/freedom/freedom.html>; Levine 2001, 22; Vogel 2001a, 1.

¹³⁷ Freedom's Journal <http://www.pbs.org/blackpress/news_bios/newbios/nwsppt/freedom/freedom.html>; Levine 2001, 22; Ripley 1991, 7.

¹³⁸ Ripley 1991, 7-8.

¹³⁹ Ripley 1991, 6-7; Levine 2001, 17-21; Stuckey 1987, 116-120.

¹⁴⁰ Ripley 1991, 6-7 & 10; Stuckey 118-120.

daan pitää ”mustan kansallisuusteorian isänä”¹⁴¹. Itse asiassa Walker ei halunnut laajentaa mustien kansallisuusteoriaa pelkästään Yhdysvaltojen sisällä, vaan jopa yli kansakuntien rajojen.¹⁴²

Tilanne 1830-luvulla oli siis täysin erilainen kuin vielä edellisellä vuosisadalla, jolloin mustien kirjoitukset olivat olleet mielipiteiltään valkoisten ajatuksia mukailevia. Nyt mustien omat sanomalehdet ja niiden keskeiset sisällöt syntyivät nimittäin lähes poikkeuksetta valkoisten ajatusten vastavoimiksi. Tärkein vastustamisen kohde oli orjuus, jota vastaan hyökättiin jokaisessa sanomalehdessä ja lähes jokaisessa kirjoituksessa. Voidaan sanoa, että mustat loivat oman ”julkisuuden kehänsä”¹⁴³, jonka keskipisteessä olivat toiset mustat. Tämä tarkoittaa ennen kaikkea sitä, että lehtien pääasiallinen lukijakunta koostui mustista. Toiseksi mustien välille syntyi eräänlainen kollektiivinen tietoisuus, joka oli seurausta mustien yhteisestä taustasta amerikkalaisina sekä 1800-luvun alkupuolella vaikuttaneista ideologioista kuten valitusajattelusta. Kolmas mustien julkisuuden kehän tärkeä ominaispiirre oli se, että mustien liikkeet olivat lähes aina jonkinasteisia vastaliikkeitä tai protesteja valkoisten ajatuksia kohtaan.¹⁴⁴

Brooksin näkemykseen mustien lehtien syntymisestä valkoisten ajatusten vastavoimiksi voidaan yhtyä myös tarkasteltaessa muita 1830-luvun merkittävimpiä mustien sanomalehtiä kuten *The Colored Americanian* ja *Mirror of Liberty*. *The Colored American* syntyi, kun *Freedom’s Journal* lopetti toimintansa vuonna 1829 lehden toisen päätoimittajan John B. Russwurminkin muutettua Liberiaan¹⁴⁵ ja lehden toinen päätoimittaja Samuel E. Cornish päätti lehden jatkaa lehden toimittamista nimellä *The Rights of All*¹⁴⁶. Lehti ei kuitenkaan saavuttanut

¹⁴¹ Stuckey 1987, 120.

¹⁴² Levine 2001, 17-18.

¹⁴³ Julkisuuden kehä on oma suomennokseni runsaasti tieteellistä keskustelua herättäneestä käsitteestä ”Public Sphere”. Kyseinen käsite sai alkunsa Jürgen Habermasin filosofiasta, jossa se tarkoitti ennen kaikkea julkisuuden erottamista yksityisestä sekä julkisuuden jakamista aikaan, sosiaaliseen tilaan ja etuoikeutettuun sisältöön (Habermas 1989). Myöhemmät teoreetikot ovat kiistelleet julkisuuden kehän sisällöstä ja rajoista. Tästä hyvän esimerkin tarjoaa muun muassa John L. Brooken, Joanna Brooksin, Ruth H. Blockin ja David Waldstreicherin *William & Mary Quarterly*ssa tammikuussa 2005 käymä keskustelu, jonka perusteella itse ainakin olen samaa mieltä Brooksin näkemyksen kanssa siitä, että mustat loivat 1800-luvun alkupuolelle oman julkisuuden kehänsä, jonka keskipisteessä olivat itse. Ks. Brooke 2005, 93-98; Brooks 2005, 67-92; Block 2005, 99-106; Waldstreicher 2005, 107-112.

¹⁴⁴ Brooks 2005, 73-92; Levine 2001, 29-30.

¹⁴⁵ Liberian koloniamies Russwurm alkoi toimittaa omaa *Liberian Herald* -sanomalehteään ja näin hänestä tuli Liberian kolonian eräs vaikutusvaltaisimmista henkilöistä. Comprehensive Timeline <<http://www.pbs.org/blackpress/timeline/timeline.html>>; Ripley 1991, 80.

¹⁴⁶ Lehden ensimmäinen numero ilmestyi 9. lokakuuta 1829. Comprehensive Timeline <<http://www.pbs.org/blackpress/timeline/timeline.html>>; Ripley 1991, 95.

merkittävää menestystä ja siksi 1830-luvun aikana merkittävään asemaan mustien abolitionistisessa liikkeessä noussut ja mustien asian hyvin tunteva Cornish katsoi mustien tarvitsevan uuden, vaikutusvaltaisemman sanomalehden ajatustensa esiintuojaksi. Siksi hän päätti perustaa kokonaan uuden sanomalehden, *The Colored Americanin*. Aikaisemmin *The Weekly Advocate* -nimisenä ilmestynyt lehti aloitti ilmestymisensä uudella nimellä maaliskuussa 1837.¹⁴⁷

The Colored American menestyi huomattavasti edeltäjiään paremmin. Eräänä syynä tähän voidaan pitää sitä, että lehti sai tuekseen paljon varakkaita – sekä valkoisia että mustia – orjuudenvastustajia, jotka jopa rahoittivat lehden toimintaa¹⁴⁸. Vaikka lahjoitukset olivat määrällisesti pieniä, niin ne tulivat juuri oikeaan aikaan lehden eläessä riskialtista syntyvaihettaan. *The Colored American* sai taustalleen myös *American Anti-Slavery Society*n, joka suositteli lehteä kaikille jäsenilleen. AA-SS:n tuen perusteella myös lukuisat paikallisjärjestöt antoivat tukensa Cornishin lehdelle.¹⁴⁹ Onkin täysin oikeutettua yhtyä C. Peter Ripley'n mielipiteeseen, jonka mukaan ”ukkosen lailla jyrähdellyttä” *The Colored Americania* voidaan pitää kaikista menestyneimpänä sisällissotaa edeltäneenä mustana sanomalehtenä, vaikkakin lehti lakkautettiin jo vuonna 1842¹⁵⁰.

The Colored American sai rinnalleen toisen merkittävän mustan sanomalehden, kun Cornishia lehden teossa avustanut newyorkilainen David Ruggles päätti perustaa oman *Mirror of Liberty* -nimisen sanomalehtensä vuonna 1838. Makasiinilehtityyppinen *Mirror of Liberty* ei kuitenkaan koskaan saavuttanut *The Colored Americanin* kaltaista suosiota. Suurimpana syynä tähän oli se, että Ruggles ajautui kiistoihin Cornishin ja muutaman muun tärkeän mustan vaikuttajan kanssa ja se laski myös hänen lehtensä suosiota. Vaikka lehti olikin ollut kooltaan varsin suuri, niin juuri kyseisten kiistojen ja Rugglesin heikentyneen terveydentilan takia lehti lakkautettiin vuonna 1840. Toki lehti oli suosittu, sillä sen suurena tukena oli vaikutusvaltai-

¹⁴⁷ Comprehensive Timeline <<http://www.pbs.org/blackpress/timeline/timeline.html>>; Ripley 1991, 95-96 ja 216.

¹⁴⁸ Quarles 1969, 28-30.

¹⁴⁹ Quarles 1969, 32-34; Ripley 1991.

¹⁵⁰ Davis & Krekorian 2006 <http://www.slaveryinamerica.org/history/hs_es_press.htm>; Ripley 1991, 95 ja 216.

nen New York Committee of Vigilance¹⁵¹, joka käytti lehteä omien ajatustensa julkaisukanavana.¹⁵²

Vaikka mustien omat sanomalehdet olivat todella tärkeitä orjuus- ja kolonisaatiovastaisten mielipiteiden esiintuonnin kannalta, niin tärkein mustien ajatusten julkaisukanava oli kuitenkin valkoisen abolitionistin, William Lloyd Garrisonin toimittama *The Liberator*. *The Liberator* syntyi vuonna 1831, kun aikaisemmin kveekari Benjamin Lundyn apulaisena paikallisessa orjuutta vastustavassa lehdessä työskennellyt Garrison päätti lopulta perustaa oman lehden¹⁵³. Lehti toimi Bostonista käsin ja siitä tuli vaikeasta alusta huolimatta varsin pian tunnetuin ja luetuin orjuudenvastainen lehti, jonka sivuilla julkaistiin paljon myös mustien abolitionistien kirjoituksia. Emeryn mukaan merkittävimpana syynä *The Liberatorin* suureen suosioon voidaan pitää Garrisonin rohkeaa ja määrätietoista luonnetta, ei todellakaan hänen henkilökohtaisia suhteitaan.¹⁵⁴

Mustien abolitionistien lehdissä julkaistut kirjoitukset kertovat selkeästi siitä, että mustat halusivat korostaa amerikkalaisuuttaan. Tästä osuvasti kertoo nimimerkin *A Colored Philadelphian* helmikuussa 1831 *The Liberatorissa* julkaistu kirjoitus, jossa kirjoittaja kritisoi kolonisaatiota ja ACS:aa ytimekkäästi:

”They tell us that it is our home; that they desire to make a people of us, Africa civilized; and that we are the very persons to do it, as it is almost impossible for any white person to exist there. I deny it. Will come of those guardian angels of the people of color tell me how it is that we, who were born in the same city or state with themselves, can live any longer in Africa than they? We consider the

¹⁵¹ Koska orjien tuontikieltojen seurauksena uusien orjien saaminen orjia tarvitseville Etelävaltioiden alueille oli ehtynyt 1830- ja 1840-luvuilla, yleistyi vapaiden mustien kaappaaminen takaisin orjuuteen. Estääkseen vapaiden mustien uudelleenorjuuttamisen mustat perustivat lukuisia ”valppausjärjestöjä”. Vuonna 1835 perustettu New York Committee of Vigilance oli näistä järjestöistä vaikutusvaltaisimman ja luultavasti tarpeellisin, sillä 1830-luvulla New Yorkin kaupungissa kaapattiin enemmän mustia kuin Länsi-Afrikan rannikolla. *The Colored American* -sanomalehden päätoimittajana toiminut David Ruggles toimi itse myös New York Committee of Vigilancen johtajana. Järjestön vaikutusvaltaisuudesta kertoo se, että sitä on sanottu merkittävimmäksi sisällissotaa edeltäneen Amerikan mustien ”itsepuolustusjärjestöksi”. Ripley 1991, 168; Wilson 1994, 109-120.

¹⁵² Davis & Krekorian 2006 <http://www.slaveryinamerica.org/history/hs_es_press.htm>; Ripley 1991, 175-179.

¹⁵³ *The Liberatorin* ensimmäinen numero ilmestyi 1.1.1831. Emery 1962, 269.

¹⁵⁴ Emery 1962, 268-273.

United States our home, and not Africa as they make us believe; - and if we do emigrate, it will be to a place of our own choice.”¹⁵⁵

Kolonisaatiokysymyksestä kirjoitettiin abolitionistisissa lehdissä todella runsaasti. Joskus kolonisaatiota vastustettiin myös hieman ironiseen sävyyn, kuten seuraavasta nimimerkin *A Colored American* New Yorkin kaupunkilaisille osoittamasta kirjoituksesta käy ilmi:

*”I would recommend to those colored persons, who consider themselves ‘an inferior and distinct set of beings’ - and those who consider themselves Africans, although born in America, to profit by the opportunity, for fear they may never have such another offer to be banished to Africa for the monstrous crime of being black!”*¹⁵⁶

Erityisesti lainauksen loppu, jossa todetaan mustan ihonvärin olevan hirviömäinen rikos, pitää tulkita ironiseksi viittaukseksi siihen, että pelkkä ihonväri ei voi olla riittävä syy ajaa Amerikassa syntyneet mustat Afrikkaan.

Merkittävää Yhdysvaltojen 1800-luvun mustassa lehdistössä on myös naisten merkittävä rooli. Useissa mustien abolitionistien tärkeimmissä lehdissä toimituskuntaan kuului myös naisia, tai ainakin lehdissä julkaistiin runsaasti naisten kirjoituksia. Erityisesti *The Liberator* julkaisi paljon mustien naisabolitionistien kirjoituksia. Varsinkin salanimellä *Zillah* kirjoittaneen Sarah M. Douglassin¹⁵⁷ kirjoituksia lehden sivuilta löytyi usein. *The Liberator*iin kirjoitti myös Sarah L. Forten, joka oli James E. Fortenin vanhin tytär. Hän tuli tunnetuksi erityisesti orjuudenvastaisista runoistaan, joita hän kirjoitti juuri *The Liberator*iin. Naisabolitioneista yksi merkittävimmistä oli myös Elizabeth Hussey Whittier, joka oli Bostonissa vaikuttanut todella

¹⁵⁵ A Colored Philadelphian to Editor (of *The Liberator*). *The Liberator* 12.2.1831. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, 49.

¹⁵⁶ A Colored American to the Colored Citizens of New York. *The Liberator* 7.5.1831. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, 133.

¹⁵⁷ Sarah M. Douglass ei ole sukua myöhemmin tunnetuksi tulleelle mustalle abolitionistille *Frederick Douglass*ille, vaikka *Frederick Douglass*illa oli isosisko nimeltä Sarah. Ripley 1991, 117-118.

aktiivinen abolitionisti. Orjuudenvastaisia mielipiteitään hän toi ilmi erityisesti *Pennsylvania Freeman* -lehdessä, jonka toimittamisessa hän oli mukana.¹⁵⁸

Jo varhaisimmissa omissa sanomalehdissään julkaistujen ajatusten avulla mustat onnistuivat vakuuttamaan paitsi toisia mustia, niin myös suuren joukon valkoisia orjuudenvastustajia¹⁵⁹. Monet mustat kirjoittajat pyrkivät kirjoituksillaan vetoamaan lukijoidensa tunteisiin. Siksi he pyrkivätkin retoriseen kieliasuun, jonka avulla korostettiin usein mustien tasavertaisuutta ihmisinä ja sitä, miten myös vapaiden mustien eteneminen heidän urallaan tietoisesti estettiin. Tällaisia sekä mustille että valkoisille suunnattuja lehtiä on arvioitu vuosien 1827 ja 1855 ilmestyneen lähes sata kappaletta – kuitenkin iso osa näistä lehdistä lakkautettiin varsin nopeasti.¹⁶⁰ Valkoisten mielipiteiden puolelleen voittaminen olikin mustien kannalta todella tärkeää, sillä mustat eivät vielä 1800-luvun alkupuolella olleet taloudellisesti tai vaikutusvallaltaan kilpailukykyisiä valkoisten kanssa¹⁶¹. Myös määrältään mustat olivat vähemmistöä, sillä heitä oli alle 20 prosenttia Yhdysvaltain väestöstä¹⁶². Lisäksi suurin osa mustista eli yhä orjuudessa ja vapaiden mustien määrä kasvoi varsin hitaasti¹⁶³.

Vaikka mustat toivat lehtikirjoitusten kautta runsaasti esille mielipiteitä siitä, miten orjuus on väärin tasa-arvon kannalta, niin silti he pyrkivät lehtikirjoitusten kautta tuomaan esille ennen kaikkea sitä, miten he tunsivat Amerikan kotimaakseen. Tähän Yhdysvallat kotimaana - diskurssin ylläpitämiseen sanomalehdet olivat erinomainen vaikutuskanava, sillä niiden kautta tavoitettiin paljon myös sellaisia amerikkalaisia, jotka eivät olleet vielä tajunneet mustien amerikkalaisuutta. Mustat itse tajusivat lehdistön merkityksen. Tästä kertoo se, että mustien kirjallisten julkaisujen määrä oli huomattavasti suurempi kuin ACS:n julkaisujen määrä, joka jäi yhteen kuukausittaiseen julkaisuun ja satunnaisiin pamfletteihin¹⁶⁴. Mustien julkaisujen valtava määrä suhteessa ACS:n julkaisujen määrään kertoo painetun sanan tärkeyden lisäksi siitä, että mustat tunsivat kolonisaation vastustamisen erittäin henkilökohtaisesti tärkeäksi asiaksi.

¹⁵⁸ Ripley 1991, 117-118, 140 ja 143-145.

¹⁵⁹ Goodman 1998, 3.

¹⁶⁰ Vogel 2001b, 37-45.

¹⁶¹ Brooks 2005, 72.

¹⁶² Taeuber & Taeuber 1966, 103.

¹⁶³ Berlin 1998, 228-234.

¹⁶⁴ Standenraus 1961, 214-216.

3. Liberian huonot olot -diskurssi

3.1. Liberia – tappava Golgata?

“...rather die in Maryland under the pressure of unrighteous and cruel laws than be driven, like cattle, to the pestilential clime of Liberia, where grievous privation, inevitable disease, and premature death, await us in all their horrors.”¹⁶⁵”

William Watkinsin keväällä 1831 William Lloyd Garrisonille kirjoittamasta lauseesta, jossa hän kertoo mielummin kuolevansa epäoikeudenmukaisten lakien alla Yhdysvaltojen Marylandissa kuin joutuvansa ajetuksi Liberiaan, jossa odottavat vain kulkutaudit ja ennenaikainen kuolema, käy hyvin ilmi toinen diskurssi, jonka varaan mustat abolitionistit rakensivat kolonisaatiovastaisia argumenttejaan. Kutsun tätä diskurssia nimellä Liberian huonot olot.

Pakanallisena maana Liberian nähnyt Watkins¹⁶⁶ ei suinkaan ollut ainoa musta abolitionisti, joka vastusti kolonisaatiota vedoten Liberian huonoihin oloihin. Esimerkiksi 1830-luvun alussa Liberiaan muuttanut Joseph R. Dailey perusteli kolonisaatiovastaista kantaansa seuraavasti: *”The local resources of the Colony with regard to agriculture is not in proportion to ¼ of our population; & if the Colonization Society continues to pour in emigrants as they have the past year, untold sufferings must follow as a certain consequence;”¹⁶⁷”. Daileyn mukaan viljelystä saatava ruoka riitti siis vain neljäsosalle kolonian väestöstä ja lisäksi viljelysmaan puute tulisi vaan pahentumaan, jos ACS jatkaisi uusien asukkaiden tuomista koloniaan. Ripley pitää Daileyn pelkoa tilastojen valossa aiheellisena, sillä ACS ja Maryland Colonization Society lähettivät vuoden 1832 aikana yhteensä 942 mustaa Liberiaan. Seuraavana vuonna lukema – kolonian onneksi – putosi 289:aan.¹⁶⁸*

Liberian huonot olot -diskurssiin kuuluvat mustien abolitionistien kirjoitukset kuitenkin kritisoivat viljelysmaan riittämättömyyttä enemmän Liberian tautitilannetta ja sairaanhoidon toimimattomuutta. Toiselle mustalle abolitionistille Robert Purvisille osoittamassaan kirjeessä

¹⁶⁵ William Watkins to William Lloyd Garrison toukokuu 1831, 99, BAP, Vol. 3.

¹⁶⁶ William Watkins to William Lloyd Garrison toukokuu 1831, 98-100, BAP, Vol. 3.

¹⁶⁷ Joseph R. Dailey to Robert Purvis 12.4.1833, 76, BAP, Vol. 3.

¹⁶⁸ Lukemat eivät missään tapauksessa ole tarkkoja, vaan ne ovat vain arvioita, jotka eivät sisällä takaisinpalautettuja afrikkalaisia eivätkä muiden organisaatioiden lähettämiä mustia. Ripley 1991, 82.

Joseph R. Dailey kuvailee Liberian sairaanhoitoa seuraavasti: *"The hospitals are crowded with the sick – there is only one physician here, & he is confined to his bed from excessive exertion."* Samassa kirjeessä Dailey jatkaa, että ihmisiä kuolee päivittäin ja että hänenkin tutuistaan monet ovat kuolleet Liberiassa. Dailey ei tunnu näkevän Liberian oloissa mitään hyvää.¹⁶⁹ Ripley lainaa osuvasti Daileyn Robert Purvisille kirjoittamaa kuvausta, jossa hän kirjoittaa Liberian olevan *"pestiferous Golgotha"* eli tappava Golgata¹⁷⁰. Jos Dailey piti Liberian oloja niin surkeina herää kysymys, miksi Dailey muutti takaisin kotikaupunkiinsa Philadelphiaan vasta vuonna 1845 asuttuaan Liberiassa noin 15 vuoden ajan.

Mustien abolitionistien kirjoituksissa esiintyy kuitenkin varsin vähän Liberian huonoihin oloihin pohjautuvia kolonisaatiovastaisia perusteluja. On olemassa yksinkertainen selitys sille, miksi näin on. Mustat nimittäin tiesivät Liberiasta todella vähän, sillä Liberiaan oli muuttanut todella vähän mustia. Muun muassa Abraham D. Shadd, Peter Spencer ja William S. Thomas vastustivat kolonisaatiota osittain myös Liberian tuntemattomuuden takia. Kuitenkin he kuvailevat Liberiaa polttavien hiekkojen laajaksi maaksi, jota asuttavat miljoonat mahometaanit ja muut pakanat.¹⁷¹ Myös tutkimuskirjallisuudessa kerrotaan mustien halunneen lisää informaatiota Liberian oloista. Esimerkiksi Claude A. Clegg kertoo kveekareiden haastattelemien mustien todenneen, että heidän on mahdotonta päättää Liberiaan muuttamisen puolesta, koska Liberia oli heille paikkana tuntematon.¹⁷²

Huolimatta Liberian tuntemattomuudesta mustien keskuuteen tuntui levinneen yleinen ennakkoluulo *"Liberian kulkutautisista rannoista"*¹⁷³. Aivan perusteeton tämä näkemys ei ollut, sillä oli olemassa myös sellaisia mustia abolitionisteja, jotka olivat käyneet Liberiassa ja todenneet maan olot huonoiksi. Esimerkiksi Liberiassa käynyt Thomas C. Brown kirjoitti Liberian tautitilanteesta laajassa raportissaan seuraavasti: *"All those who go will be sick in sixty days... nearly one half die in eighteen months... the graveyards always look fresh"*. Brown palasikin Liberiasta takaisin Yhdysvaltoihin vietettyään Afrikassa kaksi vuotta.¹⁷⁴ Osuvasti mustien abolitionistien käsitystä tautien riivaamasta Liberiasta kuvaa myös Henry C. Thompsonin

¹⁶⁹ Joseph R. Dailey to Robert Purvis 12.4.1833, 74-77, BAP, Vol. 3.

¹⁷⁰ Ripley 1991, 71.

¹⁷¹ Address by Abraham D. Shadd, Peter Spencer, and William S. Thomas 12.7.1831, 104, BAP, Vol. 3.

¹⁷² Clegg 2004, 59-60.

¹⁷³ Berrian, Henry and Merrian Henry N. to Editor (of the Liberator) 13.8.1831. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 186.

¹⁷⁴ Brown, Thomas C. Examination of Mr. Thomas C. Brown, a Free Colored Citizen of South Carolina, as to the actual state of things in Liberia in the years 1833 and 1834. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 822-842.

näkemyks Liberiasta: *”Many wish us to go to Africa, because they say that our constitutions are better adapted to that climate than this. If so, we would ask why so many of our hearty, hale, and healthy countrymen, on arriving in that country, fall victims to the malignant fevers and disorders prevalent in those regions?”*. Thompson vastustikin jyrkästi kolonisaatiota tuntemattomaan ja pakanalliseen maahan.¹⁷⁵

Liberian huonot olot -diskurssissa esiintyi jonkin verran mielipiteitä, joiden mukaan kolonisaatio jonnekin muualle kuin Liberiaan olisi hyvä vaihtoehto vapaiden mustien määrän kasvusta aiheutuvan ongelman ratkaisemiseksi. Esimerkiksi *A Colored Philadelphian* -nimimerkillä The Liberatoriin kirjoittanut nainen kannatti kolonisaatiota, mutta ei Liberiaan tai muualle Afrikkaan, sillä siellä yhteiskunta ei ollut riittävän kehittynyt ja elämästä tulisi rankkaa. Kolonisaatio tulisi Afrikan sijaan toteuttaa johonkin, jossa oli jo olemassa valmis yhteiskuntajärjestelmä ja siten myös paremmat elinolosuhteet. Ensisijaisiksi vaihtoehtoisiksi *A Colored Philadelphian* mainitsee muiden vaihtoehtoisia kolonisaation toteutuspaikkoja kannattaneiden mustien abolitionistien tavoin Meksikon ja Kanadan. Erityisesti Meksikon hän mainitsee olevan ideaali kolonisaation kohde, sillä siellä oli myös ilmastollisesti lauhkeat olosuhteet.¹⁷⁶

Liberian huonoihin oloihin ja viljelysmaan riittämättömyyteen pohjautuvaan diskurssiin liittyi myös taloudellista aspektia korostava puhetapa, joka parhaiten ilmenee siten, että mustat uskoivat, että Afrikassa olisi taloudellisesti vaikea pärjätä, eikä ruokaa riittäisi kaikille. Pelko ei ollut aivan aiheeton, sillä Afrikassa menestyivät hieman eri viljelylajikkeet kuin Pohjois-Amerikassa. Lisäksi sadot saattoivat usein tuhoutua trooppisten sateiden takia. Mustat pelkäsivätkin, että eläminen Liberiassa olisi taloudellisesti ja fyysisesti raskasta. Sitä se todella olikin. Liebenow kirjoittaa mustien jääneen yleensä ”likaisen farmarin rooliin”.¹⁷⁷ Taloudellinen näkökulma jää kuitenkin Liberian huonot olot -diskurssissa taka-alalle, sillä se esiintyy mustien kirjoituksissa lähes täysin tulkinnanvaraisena ja ”rivien välistä” luettavana.

¹⁷⁵ Thompson, Henry C. 1834. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 557.

¹⁷⁶ *A Colored Philadelphian* 28.1.1832. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 274.

¹⁷⁷ Liebenow 1987, 21.

Taulukko 4. Liberiaan vuosina 1822–1867 muuttaneet mustat.

Vapaana syntyneet	4 541
Itsensä vapaaksi ostaneet	344
Liberiaan muuton takia vapautetut	5 957
Muista syistä vapautetut	753
Barbadokselta vuonna 1865 saapuneet	346
Marylandin osavaltioon vuosina 1831–1862 muuttaneet, joiden alkuperä ei ole tiedossa	1 227
Orjalaivoista uudelleen kaapatut	
Vuosina 1820–1843	287
Vuosina 1843–1860	5 457
Muista syistä vapautetut	753
Yhteensä	18 912

Lähteet: Liebenow 1987, 19.

Kuten yllä olevasta taulukosta käy ilmi, Liberian heikkoina pidetyistä oloista huolimatta Afrikkaan muutti Yhdysvaltain sisällissotaa edeltäneinä 1800-luvun vuosina lähes 19 000 mustaa. Heistä vain vajaat viisi tuhatta oli statukseltaan vapaita mustia, joiden voidaan olettaa valinneen Liberiaan muuttamisen vapaaehtoisesti. Onkin merkittävää huomata, että Liberiaan muuttaneista mustista huomattava osa oli vapautettu orjuudesta sillä ehdolla, että he muuttaisivat Liberiaan. Tämä kertoo orjanomistajia kohtaan kasvaneesta paineesta lopettaa orjuus. Liberiaan muuton takia vapautettuja mustia ei myöskään voida pitää täysin vapaaehtoisesti kolonisaatiota kannattaneina, sillä he tavallaan joutuivat tekemään valinnan kahden ”pahan” eli orjuuden ja Liberiaan muuttamisen välillä. Vapaaehtoisesti Liberiaan muuttaneiden mustien prosentuaalinen vähäisyys kertoo mustien pitäneen kolonioiden olosuhteita ankarina. Tutkimukseni tarkasteluajanjakson, 1830-luvun aikana Liberiaan muutti Yhdysvalloista 2547 mustaa¹⁷⁸.

Aiemmissä tutkimuksissa ei ole juuri nostettu esiin mustien kritiikkiä Liberian yhteiskunnan toimimattomuutta kohtaan, vaan on keskitytty lähinnä Afrikan maantieteellisten olojen erilaisuuteen. Ainoastaan Standenraus on kertonut mustien kritisoinen myös Liberian yhteiskunnan toimimattomuutta ja kristinuskon levittämisen vaikeutta. Standenraus on nostanut esiin William Lloyd Garrisonin 1830-luvulla esittämät väitteet, joiden mukaan kolonisaatio olisi yleisen luulon vastaisesti kristinuskon Afrikkaan levittämistä haittaava tekijä eikä sen edistä-

¹⁷⁸ Tämä luku kertoo vain Yhdysvalloista Liberiaan muuttaneiden mustien määrän. Se ei siis sisällä muun muassa orjalaivoista uudelleenkaapattujen mustien määrää. Standenraus 1961, 251.

jä. Garrison perusteli väitettään sillä, että kolonisaatiota puolustaneet mustat olivat epäuskonnollisia, lukutaidottomia ja halveksittuja. Myös Liberiaan lähteneiden lähetyssaarnaajien hän kertoi olevan ”ahneita ja häikäilemättömiä ulkomaalaisia”, jotka eivät oikeasti välittäneet kristinuskon levittämisestä sivistymättömään Afrikkaan. Standenraus kertoo Garrisonin lopuksi todenneen, että Afrikkaan lähetetyt lähetyssaarnaajat olisivat määrällisesti pystyneet kääntämään vaikka koko Afrikan kristinuskoon, jos he olisivat olleet valheellisuutta, väkivaltaa ja vilpillisyyttä kammoksuneita. Standenraus nostaa esiin myös vuonna 1832 Liberiaan 144 mustan kanssa lähetetyn *Lafayette* -laivan ja sen miehistön Liberiasta lähettämät raportit, joissa aluetta kuvattiin köyhäksi, sairauksien riivaamaksi ja väärinhallinnoiduksi.¹⁷⁹

Myös 1830-luvulla eläneet mustat abolitionistit tiesivät mustien heikosta lukutaidosta ja kouluttamattomuudesta. Esimerkiksi mustien metodistikirkon johtaja Richard Allen kysyi aiheellisesti, miten valkoiset pystyivät väittämään, että mustat pystyisivät sivistämään afrikkalaisia, kun he itse olivat lukutaidottomia ja kouluttamattomia¹⁸⁰. Myös taulukko 4 (s. 43) puoltaa osaltaan väitettä mustien heikosta lukutaidosta, koska Liberiaan muuttaneista mustista suuri osa oli orjana syntyneitä ja Liberian muuton takia vapautettuja lähes koko ikänsä orjuudessa eläneitä ihmisiä, joiden elinajasta iso osa oli kulunut orjien ruumiillisissa töissä, joiden ohessa lukutaidon laajamittainen kartuttaminen oli vaikeaa. Liberiaan muuttaneiden mustien heikko lukutaito ja lähetyssaarnaajien omien etujen tavoittelu varmasti osaltaan estivät kolonisaation tavoitteiden, kuten länsimaisen yhteiskunnan kehittämisen ja kristinuskon levittämisen heikkoa menestystä Liberiassa. Ainakin Pohjoisessa eläneet vapaat mustat myönsivät mustien yleisen lukutaidottomuuden, mutta silti tajusivat, että lukutaidon ja koulutuksen lisääminen oli heidän tehokkaan toimintansa kannalta olennaista. Ilman kunnollista koulutusta mustat eivät koskaan voisi taloudellisesti pärjätä valkoisten dominoimassa Yhdysvalloissa¹⁸¹

3.2. Liberia – Afrikan vilja-aitta?

”I long to see young men, who are now wasting the best of their days in the United States, flocking to this land as the last asylum to the unfortunate. I long for the time when you, my dear friend, shall land on the shores of Africa...¹⁸²”.

¹⁷⁹ Standenraus 1961, 198-200 ja 232.

¹⁸⁰ Raboteau 1988, 16.

¹⁸¹ Litwack 1961, 113-114.

¹⁸² John B. Russwurm to Edward Jones 20.3.1830, 72, BAP, Vol. 3.

Lainauksen kirjoittaja, musta orjuudenvastustaja John B. Russwurm on vahvasti sitä mieltä, että kaikkien Yhdysvaltojen mustien olisi parempi elää mustien omassa siirtokunnassa Afrikassa ennemmin kuin tuhlata aikaansa Yhdysvalloissa. Hän suorastaan kaipaakin näkevänsä nuorten mustien miesten rantautuvan Liberiaan. Russwurmin näkemys on selvästi yleisestä mielipiteestä poikkeava, sillä yleensä vapaat mustat vastustivat paluuta Afrikkaan. The Liberatoriin helmikuussa 1832 kirjoittanut Russwurm kertoi siirtokunnalla menevän upeasti, vaikka paikallisten kanssa olikin hieman vihamielisyyksiä. Russwurm kirjoittaa ytimekkäästi: *"We are neither dead nor dying"*.¹⁸³ Liberiaan jo 1820-luvun lopussa muuttanut Russwurm piti Liberian kolonioiden olosuhteita hyvinä vielä 1830-luvun loppupuolellakin. Esimerkiksi joulukuussa 1836 hän kirjoitti olosuhteiden olevan erinomaiset ja viljelysmaata riittävän kaikille, sillä sitä oli käytössä jo yhteensä seitsemän hehtaarin verran. Lisäksi karjankasvatukseen sopivaa maata oli käytössä 12 hehtaaria.¹⁸⁴

Russwurm ei siis ollut muuttanut näkemystään keväästä 1830, jolloin hän kirjoitti Liberian kolonioiden pääkaupunki Monroviaan olevan selkeästi kukoistavampi ja isompi kuin hän oletti. Asukkaita koloniassa oli Russwurmin arvion mukaan noin 1500. Hän kirjoitti myös palveluiden ja vaihtokaupan paikallisten, erityisesti kuningas Boatswainin, kanssa toimivan. Paikallisilta, joihin Russwurm suhtautuu hieman ylenkatseisesti kutsuen heitä villoiksi, saatiin ainakin riisiä, tosin ei riittävästi. Ruoasta ei kuitenkaan varsinaisesti ollut puutetta, sillä St. Paulin varren mautilojen sanottiin olevan hyvässä järjestyksessä. Uskonnollisia yhteisöjä siirtokunnassa oli kaksi: metodistit ja baptistit. Siirtokuntien asiat näyttivät Russwurmin mielestä jo vuonna 1830 olevan niin hyvin, että hän saattoi kuvailla kolonioita ylpeästi: *"We have here a republic in miniature"*.¹⁸⁵

Russwurm ei ollut muodostanut näkemyksiään Liberian kolonioiden oloista täysin puolueellisesti tavoitteenaan houkutella lisää mustia muuttamaan Afrikkaan. Tästä kertoo muun muassa Marylandin osavaltion kolonisaatioseuralle vuonna 1837 lähetetty kirje, jossa Russwurm kertoo viljelyn tuottamattomuudesta ja myöntää, että koloniaan lähetetty puuvillansiementen erä on tuhoutunut. Silti hän väittää kolonian asukkaiden olevan tyytyväisiä nimenomaan puuvillan tuottavuuteen. Myös kahvin viljely on Russwurmin mukaan erittäin tuottoisaa Liberiassa. Ruokatilanteen hän kirjoittaa Liberiassa olevan erinomainen: *"The colonists had more pota-*

¹⁸³ Russwurm, John B. to Liberator 25.2.1832. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 282-283.

¹⁸⁴ Extracts for the Despatches of J. B. Russwurm, Gov. In Maryland of Liberia 16.12.1836. BAP, Microfilmed Edition, kela 2.

¹⁸⁵ John B. Russwurm to Edward Jones 20.3.1830, 71-74, BAP, Vol. 3.

toes and other vegetables than they could consume”. Hän kutsuukin Liberiaa ”maatilojen osavaltioksi”.¹⁸⁶

Samassa kirjoituksessa Russwurm kertoo myös Liberian terveystilanteesta. Hän kertoo, että kuumekuolemia on ollut vain muutamia ja kokonaisuutena asukkaiden terveydentila jatkuu hyvänä. Hän mainitsee myös, että listat syntymistä, avioliitoista ja kuolemista maaliskuusta 1836 lähtien todistavat kolonian terveydentilan ja elinvoimaisuuden säilyneen yhtä hyvänä kuin aikaisemmin. Russwurm mainitsee lyhyesti myös kolonian julkisten palveluiden toimivan, sillä koloniassa on paljon yhteismaata sekä julkisia kouluja ja kirkkoja, joissa opetusta jaetaan kaikille.¹⁸⁷ Liberian koulujen toimivuutta Russwurm oli vakuutellut jo viisi vuotta aikaisemmin¹⁸⁸, joten luultavasti Liberian kouluissa todella annettiin hyvää opetusta 1830-luvulla. Russwurmin näkemys Liberiasta on erinomainen esimerkki Liberian huonot olosuhteet - diskurssin vastaanäkemyksestä, joka edustaa puhetapaa, jonka mukaan Liberian olosuhteet olivat otolliset varsinkin maatalouden kannalta.

Russwurm ei ollut ainoa musta abolitionisti, joka piti Liberian siirtokuntien olosuhteita vähintään kelvollisina. Esimerkiksi Yhdysvaltojen laivastossa *Potomac*-aluksen komentajana toiminut Joseph J. Nicholson luonnehti Liberiassa vierailtuaan Cape Palmasin siirtokuntaa (ks. liite 1) varakkaaksi. Lisäksi hän kertoi Russwurmille osoittamassaan kirjeessä paikallisten heimopäälliköiden olleen myötämielisiä kolonian asukkaita kohtaan. Ilmeisesti Nicholson ei kuitenkaan täysin luottanut alueen alkuperäisasukkaisiin, sillä hän tarjosi kirjeessään sotilaallista apua hätätapauksen sattuessa. Kantaansa Nicholson perustelee sillä, että alkuperäisasukkaiden määrä alueella oli monta kertaa niin suuri kuin kolonian asukkaiden määrä. Siksi alueelle pitäisi rakentaa sotilaslinnoitus.¹⁸⁹

Russwurmin jälkeen luultavasti tunnetuin Liberian kolonisaatiota puolustanut musta abolitionisti oli John B. Hepburn. Liberiaan muuttanut Hepburn puolusti kolonisaatiota erityisesti taloudellisiin seikkoihin vedoten. Hänen mukaansa Amerikassa mustiin suhtauduttaisiin aina ylimielisesti, eikä Amerikkaan koskaan voitaisi perustaa mustien omaa osavaltiota, kuten jos-

¹⁸⁶ Russwurm, John B. to Board of Managers of the Maryland State Colonization Society syyskuu 1837. BAP, Microfilmed Edition, kela 2.

¹⁸⁷ Russwurm, John B. to Board of Managers of the Maryland State Colonization Society syyskuu 1837. BAP, Microfilmed Edition, kela 2.

¹⁸⁸ Russwurm, John B. to R. R. Gurley 22.2.1832. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 297-298.

¹⁸⁹ Letter from Joseph J. Nicholson, Esq. Commander of the U.S. ship *Potomac*, to J. B. Russwurm, governor of Maryland in Liberia joulukuu 1836. BAP, Microfilmed Edition, kela 2.

kus oli suunniteltu. Mustille ei Yhdysvalloissa myöskään riittäisi tarpeeksi maata, sillä orjanomistajat eivät voisi sitä mustille tarpeeksi antaa ajautumatta konkurssiin. Mustat eivät siis Hepburnin mukaan koskaan voisi kilpailla tasa-arvoisesti valkoisten kanssa. Tämän vuoksi mustien olisi parempi muuttaa Liberiaan, jossa maata riittäisi kaikille. Hepburn hyökkäsi rajusti myös William Lloyd Garrisonia vastaan syyttäen tätä vääränlaisen Liberiaa koskevan informaation välittämisestä. Oikeanlaisen tiedon antamista vaatinut Hepburn kirjoitti, että Liberia ei todellakaan ollut ”African Golgotha”, sillä Liberian kuolleisuusluvut olivat huomattavasti pienempiä kuin esimerkiksi ensimmäisten Pohjois-Amerikan siirtokuntien, kuten Jamestownin 1600-luvulla.¹⁹⁰

Liberian olosuhteista tehtiin myös vuosittaisia raportteja. Näissä raporteissa Liberian olot todettiin lähes poikkeuksetta erinomaisiksi. Esimerkiksi kevään 1833 raportissa Liberian oloista Liberiaan muuttanut William Reynolds kertoo, että maaperä siirtokunnassa kukoistaa. Hedelmiä on runsaasti ja muun muassa appelsiinejä, limejä, sitruunoita, papaijoita ja ananaksia kasvaa villinä luonnossa. Myös kahvin, puuvillan, indigon, vesimelonien, kurkkujen, greippien, maissin ja erilaisten pippurien Reynolds mainitsee menestyvän loistavasti. Raportin mukaan maanviljely ei kuitenkaan ole ainoa asia, joka on tuottoisaa Liberiassa, vaan myös karjankasvatuksesta saadaan runsaasti lihaa siirtokuntien asukkaiden käyttöön. Samassa raportissa William Reynolds kertoi myös uskonnon kukoistavan: *”religion is flourishing, and Christians active... We have Baptists, Methodists, and Presbyterians here, and all seem engaged”*.¹⁹¹ On kuitenkin mahdollista, että raportissa on liioiteltu Liberian olojen laatua, sillä raportin avulla mustat saattoivat yrittää saada lisää mustia houkuteluksi muuttamaan Liberiaan. Tätä johtopäätöstä vahvistaa se, että raportissa muutenkin vakuuteltiin mustien mahdollisuuksien vähäisyyttä Yhdysvalloissa.

Valkoisten näkemykset Liberian oloista olivat lähes täysin mustien kolonisaation kannattajien mielipiteiden kaltaisia. Siirtomaaseura ACS:n laatimista vuosittaisista Afrikan olosuhteita koskevista raporteista käy hyvin ilmi virallinen näkemys, jonka mukaan Afrikka ei todellakaan ollut ”loputon aavikko”, vaan sen maaperä oli rikas ja hedelmällinen. Raporttien mukaan Afrikassa menestyivät erinomaisesti muun muassa riisi, sokeriruoko, ananas, sitruhedelmät, banaanit, jamssi ja lukuisat arvokkaat mausteet, kuten inkivääri, kaneli ja pippuri. Afrikan

¹⁹⁰ Hepburn, John B. to Editor (of the Liberator) 19.7.1831. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 188-189.

¹⁹¹ Anonymous. Conditions of the American Colored Population and the Colony at Liberia 1.3.1833. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 469-491.

rannikko tarjosikin rajattomat mahdollisuudet rikastua, sillä alueen katsottiin olevan myös täynnä kultaa, kumia, norsunluuta, vuotia, mehiläisvahaa ja palmuöljyä. Valkoisten Afrikan oloja ylistävän näkemyksen taustalla vaikutti kuitenkin tausta-ajatus, jonka mukaan arvokkaista raaka-aineista saatava taloudellinen hyöty päätyisi kaupankäynnin myötä Yhdysvaltoihin.¹⁹² Vielä 1810-luvun lopulla voimissaan olleet ajatukset Afrikan täydellisestä taloudellisesta alistamisesta Yhdysvaltojen hyväksi eivät kuitenkaan olleet yhtä voimakkaita enää 1830-luvulla, jolloin kolonisaation päätavoitteeksi oli muodostunut lähettää mahdollisimman paljon mustia pois Amerikasta.¹⁹³ Silti Liberian oloja haluttiin yhä kehua, sillä näin saataisiin houkuteltua lisää mustia muuttamaan Afrikkaan.

Kolonisaation vastustajien ja kolonisaation kannattajien näkemykset Liberian olosuhteista olivat siis täysin toistensa vastakohtat. Tämän takia on erittäin vaikea muodostaa selkeää kuvaa siitä, millaiset Liberian olot todellisuudessa olivat. Aiemmassa tutkimuksessakin Liberian oloista on kerrottu varsin vähän. Liebenow kertoo Liberian olojen olleen ankarat, sillä kolonoihin muuttaneista mustista monet olivat viettäneet suurimman osan elämästään Pohjoisvaltioiden kaupungeissa ja siten he eivät olleet tottuneet ruumiilliseen työntekoon Liberian trooppisessa ilmastossa. Amerikkalaistuneiden mustien oli myös hankala tottua afrikkalaiseen ruokavalioon kuten jamssiin. Näin ollen koloniaan jouduttiin tuomaan amerikkalaisia ruokatarvikkeita kuten maissia, vehnä jauhoja, porsaanlihaa ja kinkkua sekä kahvia ja sokeria. Tämä rasitti kolonioiden taloutta huomattavasti. Maanviljely ei muutenkaan Liebenow'n mukaan menestynyt Liberiassa yhtä hyvin kuin Yhdysvalloissa, sillä esimerkiksi trooppisen ilmaston vuosittaiset sateet tuhosivat usein sadon. Usein sadon tuhosivat myös erilaiset tuhohyönteiset, joiden mukana levisivät myös erilaiset taudit, kuten malaria. Myös Liebenow pitää malariaa Afrikan kolonioiden yleisimpänä kuolinsyynä. Liebenow korostaa myös amerikkalaisten puhe-, oikeus- ja kaupankäyntikäytäntöjen tuomisesta johtuneita Liberian kolonioiden kireitä välejä naapureihinsa. Liberian yhteiskunnan toimivuudesta ja koulutuksesta huolehtiminen jäi vaatavien olosuhteiden takia lähinnä kirkon vastuulle. Vaikka Liebenow pitää Liberian oloja kehnoina, silti hän kertoo kolonioiden asioiden olleen paremmin kuin monissa naapurivaltioissa.¹⁹⁴

¹⁹² Standenraus 1961, 48-58.

¹⁹³ Standenraus 1961, 150-168.

¹⁹⁴ Liebenow 1987, 12-17 ja 20-22.

Myös Clegg kertoo Liberian olojen olleen varsin surkeat. Hän mainitsee afrikkalaisten vastustaneen uusia tulokkaita. Monet Liberiaan muuttaneista mustista tunsivat olevansa Afrikassa kodittomia, sillä kristinusko ei ollut alueelle levinnyt. Alueen tautitilannetta Clegg pitää mustien elämän kannalta kohtalokkaana: *”Likewise, widespread penury, disease, and death made their adjustment to their new environment all the more difficult”*¹⁹⁵. Hän kertoo erityisesti alueella riehuneesta malariasta, jonka takia monen elämä jäi lyhyeksi. Malaria olikin Liberiassa jatkuva vaiva ja vuosien 1820 ja 1843 välisenä aikana se tappoi peräti 20 prosenttia maahan muuttaneista mustista. Surullista tilanteessa oli myös se, että vaikka varsinkin St. Paul -joen varren kaupungeissa Monroviassa, Caldwellissa ja Millsburghissa (ks. liite 1) malaria oli jatkuva huolenaihe, niin silti malaria oli lähes yhtä yleistä kaikkialla Liberiassa. Cleggin johtopäätös kolonisaatiosta Liberiaan on se, että vaikka kolonisaatio pelasti tuhansien mustien vapauden, niin silti sitä voidaan pitää kovana hintana niiden lukuisten kuolettavien tautien takia, jotka alueella riehuivat. Toisaalta kolonisaatio voidaan nähdä myös rationaalisena vastauksena mustien kohtaamaan rasistiseen painostukseen Yhdysvalloissa.¹⁹⁶

Charles I. Fosterin mukaan Liberian maatalous ei Yhdysvaltojen puutteellisen rahallisen tuen takia pystynyt koskaan kehittymään sellaiseksi, että koloniat olisivat maatalouden avulla rikkastuneet. Itse asiassa koloniat eivät edes pystyneet elättämään väestöään maataloudella, vaan kolonioiden talous tarvitsi kaupankäyntiä menestyäkseen. Liberiasta vietiin pääasiassa Amerikkaan ja Englantiin Afrikassa hyvin menestyneitä tuotteita, kuten riisiä, palmuöljyä, norsunluuta, kultaa, väriaineita ja trooppisia hedelmiä. Vaihdoissa saatiin puolestaan muun muassa rommia, tupakkaa, puuvillaa, tuliaseita ja ammuksia.¹⁹⁷ Fosterin näkemys Liberian maataloudesta on luultavasti lähimpänä totuutta, sillä on uskottavaa ajatella, että koloniat eivät täysin selvinneet oman maataloustuotantonsa avulla, vaan toimeentulon takasi vasta afrikkalaisten tuotteiden viennistä saadut vaihdannaiset.

Liberian oloista ovat kertoneet myös Leon F. Litwack, jonka mukaan Afrikan kolonioiden ongelmana oli polttava aurinko, kuivuus ja afrikkalaisten barbaarimaiset tavat¹⁹⁸, sekä Albert B. Hart, jonka mukaan Liberia oli sijainniltaan liian kaukainen menestyäkseen. Lisäksi Liberiassa malaria oli jatkuva riesa, trooppinen ilmasto haittasi maanviljelystä ja naapurit olivat elintavoiltaan viljejä. Myös Hart pitää huonoja elinoloja suurimpana syynä siihen, miksi Libe-

¹⁹⁵ Clegg 2004, 6.

¹⁹⁶ Clegg 2004, 69-71 ja 90.

¹⁹⁷ Foster 1953, 54.

¹⁹⁸ Litwack 1961, 25.

rian koloniat eivät koskaan menestyneet. Toisena merkittävä syynä kolonioiden huonoon menetykseen Hart pitää edellisessä luvussa mainitsemaani mustien heikkoa sivistystasoa. Mustat eivät Hartin mukaan olisi pystyneet muodostamaan kestäväää ja organisoitua hallintoa edes sellaisessa hypoteettisessa tilanteessa, jossa kolonioiden olosuhteet olisivat olleet ihanteelliset sekä taloudellisesti että ilmastollisesti.¹⁹⁹ Väitettä puoltavat Liberiassa esiintyneet, toimivan hallinnon muotoutumista estäneet erimielisyydet, jotka johtuivat pitkälti siitä, että Liberiassa eläneet mulatit tunsivat olevansa ihonvärinsä ja koulutuksensa ansiosta tummempi-ihoisia liberalialaisia parempia. Vahvistaakseen asemaansa mulatit pyrkivät houkuttelemaan Yhdysvalloista lisää mulatteja Liberiaan.²⁰⁰

Näkemyksiä Liberian olosuhteista voidaan tarkastella tilastojen valossa, sillä Afrikkaan vuosien 1820 ja 1843 välillä muuttaneista mustista on olemassa kohtalaisen tarkat tilastot. Näistä tilastoista käy ilmi muun muassa kuinka paljon mustia Liberiaan muutti ja kuinka suuri osa heistä Afrikan kolonioissa kuoli. Myös kuolleiden kuolinsyyt on listattu niin tarkasti kuin se on mahdollista. Tom W. Shickin (1971) laatima, laajin Liberiaan muuttaneista mustista koskaan laadittu tilasto osoittaa, että erilaiset kuumetaudit olivat selkeästi yleisin kuolinsyy Liberian kolonioissa. Jonkin verran mustia kuoli myös erilaisiin keuhkosairauksiin, jotka nekin olivat luultavasti seurausta huonosta hygieniasta ja rankoista työolosuhteista kuumassa Liberiassa.²⁰¹

Vaikka Liberian tautitilanne oli varsin heikko, silti on liioiteltua puhua Liberiasta tutkimukseeni toisen diskurssin ääri näkemyksen mukaisesti tappavana Golgatana. Vähintään yhtä liioiteltua on toisen ääripään mukaisesti puhua 1830-luvun Liberiasta Afrikan vilja-aittana, jossa ruokaa riitti kaikille. Kolonisaation vastustajien ja puolustajien toisistaan täysin poikkeavat näkemykset tulee ymmärtää kummankin ryhmän omien tarkoitusperien sävyttäminä. Kolonisaation vastustajat halusivat mustamaalata Liberian olosuhteita, sillä oli heidän etujensa mukaista, että mustien kolonisaatiovastainen rintama olisi yhtenäinen. Siten abolitionistien tärkein tehtävä eli orjuuden välitön lopettaminen olisi realistisempaa saavuttaa. Mustien laajamittainen muutto Liberian kolonoihin olisi nimittäin heikentänyt mustien vaateita tasa-arvosta ja sen mahdollisesta saavuttamisesta Yhdysvalloissa. Lisäksi kolonisaatio olisi aiheuttanut orjien hinnan nousua ja kovempia oloja orjuudessa eläneille mustille. Kolonisaation

¹⁹⁹ Hart 1968, 163-164 ja 237-240.

²⁰⁰ Duignan & Gann 1984, 86.

²⁰¹ Shick 1971 <<http://www.disc.wisc.edu/Liberia/pdfs/emigrantsall.pdf>>.

puolustajat puolestaan halusivat antaa Liberian oloista myönteisen kuvan, sillä näin Liberiaan oltaisiin saatu houkutelua lisää asukkaita. Asukasmäärän kasvu olisi taannut kolonioiden turvallisuuden sekä auttanut infrastruktuurin ja yhteiskunnan kehittämisessä. Todellisuus Liberian oloista on ollut jotain näiden kahden vastakkaisen näkemyksen väliltä. Tutkimuskysymyksen kannalta Liberian oloilla ei kuitenkaan ole muuta merkitystä kuin se, että monet kolonisaatiota vastustaneista mustista pitivät Liberian oloja heikkoina, eivätkä siksi halunneet muuttaa sinne.

3.3. Mustien järjestöt ja kolonisaatiovastaisten mielipiteiden esiintuominen

Yhdysvaltojen poliittinen tilanne muuttui 1830-luvulle tultaessa, sillä vuonna 1829 presidentin virkaan astui demokraattis-republikaanisen puolueen ehdokas, vuoden 1812 sotasankari Andrew Jackson. Jacksoniin suhtauduttiin aluksi epäilevästi, sillä Jackson oli 61-vuotias, sairas ja hänet valittiin presidentiksi Tennesseeesta ja siten häntä pidettiin ensimmäisenä ”lännen miehenä valkoisessa talossa”. Jacksonin kahden presidenttikauden aikana merkittävimmiä kiistakysymyksiksi nousivat intiaanialueiden valtaaminen²⁰², pankkien asema, liittovaltion tulevaisuus sekä siihen liittyen orjuuskysymys. Jackson itse kannatti yhteisen liittovaltion säilyttämistä tässä kyseisen ajan politiikan arimmassa kysymyksessä.²⁰³ Jacksonin aikana Yhdysvaltain poliittinen kenttä muuttui merkittävästi, kun demokraattis-republikaaninen puolue ryhtyi käyttämään vuoden 1832 värikkäissä vaaleissa nimeä *Democratic Party* ja vasta puolue ryhtyi vuoden 1834 pankkisodassa demokraatteihin suututtuaan käyttämään nimeä *Whigs*²⁰⁴. Selkeän hyvin organisoidun toisen puolueen synty aiheutti paitsi demokraattien suosion laskua lyhyellä aikavälillä, niin myös yleisen poliittisen aktiivisuuden lisääntymistä.²⁰⁵ Uutta järjestelmää kutsutaan nykyisin nimellä ”*The second party system*”²⁰⁶. Jacksonin merkityksestä Yhdysvaltojen historiassa kertoo se, että hänen presidenttikausistaan puhutaan

²⁰² Intiaanikysymyksessä Jackson kannatti intiaanien siirtämistä Mississippin länsipuolelle, sillä intiaaneja vastaan sotineena hän uskoi, ettei intiaanien ja valkoisten rauhanomainen rinnakkainelo ollut mahdollista. Cole 1993, 109-119.

²⁰³ Cole 1993, 1-180; Hofstadter 1948, 45-67.

²⁰⁴ Whig-puolueen perustalle syntyi vuonna 1854 kolmen poliittisen ryhmittymän muodostama nykyinen republikaaninen puolue. Ashworth 2001, 33-46; The Republican Party – GOP History <<http://www.gop.com/About/AboutRead.aspx?AboutType=3>>.

²⁰⁵ Cole 1993, 137-143 ja 201-215.

²⁰⁶ Ashworth 1995, 369-381.

usein termin *jacksonilainen demokratia*²⁰⁷ alla.²⁰⁸ Jacksonin ajan jälkeen poliittinen taistelu demokraattien ja whigien välillä jatkui, ja vuoden 1836 vaaleissa presidentiksi valittiin demokraattisen puolueen ehdokas, entinen Jacksonin varapresidentti newyorkilainen Martin Van Buren²⁰⁹.

Uusi 1830-luvulla syntynyt puoluejärjestelmä ei kuitenkaan juuri parantanut mustien mahdollisuuksia tuoda mielipiteitään esille politiikan kentällä. Joka tapauksessa mustat tarvitsivat jatkuvasti lisää vaikutuskanavia Liberia-vastaisten argumenttiansa esiintuomiseksi. Tätä tarvetta varten mustat perustivat omien sanomalehtiensä rinnalle omia järjestöjään. Varsinaisesti mustien järjestötoiminta oli toden teolla alkanut aktivoitua 1820-luvulla. Tästä kertoo se, että vuonna 1827 orjuudesta vapaissa osavaltioissa, eli lähinnä Pohjoisvaltioissa, oli yhteensä 24 erilaista mustien järjestöä, joissa oli yhteensä noin 1500 jäsentä. Lukemaa on kuitenkin vaikea verrata orjuuden sallineisiin osavaltioihin, joissa oli kaiken kaikkiaan 130 mustien yhteisöä, joissa jäseniä oli yhteensä 6625. Suuri osa edellä mainituista järjestöistä oli nostanut kolonisaatiokysymyksen keskeiseen asemaan toiminnassaan.²¹⁰

Ehdottomasti merkittävin järjestö, jonka kautta mustat saivat tuotua orjuudenvastaisia näkemyksiään julkisuuteen, oli joulukuussa 1833 perustettu *American Anti-Slavery Society*, joka perutettiin nimenomaan vastustamaan kolonisaatiota ajanutta siirtomaaseura ACS:aa. Vasta AA-SS:n perustamisen jälkeen mustien orjuutta ja kolonisaatiota vastustaneet järjestöt omaksuivat toiminnassaan entistä radikaalimman linjan ja siten alkoivat toden teolla saada näkemyksiään esille. Valtakunnantasolla julkisuutta saaneen AA-SS:n perustamisen jälkeen voidaan täysin oikeutetusti yhtyä C. Peter Rippleyn mielipiteeseen siitä, että mustien abolitionistinen liike oli 1830-luvulla yhtenäisempi kuin koskaan²¹¹. AA-SS:n kautta mustat nimittäin saattoivat tehostaa orjuudenvastaista toimintaansa ja entistä paremmin määrittää omia tavoitteitaan, joihin he halusivat toimintaansa ohjata.²¹² AA-SS:n valtavasta suosiosta kertoo yhdistyksen jäsenmäärän todella nopea kasvu²¹³.

²⁰⁷ Toinen Jacksonin presidenttikausista yleisesti käytetty nimitys on ”Jacksonian era”. Termi kertoo nimenomaan Jacksonin presidenttikausien muuttumisesta eräänlaiseksi käsitteeksi. Itse asiassa kyseistä termiä käytetään usein puhuttaessa vuosista 1825-1844 eli ajasta, jolloin Jackson vaikutti Yhdysvaltojen politiikassa. Atkins 2001, 19-20.

²⁰⁸ Henriksson 1990, 120-125.

²⁰⁹ Hofstadter 1948, 68-92; Wilson 1984, 91.

²¹⁰ Quarles 1969, 10.

²¹¹ Ripley 1991, 14.

²¹² Dumond 1968, 190-194.

²¹³ AA-SS:n jäsenmäärä kohosi vuoteen 1838 mennessä yli 3000:een. Wilentz 2005, 403.

Mustat perustivat omia orjuutta ja kolonisaatiota vastustavia järjestöjä siis jatkuvasti lisää ja jo 1830-luvun loppupuolelle tultaessa voidaan todeta, että tällainen järjestö oli jokaisella vähänkin suuremmalla paikkakunnalla²¹⁴. Vaikka vapaat mustat kannattivatkin orjuuden lopettamista, niin silti eteneminen kohti vapautta oli hidasta, sillä monet Etelävaltioiden orjanomistajat ostivat uusia orjia jo vapautuneiden tilalle. Ira Berlin on onnistuneesti kirjoittanut mustien järjestötoiminnan ja vapaan mielipiteen ilmaisun vaikutuksista todeten, että ”*success bred success*” eli menestys ruokki menestystä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kun jollain alueella vapautettiin lisää mustia, niin paine kasvoi myös muita orjanomistajia kohtaan, ja näin ollen myös he joutuivat antamaan omille orjilleen mahdollisuuden ainakin ostaa itsensä vapaiksi.²¹⁵ Hyvän esimerkin mustien järjestöjen määrän nopeasta kasvusta tarjoaa Philadelphia, jossa jo 1830-luvun lopulla mustilla oli viisi orjuudenvastaista lyseota tai keskustelukerhoa, muutamia ilta- ja päiväkouluja, lukuhuone, kuuden sadan teoksen laajuinen kirjasto, oma kirjallisuuslehti sekä kymmeniä kirjallisuusyhteisöjä²¹⁶.

Ominaista mustien abolitionistien järjestötoiminnalle oli myös naisten varsin suuri osuus. Naisabolitionistit tunnustivatkin täsmälleen samoja orjuudenvastaisia arvoja kuin miesabolitionistitkin²¹⁷. Naiset toimivat aktiivisesti mukana erilaisissa orjuudenvastaisissa liikkeissä ja ensimmäinen naisten orjuudenvastainen kokous järjestettiin Bostonissa vuonna 1837. Tästä eteenpäin tämä *Anti-Slavery Convention of American Women* (ASCAW) -nimellä tunnettu kokous järjestettiin vuosittain.²¹⁸ Aluksi mustat naisabolitionistit perustivat järjestöjään pääsääntöisesti auttaakseen miesten järjestöjen rahankeruuta muun muassa lehtien toimintaa varten sekä opettaakseen mustille lapsille moraalisia arvoja²¹⁹.

Ehkä parhaan esimerkin naisten aktiivisesta toiminnasta mustien abolitionistisessa liikkeessä tarjoaa AA-SS:n toiminnassa aktiivisesti mukana ollut Lydia Maria Child. Yleisissä abolitionistisissa liikkeissä toimimisen lisäksi mustat naisabolitionistit perustivat omia, pelkästään naisille tarkoitettuja järjestöjä. Tällaisia järjestöjä kohosikin kaikkiin suurimpiin Pohjoisen kaupunkeihin. Naisjärjestöistä erityisen aktiivisesti toimivat ennen kaikkea *Philadelphia Female Anti-Slavery Society* (PFASS) johtajanaan Sarah M. Douglass ja *Boston Female Anti-*

²¹⁴ Quarles 1969, 10-14 ja 24-25.

²¹⁵ Berlin 1998, 358-365.

²¹⁶ Ripley 1991, 17.

²¹⁷ Gregory 2004, 91-93.

²¹⁸ Quarles 1969, 26-30; Ripley 1991, 144-145 ja 201.

²¹⁹ Yee 1987, 208.

Slavery Society (BFASS) johtajanaan Elisabeth Whittier.²²⁰ Myös Sarah L. Forten vaikutti vahvasti nuoremman siskonsa Harriet Forten Purvisin kanssa myös erilaisissa naisten orjuudenvastaisissa kokouksissa. Myöhemmin Sarah L. Forten jatkoi abolitionistista sukuaan menemällä naimisiin Robert Purvisin nuoremman veljen Josephin kanssa.²²¹ Tarmokkaat Yhdysvaltain naisabolitionistit saivat runsaasti vaikutteita Englannin naisten aktiivisesta orjuudenvastaisesta toiminnasta²²².

Naisten ohella myös nuoret olivat aktiivisesti perustamassa orjuudenvastaisia järjestöjä. Nuorten orjuudenvastaisten järjestöjen perustaminen alkoi vuonna 1834 Providencen osavaltiossa ja vuosikymmenen loppuun mennessä nuorten järjestöjä oli perustettu lukuisia. Tärkein nuorten mustien abolitionistien järjestöistä 1830-luvulla oli Bostonissa toiminut *Juvenile Garrison Independent Society*, johon kuului sekä poikia että tyttöjä, joiden iät vaihtelivat kymmenen ja kahdenkymmenen vuoden välillä. Kyseinen järjestö keräsi rahaa abolitionistiseen toimintaan. Lisäksi se järjesti orjuudenvastaisia kokoontumisia ja kuorotoimintaa. Nuorten järjestötoiminnan taustalla vaikuttivat samat päämäärät kuin muidenkin mustien järjestöjen taustalla eli pääsy eroon orjuudesta ja kolonisaation vastustaminen.²²³

Mustien järjestöt osoittivat erityisen suurta kiinnostusta vapaita mustia kohtaan. Varsin monet järjestöt ottivat tavoitteekseen kouluttaa vapaita mustia. Näin tehostettiin orjuuden ja kolonisaation vastaista toimintaa. Silti on vaikea lähteä arvuuttelemaan, miten suuria todellisia vaikutuksia mustien järjestötoiminnalla oli mustien emansipaation kannalta. Varmaa on ainoastaan se, että tuodessaan esille omia mielipiteitään orjuuden lakkauttamisen puolesta mustat saivat aikaan yleistä painetta orjanomistajia kohtaan. Tämä ei tietenkään olisi onnistunut ilman valkoisten tukea. Varsinkin Pohjoisvaltioissa alkoi 1800-luvun alkupuolella esiintyä myös valkoisten keskuudessa voimakasta kritiikkiä orjuusinstituutiota kohtaan. Kuitenkin tämä kritiikki muuttui merkittäväksi vasta 1830-luvulla.²²⁴

Saattaa vaikuttaa, että mustien abolitionistien järjestöjen merkitys Liberian huonot olot -diskurssin puhetaipojen ylläpitäjänä on kyseenalaistettavissa. Liberian oloja kritisoivien puhetaipojen merkityksen kiistäminen olisi kuitenkin väärin, sillä monet 1830-luvun mustien järjes-

²²⁰ Ripley 1991, 117-118, 140 ja 143.

²²¹ Ripley 1991, 144-145.

²²² Ripley 1991, 167.

²²³ Quarles 1969, 20-21 ja 29-30.

²²⁴ Berlin 1998, 223-233.

töt ottivat voimakkaasti kantaa Liberian huonoihin olosuhteisiin. Itse asiassa kolonisaation Liberia-kriittisellä vastustamisella oli oma tärkeä asemansa mustien järjestötoiminnassa, jossa ensisijaisena tavoitteena oli abolitionistisen liikkeen tavoin orjuuden välitön lopettaminen. Vuosien 1830 ja 1835 välisenä aikana mustat järjestivät vuotuisia orjuudenvastaisia konventtejaan, joissa käsiteltiin ennen kaikkea neljää aihetta: koulutusta, muuttoa Kanadaan, moraalista reformia sekä kolonisaatiota²²⁵. Konventtien kautta mustat laativat lukuisia kirjallisia mielenilmauksia, joissa kritisoitiin myös Liberian oloja. Esimerkiksi vuoden 1832 konventissa Abraham Shadd, William Hamilton ja William Whipper laativat adressin, jossa todettiin Liberian olevan kaukainen ja viljelemätön maa, jossa mustat joutuisivat jatkuvasti kärsimään kuin maanpakolaiset²²⁶.

Myös erityisesti yhdistysten kautta laaditut kirjalliset mielenilmaisut ja adressit osoittavat hyvin sen, että kolonisaatiokysymys oli jatkuvasti esillä mustien yhdistystoiminnassa. Varsinaisesti kolonisaation vastustamiseen keskittyneitä järjestöjä mustat eivät vielä 1830-luvulla perustaneet. Silti järjestötoiminnan kautta tuotiin jatkuvasti esille kolonisaatiovastaisia argumentteja, joista monissa vedottiin juuri Liberian heikkoihin olosuhteisiin. Esimerkiksi David Ruggles kuvailee erään mustien abolitionistien järjestön kokousta ”kolonisaation hautajaisiksi” viitaten osaltaan myös kokouksessa ilmenneisiin Liberian olosuhteiden vastaisiin mielipiteisiin.²²⁷

Liberian olosuhteista oli yhdistysten johtohenkilöillä varsin niukasti tietoa. Liberiasta oltiin kuitenkin saatu kirjeitä ja raportteja, joissa maan oloja keuhuttiin. Monet mustien abolitionistiset järjestöt silti välittömästi leimasivat ACS:n raportit Liberian hyvistä oloista valheellisiksi. Esimerkiksi Salemin kaupungin orjuudenvastaisen yhdistyksen kokouksessa mustat julistivat ACS:n raportit Liberian hyvistä oloista täysin virheellisiksi ja samalla he nimesivät ACS:n suurimmaksi viholliseksi²²⁸.

*New-England Temperance Society*n nimissä laadittu, yhdistyksen puheenjohtaja John W. Lewisin allekirjoittama addressi osoittaa varsin hyvin mustien suhtautumisen kolonisaatioon. Lewis kirjoittaa vastauksensa Liberiasta saatuihin hyviin olosuhderaportteihin seuraavasti:

²²⁵ Ripley 1991, 109.

²²⁶ Address by Abraham D. Shadd, William Hamilton, and William Whipper 13.6.1832, 110, BAP, Vol. 3.

²²⁷ Ruggles, David. The extinguisher Extinguished or David M. Reese, M. D. Used Up.... syyskuu 1834. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 961.

²²⁸ Remond, Charles and Drew, Thomas 6.8.1835. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 1158.

...but whether true or false, whether real or exaggerated, it is for us to show that we do not deem it necessary, and that it is not necessary, for us to be colonized to Africa, in order to become sober men and sober women, patterns of virtue, and good citizens”²²⁹. Tässäkin näkemyksessä uskottiin mustien muuttuvan Liberiassa vakavamielisiksi. Syynä tähän olisi ollut luultavasti Liberian heikot olosuhteet sekä kaukainen sijainti. Mustien järjestötoiminnan voidaan nähdä tehostaneen kolonisaatiovastaisia argumentteja sekä samalla lisänneen tietoa Liberian huonoista oloista. Tämäkin tieto on tosin epäilemättä ollut kunkin yhdistyksen omien tarkoituksien säilyttämää. Joka tapauksessa mustien järjestöt ylläpitivät Liberian huonot olot -diskurssin mukaista puhetapaa.

4. Tasa-arvodiskurssi

4.1. Tasa-arvoaateiden perusta

Kolmas diskurssi, jonka varaan 1830-luvun mustat abolitionistit rakensivat kolonisaatiovastaisia mielipiteitään, perustui tasa-arvoon, joka puolestaan pohjautui Raamattuun. Tasa-arvoargumenttien mukaan Jumala oli luonut kaikki ihmiset ihonväristä ja sukupuolesta riippumatta tasa-arvoisiksi ja näin ollen olisi ollut väärin lähettää mustat Liberiaan vastoin heidän tahtoaan. Tasa-arvoperustelu oli mustille luonteva, sillä kristinusko oli levinnyt laajalti mustien keskuuteen. Yhdysvaltojen tummaihoiset olivat omaksuneet kristinuskon varsin laajalti jo ennen orjuudesta vapautumistaan. Omaksuessaan kristinuskon mustat hylkäsivät vanhat afrikkalaiset uskontonsa. Samalla heidän afrikkalainen perintönsä alkoi unohtua entistä nopeammin. Merkittävintä tässä kaikessa on se, että omaksuessaan kristinuskon mustat ottivat ison askeleen afrikkalaisuudesta kohti amerikkalaisuutta.²³⁰

E. Franklin Frazierin (1976) mukaan mustien sosiaalinen yhteenkuuluvuus oli käynyt varsin heikoksi mustien eläessä orjuudessa. Tämä johtui ennen kaikkea siitä, että mustia oli sijoiteltu plantaaseille siten, että yhden plantaasin orjilla oli varsin vähän yhteistä keskenään. Tarkoi-

²²⁹ Lewis, John W. Address to the people of color in New-England 26.10.1836. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 1329-1333.

²³⁰ Frazier 1976, 9-14.

tuksena tässä toiminnassa oli tietenkin ehkäistä mahdollisia orjakapinoita.²³¹ Mustien kääntymisen kristinuskoon merkitsi suurta muutosta myös sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kannalta, sillä sen myötä sosiaaliselle yhteenkuuluvuudelle syntyi uusi perusta. Kristinuskon merkitys mustia yhdistävänä tekijänä oli näkyvissä jo 1700-luvun alkupuolelta lähtien ja sen merkitys vain kasvoi sitä mukaa, kun kristittyjen mustien osuus kasvoi. On vaikea sanoa, miksi kristinusko sopi mustien ajatusmaailmaan niin hyvin. Tähän mennessä ei nimittäin ole löydetty mitään todistusaineistoa siitä, että kristinuskon ja afrikkalaisten uskontojen välillä olisi ollut jokin selkeä ajatusmaailmoja yhdistävä tekijä.²³²

Frazier pitää tärkeimpänä syynä mustien kristinuskoon kääntymisen kannalta sitä, että mustat halusivat löytää jotakin, joka olisi täyttänyt heidän psykologiset ja sosiaaliset tarpeensa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että mustat tarvitsivat jotakin, jonka avulla he pystyivät selittämään heidän ympärillä tapahtuvia asioita. Lisäksi yhteinen usko loi yhteenkuuluvuuden tunnetta ja sen avulla mustat pystyivät paremmin täyttämään vapaa-aikansa, jota vapailla mustilla oli orjuudessa eläviä mustia enemmän. Myös kristinuskon peruseriaatteen rotujen välisestä tasa-arvosta ja mahdollisuudesta hyvään kuoleman jälkeiseen elämään sopivat hyvin mustien ajatusmaailmaan. Ainakin ne antoivat toivoa paremmasta tulevaisuudesta.²³³

Kun Yhdysvaltojen mustien ajatusmaailma vielä 1830-luvulla oli varsin uskonnollissävyytteinen, niin valkoisten keskuudessa uskonto oli 1820-luvulta lähtien saanut jatkuvasti väistyä maallisempien, markkina-arvojen sävyttämien ajatustapojen tieltä. Amerikassa oli nimittäin 1820-luvulla alkanut vahva kaupallistuminen, erityisesti tiedonvälityksen alalla. James B. Stewart kutsuu muutosta markkinavallankumoukseksi. Kaupallistumisen seuraukset näkyivät myös kolonisaatiokeskustelussa, sillä uskonnolliset katsantokantansa säilyttäneet valkoiset ryhtyivät entistä radikaalimmin vastustamaan orjuutta ja kolonisaatiota, kun taas kaupallisemmin ajatelleet valkoiset usein kannattivat kolonisaatiota, koska he katsoivat vapaan mustan ”liikaväestön” jarruttavan talouden kehitystä.²³⁴ Kaupallisen ajattelutavan yleistyminen oli siis osaltaan vaikuttamassa uskontoargumenttien käytön yleisyyteen 1830-luvun Amerikassa.

Mustien käyttämä tasa-arvoperustelu ei kuitenkaan pohjautunut ainoastaan uskonnollisiin argumentteihin, vaan osaltaan myös Ranskan suureen vallankumoukseen ja varsinkin Yhdys-

²³¹ Berlin 1998, 64; Frazier 1976, 11-14.

²³² Frazier 1976, 14-19.

²³³ Frazier 1976, 19-25.

²³⁴ Stewart 1997, 35-50.

valtojen itsenäisyysjulistukseen, jossa kaikki kansalaiset määriteltiin keskenään tasa-arvoisiksi²³⁵. Mustat abolitionistit olivat tietoisia itsenäisyysjulistuksen sisällöstä. Esimerkiksi Newarkin orjuudenvastaisen yhdistyksen sääntöjen johdannossa julistettiin seuraavaa: ”...on the 4th day of July, 1776, in the presence of Almighty God, declared that all mankind are created equal, and that they are endowed by their Creator with certain inalienable rights, among which are life, liberty, and the pursuit of happiness”²³⁶. Kyseinen lainaus löytyy lähes sanasta sanaan samanlaisena Yhdysvaltain itsenäisyysjulistuksesta vuodelta 1776²³⁷.

Itsenäisyysjulistuksen laatija Thomas Jefferson oli vielä 1700-luvulla ajatellut mustien vapauttamisen puolesta. Itsenäisyysjulistuksen sisältämän tasa-arvolupauksen takia Jefferson joutui kuitenkin tarkentamaan kantaansa²³⁸. Hän kirjoittikin mustien olevan valkoisiin nähden alempiarvoisempaa rotua sekä ruumiillisilta että henkisiltä kyvyiltään. Tätä ei muuttaisi aika eivätkä mitkään olosuhteet. Jefferson katsoi mustien olevan täysin taiteellisesti kyvyttömiä, eikä heillä ollut mitään lahjoja puhumiseen. Jefferson kuvaili mustia löyhkääviksi, veltoiksi, rahvaanomaisiksi, eläimellisiksi ja moraalisesti alempiarvoisiksi. Hänen uudessa ajattelutavassaan mustat olivat ”tahra amerikkalaisuudessa”. Jeffersonin ajattelun muuttumisesta ja itsenäisyysjulistuksen tarkennusyrityksistä huolimatta mustat olivat jo peruuttamattomasti omaksuneet itsenäisyysjulistuksen sanat ”all men are created equal”.²³⁹

Abolitionistien omaksuma Yhdysvaltojen itsenäisyysjulistus oli ilmestyessään historiallisesti ainutlaatuinen, sillä aiemmin vastaavanlaisia koko kansakuntaa koskevia julistuksia ei koskaan ollut laadittu, vaikka muun muassa hollantilainen kalvinisti Hugo Grotius ja sveitsiläinen oikeusoppinut Jean-Jacques Burlamaqui sekä englantilaiset filosofit Thomas Hobbes, Thomas Paine ja John Locke olivat vastaavanlaisia tasa-arvoisia oikeusajattelun tapoja esittäneet. Yhdysvaltain itsenäisyysjulistusta ei kuitenkaan voida ymmärtää yksioikoisesti vain universaalina oikeusajattelun ensiaskeleena. Tulee muistaa, että sen taustalla vaikutti siirtokuntien voimakas halu irtaantua emämaastaan Englannista. Itsenäisyysjulistuksen vapausmääritelmien jäätyä hatariksi julkaistiin vuonna 1791 oikeuslaki Bill of Rights, jossa määritelmiä täydennettiin ja

²³⁵ Berlin 1998, 219.

²³⁶ Constitution of the Colored Anti-Slavery Society of Newark 9.5.1834, 132-133, BAP, Vol. 3.

²³⁷ “We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Liberty and the pursuit of Happiness”. Text of The Declaration of Independence - 1776 <<http://www.barefootsworld.net/doi1776.html>>.

²³⁸ Ensimmäisen kerran Jefferson tarkensi kantaansa vuonna 1784 ilmestyneessä, kolonisaation ideaa kehittävässä kirjoituksessa *Notes on Virginia*. Hart 1968, 162.

²³⁹ Jordan 1968, 430-440; Standenraus 1961, 1-2.

Yhdysvaltojen kansalaisia suojeltiin liittovaltion mielivallalta. Mustien kannalta Bill of Rights voidaan katsoa tasa-arvoiseen kohteluun oikeuttavaksi, sillä siinä kerrottiin orjuuden kieltämisestä: *”Neither slavery nor involuntary servitude, except as a punishment for crime whereof the party shall have been duly convicted, shall exist within the United States, or any place subject to their jurisdiction.*²⁴⁰” Lisäksi Bill of Rights antoi mahdollisuuden tulkita 1830-luvulla Yhdysvalloissa eläneiden amerikkalaistuneiden mustien olevan tasavertaisia Yhdysvaltain kansalaisia: *”All persons born or naturalized in the United States, and subject to the jurisdiction thereof, are citizens of the United State and of the State wherein they reside.*”²⁴¹

Jonkin verran mustien abolitionistien tasa-arvovaatimukseen vaikutti myös Ranskan suuren vallankumouksen jälkimainingeissa julkaistu ihmis- ja kansalaisoikeuksien julistus. Siinä Ranska määritteli Yhdysvaltojen esimerkin mukaisesti kansalaisten perusoikeudet. Kaikki miehet, ei pelkästään ranskalaiset, määriteltiin vapaiksi ja siten oikeuksiltaan tasa-arvoisiksi. Kaikille taattiin samat perusoikeudet, kuten vapaus ja turvallisuus sekä lehdistön- ja uskonnonvapaus. Velvollisuuksista julistuksessa mainittiin muun muassa verovelvollisuus. Myöskään Ranskan ihmis- ja kansalaisoikeuksien julistuksessa ei selkeästi määritellä eri kansanryhmien oikeuksia, vaan puhutaan ainoastaan joko miehistä tai kaikista kansalaisista.²⁴²

Gerard Delanty (2000) on tullut siihen tulokseen, että Ranskan ihmis- ja kansalaisoikeuksien julistuksessa, Yhdysvaltain itsenäisyysjulistuksessa tai oikeuslaissa (Bill of Rights) ei ollut tehty selkeää erottelua kansalais- ja ihmisoikeuksien välille. Suurimpana syynä erottelun puuttumiseen voidaan nähdä kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen puuttuminen 1800-luvulla, jolloin kansallisuusaate eli voimakkaasti ja siksi valtiot halusivat taata kansalaisilleen vain lakiin perustuvia kansalaisoikeuksia eettisyyteen pohjautuvien ihmisoikeuksien sijaan. Esimerkiksi Yhdysvaltain itsenäisyysjulistuksessa maan hallitus ainoastaan tunnusti yleisellä tasolla perusoikeudet elämään, vapauteen ja onnellisuuteen. Näin itsenäisyysjulistuksen voidaan nähdä olleen lähinnä kansanvaltainen protesti hallituksen ylivaltaa vastaan ilman että siinä olisi määritelty sitä, kenellä oli oikeus edellä mainittuihin vapauksiin.²⁴³ Yhdysvalloissa

²⁴⁰ Bill of Rights in the United States Constitution 1791, 163.

²⁴¹ Bill of Rights in the United States Constitution 1791, 161-164; Delanty 2000, 70-71; Hunt 2007, 116-126; Paine 1776.

²⁴² Hunt 2007, 126-132.

²⁴³ Delanty 2000, 70.

tästä syntyi peruuttamaton ristiriita mustien ja valkoisten välille mustien katsoessa olevansa valkoisten kanssa tasavertaisesti oikeutettuja elämään, vapauteen ja onnellisuuteen.

Mustien vaateet tasa-arvosta saivat lisää perusteita, kun Yhdysvallat kielsi orjien tuonnin maahan vuonna 1808²⁴⁴. Syynä tähän olivat pitkälti muiden maiden ideologinen painostus ja orjien tuontikiellot. Esimerkiksi Englanti oli kieltänyt orjien tuonnin maahan vuonna 1807. Orjuuden kieltämiseen johtanut prosessi Brittein saarilla aiheutti paljon keskustelua sekä ennen että jälkeen vuoden 1807 orjuudenkieltolain. Kyseinen keskustelu levisi myös Yhdysvaltoihin lisäten vaateita orjuuden lopettamisesta. Lisäksi keskustelun lopputuloksena kolonisatiosta tuli entistä varteenotettavampi orjuuskysymyksen ratkaisuvaihtoehto.²⁴⁵ Ranskassa oli tiin menty vielä pidemmälle: mustille oli myönnetty jo vuonna 1792 poliittiset oikeudet ja vuonna 1794 orjuus oli lopetettu kokonaan. Yhdysvaltojen mustien tasa-arvovaatimukset kiihtyivät entisestään 1830-luvulla, kun entinen emämaa Englanti kielsi orjuuden kokonaan myös kolonioissaan vuonna 1833. Lisäksi Yhdysvallat myönsi yhdenvertaiset oikeudet myös uskonnollisille vähemmistöille ennen 1830-lukua.²⁴⁶

Mustien väkevästä halusta nostaa itsensä tasavertaisiksi Yhdysvaltain kansalaisiksi kertovat mustien lukuisat yritykset luoda itselleen oma, arvokas historiallinen tausta. Mustat aloittivat 1800-luvun alussa oman historiankirjoituksensa luomisen Jacob Osonin toimiessa hankkeen keulakuvana. Historiassaan mustat korostivat ennen kaikkea yhteyksiään menestyksekkäisiin kulttuureihin, kuten antiikin Kreikkaan ja Roomaan sekä Afrikassa kukoistaneeseen etiopialaiseen kulttuuriin. Mustien historiankirjoituksen luomisen taustalla oli Stephen G. Hallin mukaan halu protestoida valkoista valtakulttuuria vastaan, pyrkimys vapauteen sekä halu estää kolonisaation toteutuminen.²⁴⁷ Erinomaisen esimerkin mustien yrityksestä nostaa omaa historiallista taustaansa tarjoaa 1800-luvun alkupuolella suuren suosion saavuttanut mustien oma vapaamuurari-liike, jonka avulla mustat pyrkivät lisäämään yhteenkuuluvuuden tunnetta ja rikastuttamaan identiteettiään²⁴⁸.

Tarkasteltaessa muiden maiden kehitystä, Raamatun sanomaa ja Yhdysvaltojen itsenäisyysjulistusta on helppo ymmärtää orjuusinstituutiota kohtaan kasvanutta painetta sekä mustien lisääntyneitä vaateita tasa-arvosta. Yhdysvaltojen itsenäisyysjulistuksen tai oikeuslain nojalla

²⁴⁴ Henriksson 1990, 137.

²⁴⁵ Duignan & Gann 1984, 23-28

²⁴⁶ Hunt 2007, 160-161.

²⁴⁷ Hall 2007, 139-142.

²⁴⁸ Hinks 2007, 105-116.

olisi itse asiassa oikeutettua todeta mustien olleen laillisesti tasa-arvoisia muiden kansalaisten kanssa, sillä niissä ei eroteltu mustia jotenkin alempiarvoiseksi kansanryhmäksi. Toisaalta orjuudessa eläneet mustat voitiin luokitella omistajiensa henkilökohtaiseksi omaisuudeksi paremminkin kuin oikeudellisesti tasa-arvoisiksi kansalaisiksi. Joka tapauksessa mustien vaa- teiden oikeudenmukaisuuden ymmärtämisen avulla voidaan käsittää se ideologinen perusta, jonka pohjalta tasa-arvodiskurssi saavutti suosionsa.

4.2. Kolonisaatio mustien tasa-arvon loukkaajana

”...and that liberty is the inalienable birthright of every man, given him by his Creator²⁴⁹”

William Watkinsin, Jacob M. Mooren ja Jacob C. White, Sr.:n vuonna 1836 kirjoittamasta adressista käy selkeästi ilmi tasa-arvodiskurssin mukainen ajattelutapa, joka sisältää mustien Jumalalta peräisin olevat vetoamukset tasa-arvoon. Kyseinen ajattelutapa oli mustille luonte- va, sillä mustat olivat 1830-luvulle tultaessa omaksuneet kristinuskoon pohjautuvan näke- myksen Jumalalta peräisin olevasta tasa-arvosta. Lisäksi he tunsivat tasa-arvodiskurssiin kuu- luvat Yhdysvaltojen itsenäisyysjulistukseen ja Ranskan suuren vallankumouksen oppeihin pohjautuvat tasa-arvovaateet. Varsin useiden mielestä tasa-arvo oli jopa tärkein tekijä, jonka perusteella kolonisaatiota tulisi vastustaa.²⁵⁰

Erityisesti Samuel E. Cornish vastusti Afrikkaan lähtemistä nimenomaan rotujen välisistä tasa-arvoseikoista johtuen. Cornish kirjoitti, että mustia tulisi kutsua mieluummin termillä ”*colored American*” kuin ”*negro*”, sillä hän näki negro-sanana mustia halventavaksi. Lisäksi valkoisten tulisi luopua ennakkoluuloistaan mustia kohtaan. Cornishin mukaan kolonisaatio oli ”pakanallinen hanke”, ja mielikuva menestyvästä Liberian valtiosta oli utopistinen.²⁵¹ Cornishin hyvin 1830-luvun mustien abolitionistien näkemyksiä kolonisaatiosta ja tasa- arvosta kuvanneet mielipiteet eivät ole mitenkään yllättäviä, sillä hän oli alkuperäiseltä koulu- tukseltaan uskonnonharjoittaja²⁵². Halukkuus termin ”*colored American*” käyttöönottoa koh-

²⁴⁹ Address by William Watkins, Jacob M. Moore, and Jacob C. White, Sr. marraskuu 1836, 191, BAP, Vol. 3.

²⁵⁰ Ripley 1991, 189.

²⁵¹ Editorial by Samuel E. Cornish 15.3.1838, 263-264, BAP, Vol. 3; Editorial by Samuel E. Cornish 9.6.1838, 265-266, BAP, Vol. 3; Editorial by Samuel E. Cornish 30.6.1838, 272-274, BAP, Vol. 3.

²⁵² Ripley 1991, 95.

taan kertoo selkeästi mustien halusta määritellä itsensä amerikkalaisiksi ja siten tasa-arvoisiksi Yhdysvaltojen kansalaisiksi.

Myös David Ruggles käyttää vaatimusta tasa-arvosta kolonisaatiovastaisena perusteluna. Vuonna 1834 julkaistussa lehtisessä hän toteaa Jumalan luoneen kaikki ihmiset fyysisiltä ja henkisiltä kyvyiltään tasa-arvoisiksi ja siksi heille tulisi taata myös tasa-arvoiset oikeudet. Hän kertoo myös että itsenäisyysjulistuksessakin kaikki kansalaiset määritellään keskenään tasa-arvoisiksi. Kekseliäästi Ruggles soveltaa Raamatun kultaista sääntöä kirjoittaen orjuuden lopettamisesta seuraavasti: *”...and if any man have slaves, and these slaves possess the same right to freedom that he does himself, and if he being a slave could wish for freedom, let him give his slaves freedom”*.²⁵³

Naisabolitionisteista kaikki arvostivat uskontoa suuresti. Erityisesti *Sarah M. Douglass* luotti Jumalan luomaan tasa-arvoon ja tämän takia vastusti kolonisaatiota. Douglass ilmaisi luottamuksensa Jumalaan suoraan: *”I have no hope in man, but much in God – Much in the rock of ages”*.²⁵⁴ Douglassin kanssa samoilla linjoilla oli myös Sarah L. Forten, joka kirjoitti paljon kolonisaation vastustamisesta tasa-arvosyihin vedoten. Forten näki kolonisaation ennakkoluulojen jälkeläisenä ja siksi tasa-arvon kannalta ajateltuna vääränä. Forten ilmaisi kantansa kolonisaatiosta kirjeessään toiselle mustalle naisabolitionistille Angelina E. Grimkéille seuraavasti:

*”Colonization is – as you well know the offspring of Prejudice... I believe, with all just and good persons – that it has originated more immediately from prejudice than from philanthropy... and the Spirit of ”This is not your Country”... No doubt but that there has always existed the same amount of prejudice in the minds of Americans towards the descendants of Africa – it wanted only the spirit of Colonization to call it into action.*²⁵⁵ ”

Tasa-arvokriittisen mielipiteensä ilmaisi myös tuntemattomaksi jäänyt *”A Colored Woman”*, joka kirjoitti aiheesta mustia naisia kapinalliseen toimintaan provosoivan esseen vuonna 1839. Myös hän näkee eri rotujen ihmiset keskenään tasa-arvoisiksi ja sen takia orjuus tulisi lopettaa

²⁵³ Ruggles, David. The extinguisher Extinguished or David M. Reese, M. D. Used Up.... syyskuu 1834. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 955-965.

²⁵⁴ Speech by Sarah M. Douglass kesäkuu 1832, 116-117, BAP, Vol. 3.

²⁵⁵ Sarah L. Forten to Angelina E. Grimké 15.4.1837, 221-223, BAP, Vol 3.

välittömästi. Vaikka esseessä ei mainita kolonisaatiota, niin tekstiä voidaan tulkita siten, että sen mukaan olisi väärin lähettää mustat Afrikkaan – varsinkin jos heiltä ei edes kysyttäisi asiasta.²⁵⁶ Mustat miesabolitionistit näkivät tasa-arvoperustelun erittäin soveliaaksi kolonisaatiota vastustaneiden naisabolitionistien argumentiksi, sillä uskontopohjaisen tasa-arvoargumentin taustalla vallitsi myötätunto. Myötätunto puolestaan nähtiin naisille ominaiseksi, kuten James Forten Jr. kirjoitti: ”*Sympathy is woman’s attribute, By that she has reign’d – by that she will reign*”.²⁵⁷

Vaikka tasa-arvoperustelu sopi erinomaisesti mustien abolitionistien tärkeimpään tavoitteeseen eli orjuuden välittömään lopettamiseen, niin silti mustat käyttivät tasa-arvoperusteluja myös argumentoidessaan kolonisaation vastustamisen puolesta. Esimerkiksi philadelphialainen vapaa musta James E. Forten kirjoitti William Lloyd Garrisonille keväällä 1832 mustien joutuvan julman ja epäoikeudenmukaisen kolonisaation virtauksen uhreiksi. Forten vertasi mustia mahtavan virran mukanaan viemiksi pikkukiviksi. Forten kirjoitti, että mustien pitäisi ”*raise our barrier against this encroaching torrent of colonization, and before it is too late, check its course*”. Forten patistikin Garrisonia keräämään jatkuvasti lisää nimiä kolonisaation vastaiseen taisteluun.²⁵⁸

Fortenin kanssa samankaltaisen mielipiteen ilmaisi myös *A Colored Baltimorean* -nimimerkillä William Lloyd Garrisonille vuonna 1831 kirjoittanut William Watkins. Myös *The Liberator* -lehdessä julkaistussa kirjoituksessaan Watkins toteaa Jumalan luoneen kaikki ihmiset tasa-arvoisiksi ja tietyillä oikeuksilla, kuten oikeudella vapauteen, elämään ja onnellisuuteen, varustetuiksi. Mustat eivät kuitenkaan saavuta tasa-arvoa Yhdysvalloissa, mikä on Watkinsin mukaan suuri vääryys, sillä Yhdysvallat on mustien kotimaa. Epätasa-arvo on Watkinsin mielestä juurtunut syväälle amerikkalaiseen ajatteluun, vaikka itsenäisyysjulistus ja Jumala toista julistavat.²⁵⁹ Vaikka Watkins ei kirjoituksessaan suoranaisesti mainitse kolonisaatiota tai Liberiaa, niin hän kertoo siitä, miten hän näkee Yhdysvallat kotimaanaan ja vaatii tasa-arvon toteutumista sekä mustien taistelua tasa-arvon saavuttamiseksi. Jos hän olisi kannattanut kolonisaatiota, hän olisi luultavasti todennut kirjoituksessaan, että tasa-arvo Amerikassa on niin kaukainen haave, että mustien olisi parempi palata Afrikkaan.

²⁵⁶ Essay by ”A Colored Woman” marraskuu 1839, 326-327, BAP, Vol. 3.

²⁵⁷ Speech by James Forten, Jr. 14.4.1836, 162-163, BAP, Vol. 3.

²⁵⁸ James Forten to William Lloyd Garrison 6.5.1832, 86-87, BAP, Vol. 3.

²⁵⁹ William Watkins to William Lloyd Garrison 12.2.1831, 92-95, BAP, Vol. 3.

Tasa-arvodiskurssissa ilmenee myös puhe- tai ajattelutapa, jossa mustat kyseenalaistivat valkoisten kristittyjen etiikan. Esimerkiksi Shadd, Spencer ja Thomas kysyivät seuraavasti:

”But we beg leave most respectfully to ask the friends of African colonization, whether their christian benevolence cannot in this country be equally as advantageously applied, if they are actuated by that disinterested spirit of love and friendship for us, which they profess? Have not they in the United States a field sufficiently extensive to show it in?”²⁶⁰”

Shadd, Spencer ja Thomas jatkoivat kertomalla siitä, miten he vastustavat kolonisaatiota Liberiaan nimenomaan moraalisiin syihin vedoten. Heidän mielestään kaikki tiivistyi kysymykseen: *”Or why should we be requested to move to Africa, and thus separated from all we hold dear in a moral point of view, before their christian benevolence can be exercised in our behalf?”*²⁶¹

Myös mustien abolitionistien tärkein valkoihoinen auttaja William Lloyd Garrison ylläpiti tasa-arvodiskurssia vaatimalla itsenäisyysjulistuksessa luvattuja oikeuksia elämään, vapauteen ja onnellisuuteen myös mustille. Hän kirjoitti mustien olevan oikeudenmukaisesti ajateltuna tasavertaisia Yhdysvaltojen kansalaisia, joiden perusoikeuksien eväämiseen ei lain puitteissa ole perusteita. Garrison vetosi myös mustien ankaraan menneisyyteen ja koviin oloihin orjuudessa. Lisäksi hän kirjoitti, että on silkkaa merirosvousta varastaa tai ostaa ihmisiä ja orjuuttaa heidät – riippumatta siitä, ovatko he afrikkalaisia tai amerikkalaisia. Garrison päätteli lopuksi, että koska orjuus on rikos, pitää mustat vapauttaa välittömästi ja heille tulee myöntää samat oikeudet kuin valkoihoisille Yhdysvaltojen kansalaisille.²⁶² Garrisonin nähdään uskoneen Jumalan voimaan todella vahvasti, sillä hän uskoi, että Jumalan voima pystyisi sulattamaan vahvimmatkin ennakkoluulot sekä epäoikeudenmukaisuudet ja siten tekemään mustista tasa-arvoisia amerikkalaisia ilman tarvetta kolonisaatioon²⁶³.

Vaikka Garrison ei suoranaisesti käyttänyt tasa-arvoperustelua kolonisaation vastustamisen syynä, voidaan hänen esittämiä vaatimuksiaan mustien tasavertaisten oikeuksien puolesta käyttää kolonisaation vastustamisen argumentoinnissa. Olisi nimittäin oikeudenmukaisesti

²⁶⁰ Address by Abraham D. Shadd, Peter Spencer, and William S. Thomas 12.7.1831, 103-104, BAP, Vol. 3.

²⁶¹ Address by Abraham D. Shadd, Peter Spencer, and William S. Thomas 12.7.1831, 103-104, BAP, Vol. 3.

²⁶² Garrison 1968, 195-197.

²⁶³ Fredrickson 1972, 29.

ajateltuna väärin lähettää valkoisten kanssa tasa-arvoisia mustia Afrikkaan vastoin heidän tahtoaan. Aiemmin tässä luvussa esitettyjen mustien abolitionistien kolonisaatiiovastaisten argumenttien perusteella voidaan todeta, että mustat abolitionistit todella käyttivät Garrisonin esittämiä orjuudenvastaisia perusteluja myös kolonisaation vastustamisessa.

Tasa-arvodiskurssissa ilmenee myös puhetapoja, jotka vastustivat kolonisaatiota sen orjuuden säilyttävän luonteen takia. Quarles on järjestänyt tämänkaltaiset puhetavat kolmeen perusargumenttiin. Näistä ensimmäinen vastustaa kolonisaatiota, koska siitä seuraisi orjien tarjonnan vähenemisestä seurausta oleva orjien hintojen nousu. Toisen argumentin mukaan kolonisaatio varmentaisi orjuuden asemaa siirtämällä vapaat mustat Afrikkaan. Kolmas puhetapa puolestaan argumentoi vapaaehtoisesti Liberiaan muuttavia mustia vastaan todeten, että nämä vapaaehtoiset Afrikkaan muuttajat kääntäisivät selkänsä orjuudelle.²⁶⁴ Loppujen lopuksi kaikki nämä kolme argumenttia voidaan sisällyttää tasa-arvodiskurssiin, koska kaikkien näiden näkemysten taustalla vaikuttaa oikeudenmukaisuuteen tähtäävä vaatimus tasa-arvosta.

Aiemmassa kirjallisuudessa ei ole juuri keskitytty mustien tasa-arvovaatimukseen pohjautuvaan kolonisaation vastustukseen, vaan tasa-arvoperustelusta on puhuttu vain orjuuden vastustamisen syiden yhteydessä. Poikkeuksen tässä suhteessa tekee P. J. Standenraus, joka on uraauurtavassa tutkimuksessaan vuodelta 1961 todennut Amerikassa syntyneiden mustien vaatineen tasavertaisia oikeuksia valkoisten kanssa. Standenraus vahvistaa, että mustat väittivät kolonisaation olevan väärin tasa-arvon kannalta ja että kolonisaatio oli vain valkoisten keino päästä eroon uhkaksi koetuista vapaista mustista.²⁶⁵ Tasa-arvovaatimukseen perustuvien kolonisaation vastustamisen syiden vähäisyys ei kuitenkaan johdu siitä, etteivätkö mustat olisi vastustaneet kolonisaatiota vedoten tasa-arvoon. Vaatimus tasa-arvosta ja sen saavuttamisesta Yhdysvalloissa nimittäin sisältyi lähes jokaiseen mustien abolitionistien kirjoitukseen 1830-luvulla. Samalla useissa kirjoituksissa todettiin, että myös kolonisaatiota tulee vastustaa sen epätasa-arvoisuuden takia. Mustien uskonnollisuudesta ja Yhdysvaltojen itsenäisyysjulistuksesta kumpuavan tasa-arvovaateen yleisyyden perusteella on oikeutettua todeta, että tasa-arvoperustainen diskurssi ansaitsee paikkansa mustien 1830-luvun abolitionistien kolonisaatiota vastustaneiden perusteluiden joukossa.

²⁶⁴ Quarles 1969, 6.

²⁶⁵ Standenraus 1961, 188-192.

4.3. Kolonisaationpuolustajien vasta-argumentit

Usein virheellisesti oletetaan, että orjanomistajat olisivat olleet heikoilla puolustautuessaan abolitionistien vaatimuksilta orjuuden lopettamiseksi. Ashworth (1995) kuitenkin osoittaa tämän luulon virheelliseksi. Orjanomistajat nimittäin vastasivat tasa-arvodiskurssin mukaisiin abolitionistien vaateisiin Raamatun, perinteisten kristittyjen arvojen sekä historian avulla. He väittivät Raamatun tukevan orjuutta, koska Raamattu – sen enempää Uusi kuin Vanha Testamenttakaan – ei missään kohdin tuominnut orjuutta tai ehdottanut sen lopettamista. Sen sijaan Raamatusta löytyi useita mainintoja orjuudesta ja siitä, miten orjanomistajat toivotettiin tervetulleiksi kristinuskoon. Historian avulla orjuutta perusteltiin kertomalla, että orjuutta on ollut aina muinaiskulttuureista ja antiikin ajoista saakka ja että orjuus tulisi nähdä ihmisille luonnollisena.²⁶⁶

Musta abolitionisti David Ruggles kertoo orjanomistajien puolustautuneen Raamatun opeista pohjautuvia abolitionistisia argumentteja vastaan Ashworthin näkemysten mukaisesti: *"our Lord Jesus Christ, the divine author of the Gospel never uttered a single sentence against slaveholding."*²⁶⁷ Orjanomistajien väitteet aiheuttivat sen, että abolitionistien piti jälleen puolustautua orjanomistajien väitteitä vastaan. Abolitionistien ensimmäinen keino oli turvautua Raamatun kultaiseen sääntöön²⁶⁸. Ashworthin mukaan tämä argumentti oli kuitenkin helposti kumottavissa. Toinen keino puolustautua orjuudenpuolustajien väitteiltä oli väittää, että Raamattu ei viitannut orjiin, vaan palvelijoihin. Tämän argumentin orjuudenpuolustajat kumosivat osoittamalla, että Raamatussa mainitut palvelijat olivat tuohon aikaan myytävissä ja ostettavissa aivan kuten orjatkin.²⁶⁹

Toinen tärkeä orjanomistajien perustelu orjuuden puolesta oli näkemys, jonka mukaan mustat olivat älyllisesti valkoisia vajavaisempia, mutta fyysisesti luotuja orjille tarkoitettuihin raskaisiin töihin²⁷⁰. Erityisesti tästä toisesta orjuutta puolustavasta argumentista johtuneet orjuuden-

²⁶⁶ Ashworth 1995, 210-212; Fredrickson 1972, 13-14; Hart 1968, 136-151.

²⁶⁷ Ruggles, David. The extinguisher Extinguished or David M. Reese, M. D. Used Up.... syyskuu 1834. BAP, Microfilmed Edition, kela 1, s. 955.

²⁶⁸ "Kaikki, mitä te tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille". Raamattu 1992, Matt. 7:12.

²⁶⁹ Ashworth 1995, 212-214.

²⁷⁰ Kaikista radikaaleimmissa kannanotoissa mustien katsottiin olevan yhdistävä linkki ihmisen ja apinan välillä. Fredrickson 1972, 12-13; Hart 1968, 142-149.

puolustajien ja abolitionistien väliset näkemuserot johtivat ideologisella tasolla niin kutsutun rassistisen egalitarismin syntyyn. Tämän opin mukaan valkoiset olivat rodullisesti mustien yläpuolella ja siksi orjuus tulisi sallia. Egalitarinen oppi perusteli orjuuden puolesta myös väittämällä, että orjuudessa ihmiset olivat keskenään tasa-arvoisempia kuin vapaassa yhteiskunnassa mustat ja valkoiset voisivat koskaan olla. Opin tasa-arvoisuus orjuudessa koski kuitenkin ainoastaan valkoisia. Egalitarismin mukaan ajattelevat Etelävaltioiden valkoiset ilmaisivat oppinsa seuraavasti: ”*in South all men are equal... of course, white men... negroes are not men, within the meaning of the Declaration [of Independence]*”.²⁷¹ Egalitarismi ei siis vastustanut pelkästään Raamatun oppia tasa-arvosta, vaan se hylkäsi myös mustien Yhdysvaltain itsenäisyysjulistuksesta johtamat tasa-arvoperustelut. Radikaaleimmillaan rassistinen egalitarismi johti lääketieteellispohjaisiin orjuuden selitysmalleihin, joiden mukaan mustilla oli luonnollinen taipumus orjuuteen²⁷².

Eräs selkeimmistä valkoisten orjuudenpuolustajien kirjoituksista on William Harperin alun perin vuonna 1837 kirjoittama teksti *Slavery in the Light of Social Ethics*. Tässä tekstissään Harper vastaa abolitionistien väitteisiin, joiden mukaan orjuus on eettisesti väärin. Harper kirjoittaa egalitaristisen näkemyksen mukaisesti, että mustat ovat luonnostaan taipuvaisia orjan töihin ja fyysisesti sopivia ruumiillisesti raskaisiin töihin. Hän kumoo myös väitteen, jonka mukaan kaikki ihmiset ovat tasa-arvoisia toteamalla, että on mahdotonta todistaa yhdenkään ihmisen koskaan syntyneen tasa-arvoiseksi. Tasa-arvoisuus ei ole synnynnäinen ominaisuus. Itsenäisyysjulistuksen kohtaa, jossa todetaan kaikilla ihmisillä olevan oikeus elämään, vapauteen ja onnellisuuteen, Harper tulkitsee siten, että kaikilla ihmisillä on tasavertainen oikeus vapauteen Jumalan edessä, mutta ei valtion lakien edessä. Harper perustelee tulkintansa sanomalla, että myös mustat ovat Jumalan luomia. Heitä ei kuitenkaan voi tehdä lain edessä oikeudellisesti tasavertaisiksi, koska he eivät pysty rationaaliseen ajatteluun.²⁷³

Mustien uskontoon ja itsenäisyysjulistuksen määrittämään tasa-arvoon pohjautuvat näkemykset olivat siis voimakkaasti ristiriitaisia valkoisten orjuuden puolustajien perusteluille, joiden mukaan Raamattu sallii orjuuden. Joskus orjanomistajien ja abolitionistien rajuisista näkemyselämästä aiheutuneet kiistat eivät jääneet pelkälle kirjoittelun tasolle, vaan ajoittain syntyi laajamittaisia orjakapinoita. Olisi kuitenkin väärin väittää, että orjakapinat johtuivat suoranai-

²⁷¹ Ashworth 1995, 216-217.

²⁷² Stamp 1956, 88-91.

²⁷³ Harper 1968, 111-117.

sesti abolitionistien mielipiteistä. Ei nimittäin ole todisteita siitä, että abolitionistit, jolla tarkoitan järjestäytyntä orjuudenvastustajaa (ks. s. 4), olisivat osallistuneet orjien laajamittaiseen kapinointiin yllyttämiseen. Esimerkiksi Nat Turnerin kuuluisan orjakapinan taustalla vuonna 1831 oli lähinnä yhden itsensä loppuun raataneen orjan syvä uskonnollisuus sekä viha valkoisia kohtaan²⁷⁴. Toki orjien kapinahalukkuuden taustalla piilivät abolitionistien ajatukset siitä, että Jumala oli luonut kaikki ihmiset keskenään tasa-arvoisiksi²⁷⁵.

Uskontoon pohjautuvat perustelut heijastuivat myös kolonisaation puolustajien näkemyksiin. Jo 1810-luvun loppupuolella Robert Finley -niminen valkoihoinen ACS:n perustajajäsen oli vedonnut uskonnollisiin mustiin ja heidän afrikkalaiseen taustaansa sanomalla, että vääräuskoinen Afrikka tarvitsee kristittyjen apua. Näin ollen mustien olisi hyvä lähteä Afrikkaan sivistämään afrikkalaisia kristillisin opein. Finley jopa väitti, että Jumala oli antanut mustille esi-isiensä maassa elävien afrikkalaisten heimoveljiensä sivistämistehtävän.²⁷⁶ Mustien 1830-luvun abolitionistien oli kuitenkin helppo vastustaa Finleyn ajatuksista alkunsa saaneita väitteitä mustille osoitetusta Afrikan sivistämistehtävästä, koska 1830-luvun mustat eivät tunteet minkäänlaista isänmaanrakkautta Afrikkaa kohtaan. He tunsivat korkeintaan uteliaisuutta esi-isiensä maanosaa kohtaan.

Duignan ja Gann (1984) osoittavat, että mustien keskuuteen levinnyt afrikkalaisten sivistämistehtävä ei ollut Jumalalta saatu määräys, vaan ennemminkin valkoisten kolonisaation kannattajien juoni lähettää uhkaksi koetut vapaat mustat esi-isiensä kotimaahan Afrikkaan. Toki myös valkoiset kristityt halusivat levittää kristinuskoa Afrikkaan, vaikka he eivät olleet itse valmiita muuttamaan kaukaiseen maahan. Kolonisaation puolustajat väittivät, rasistisen egalitarismin oppien mukaisesti, että Afrikan rannikko oli ”valkoisen miehen hauta”, jossa vain mustat pystyivät menestymään. Kolonisaation puolustajien voidaan katsoa onnistuneen edellä mainitun näkemyksen levittämisessä, sillä jopa jotkut valkoihoiset kirkonmiehet aidosti uskoivat, että vain mustat voisivat onnistua kristinuskon levittämisessä Afrikkaan.²⁷⁷

Myös jotkut mustat abolitionistit uskoivat afrikkalaisten sivistämistehtäväänsä ja muuttivat siksi Liberiaan. Näiden kristinuskoa ja länsimaisen sivilisaation perusoppeja Afrikkaan vieneiden mustien mukana Liberiaan pystyttiinkin luomaan kristittyjä järjestöjä, kirkkoja ja lähe-

²⁷⁴ Stamp 1956, 125-140; Wood 1988, 21-40.

²⁷⁵ Stewart 1997, 32-33.

²⁷⁶ Standenraus 1961, 12-22.

²⁷⁷ Duignan & Gann 1984, 91-93.

tysseuroja sekä rakentamaan länsimaisittain toimivaa yhteiskuntaa. Liberian kolonisaatio oli kuitenkin Yhdysvaltojen jatkuvassa tarkkailussa ja erityisesti maan lehdistöä tarkkailtiin tiukasti. Standenraus kirjoittaa, että lehdistönvapaus oli Liberiassa täysin tuntematon käsite. Esimerkiksi maan kuuluisin sanomalehti Liberia Herald otti ensin – luultavasti Yhdysvaltoja miellyttääkseen – käyttöön tunnuslauseen ”*Freedom is the brilliant gift of Heaven*”. Lehden uusi päätoimittaja John B. Russwurm halusi kuitenkin heti toimeen astuttuaan poistaa lauseen protestina lehdistönvapauden puuttumiselle.²⁷⁸

Sivistämistehtävä -ajattelun lisäksi kolonisaationpuolustajat käyttivät toista uskontoon pohjautuvaa argumenttia kolonisaation oikeuttamiseksi. He väittivät, että Jumala oli kyllä tehnyt kaikki ihmiset samasta lihasta, mutta ei silti tarkoittanut, että heidän kaikkien tulisi elää samassa maassa ja sekoittua keskenään. Kolonisaatiota vastustaneet mustat eivät tietenkään hyväksyneet tätä näkemystä, vaan pysyivät kannassaan, jonka mukaan vapaita mustia ei saisi pakottaa muuttamaan Liberiaan vastoin tahtoaan, koska Jumala ja Yhdysvaltain itsenäisyysjulistus takasivat ihmisten välisen tasa-arvon.²⁷⁹

Yhdysvaltojen hallitus otti orjuus- ja kolonisaatiokiistoissa varsin varovaisen kannan. Presidentti Jackson yritti pitää orjuuskysymyksen taka-alalla saadakseen keskittyä tärkeämmiksi katsomiinsa taloudellisiin kysymyksiin. Tämä oli kuitenkin vaikeaa, koska monet demokraattisen puolueen johtohenkilöt katsoivat orjuudenvastustajien olevan demokratian uusimpia vihollisia.²⁸⁰ Vaikka hallituksessa esiintyi myös orjuudenvastaisia mielipiteitä, hallitus ei halunnut suuttuttaa Etelävaltioita kyseenalaistamalla orjuutta. Tämän seurauksena abolitionistit kokivat, että hallitus suosi orjuutta. Abolitionistit syyttivät hallitusta esimerkiksi Teksasin vallankumouksesta²⁸¹ vuosina 1835–36 sanoen, että hallitus yritti toimillaan vain vahvistaa orjuuden leviämistä raja-alueille. Hallitusta syytettiin myös kolonisaation suosimisesta sekä

²⁷⁸ Standenraus 1961, 166-168.

²⁷⁹ Foster 1953, 65-66.

²⁸⁰ Wilentz 2005, 409-412.

²⁸¹ Aiemmin Espanjalle kuulunut Teksasin alue oli Meksikon itsenäistyttyä vuonna 1821 siirtynyt Meksikon omistukseen. Yhdysvallat kuitenkin havitteli aluetta itselleen, mutta ei neuvotteluissa onnistunut solmimaan kauppia alueesta. Meksikon ja Teksasin välille kuitenkin puhkesi vuonna 1835 Meksikon vallankumoukseksi kutsuttu kapina, jonka seurauksena Teksas itsenäistyi niin kutsutuksi ”Yksinäisen tähden tasavallaksi”. Vuonna 1837 orjuuden suvainnut Teksas päätti kuitenkin liittyä Yhdysvaltoihin. Abolitionistit – sekä mustat että valkoiset – kritisoivat presidentti Andrew Jacksonia ja tämän seuraajaa Martin Van Burenia siitä, että nämä hyväksyivät uuden orjavaltion liittymisen liittovaltioon. Belohlavek 2001, 94.

siitä, että se ei tunnustanut mustia tasavertaisiksi kansalaisiksi. Tästä kertoo myös se, että Yhdysvaltojen hallitus virallisesti tunnusti Haitin²⁸² mustan tasavallan vasta vuonna 1862.²⁸³ Vaikka mustien ja valkoisten väliset kiistat orjuuden lopettamisesta eivät mustien kirjoituksista suoraan tule ilmi ainakaan kolonisaation vastustamisen syinä, keskustelu orjuudenpuolustajien ja abolitionistien välisistä Raamatun tulkinnoista heijastui myös mustien abolitionistien näkemyksiin kolonisaatiosta. Samalla mustien ja valkoisten kiistat osaltaan vahvistivat tasa-arvodiskurssin mukaisia ajattelutapoja. Mustat kuitenkin olivat omaksuneet abolitionistien yleisen näkökannan Raamattuun pohjautuvasta tasa-arvosta ja siksi he olivat kärkkäitä tuomaan esille oman näkemyksensä siitä, miten kolonisaatiota tulisi vastustaa myös tasa-arvon vastaisena hankkeena. Orjanomistajien vasta-argumentit herättivät vain lisää vihaa mustissa abolitionisteissa ja siten kiista syveni entisestään. Tästä seurauksena mustat abolitionistit selkeästi tehostivat toimintaansa 1830-luvulla, eivätkä suuremmin epäröineet ilmaista mielipiteitään – varsinkin jos saivat taustatuekseen jonkin vaikutusvaltaisen ryhmittymän nimimerkin takaa kirjoittamisen sijasta.

4.4. Kirkko tasa-arvopuolustusten esiintuojana

Kolmas ehdottoman tärkeä mustien orjuudenvastustajien järjestäytyneisyyden ilmentymä 1800-luvun alkupuolen Yhdysvalloissa oli kirkko. Kirkkojensa kautta mustat ylläpitivät kolonisaatiokysymyksen argumentoinnin kannalta tärkeää tasa-arvodiskurssia. Mustien omat kirkot olivat Yhdysvalloissa varsin uusi ilmiö, sillä mustat eivät voineet perustaa omia kirkkojaan vielä orjuudessa eläessään. Tämän vuoksi vielä 1700-luvulla mustilla ei ollut omia kirkkoja, joiden piirissä he olisivat voineet harjoittaa kristinuskoa sekä ajaa orjuudenvastaista asiaansa. Kirkkojen luominen nähtiin tärkeänä, koska valkoisten kirkot olivat käytännössä auttaaneet mustia orjuudenvastaisessa taistelussa hyvin vähän²⁸⁴. Vasta 1800-luvun puolelle tultaessa vapaiden mustien määrä oli kasvanut riittävästi omien seurakuntien perustamiseksi. Mustien vapauttamisen taustalla oli pitkälti yhteiskunnallinen paine, joka pakotti useat orjanomistajat vähitellen luopumaan orjistaan. Vapautetut mustat muuttivat lähes poikkeuksetta Pohjoisen kaupunkeihin, jossa heidän oma järjestötoimintansa ja kirkkonsa sallittiin. Mustien täytyikin

²⁸² Haitin valtio oli syntynyt jo 1800-luvun alussa, kun mustat orjat olivat Pierre Dominique Toussaint L'Ouverturen johdolla ryhtyneet laajamittaiseen kapinaan ranskalaisia omistajiansa vastaan vuonna 1801. Toussaint L'Ouverturen seuraaja Jean Jacques Dessalines oli vienyt kapinan loppuun ja julistanut Haitin itsenäiseksi vuonna 1804. Kari 1992, 88.

²⁸³ Belohlavek 2001, 93-94; Ripley 1991, 259.

ensiksi pystyä organisoitumaan ja perustamaan omia yhteisöjään ennen kuin he saattoivat perustaa omia kirkkojaankaan.²⁸⁵

Näin ollen tasa-arvopuolustusten kannalta merkittävä painoarvo tulee antaa *American Moral Reform Society*lle²⁸⁶. American Moral Reform Society (AMRS) oli Philadelphiassa vuonna 1835 perustettu mustien uskonnollisen liikkeen kattojärjestö, jonka ensisijaisena tehtävänä oli abolitionistien ideologisen ja tunteisiin vetoavan sanoman levittämisen tehostaminen. Järjestön tehtävänkuvaaan kuului myös orjuudenvastaisten vetoamusten lähettäminen kongressille. Kattojärjestön alaisuuteen kuului lukuisia alajärjestöjä, joiden tehtävinä oli muun muassa raittiuden vaaliminen, uskonnon levittäminen ja koulutuksen antaminen.²⁸⁷

Vaikka mustien uskonnollinen toiminta oli ennen AMRS:aa ollut varsin tehotonta, silti erityisesti Pohjoisvaltioissa eläneet mustat olivat pystyneet perustamaan omia, ainoastaan mustille tarkoitettuja kirkkoja heti orjuudesta vapautumisensa jälkeen. Vapaat mustat perustivatkin lukuisia omia kirkkoja, jotka sijoituivat pääsääntöisesti jo olemassa olevien kirkkojen alaisuuteen. Omien kirkkojensa avulla mustat pystyivät organisoitumaan entistä paremmin ja siten tuomaan myös omia mielipiteitään myös julkisuuteen. Kirkoista tuli siis osa politiikkaa. Kirkot olivat mustille luonnollinen paikka organisoitua, sillä mustat olivat omaksuneet kristinuskon jo eläessään orjuudessa ja siten he olivat tehneet selkeän välirikon myös oman afrikkalaisen taustansa kanssa.²⁸⁸

Ensimmäiset kirkot, joissa mustat saivat merkittävämmän jalansijaa, olivat metodistikirkko ja protestanttinen kirkko. Mustien uskonnollinen liike jakaantui kahden johtohenkilön Richard Allenin ja Absalom Jonesin välisten erimielisyyksien takia kahtia siten, että Allen kannattajineen perusti mustien oman metodistikirkon, kun taas Jones kannattajineen perusti mustien oman protestanttisen kirkon²⁸⁹. Richard Allen oli Philadelphiassa orjaksi syntynyt musta, joka oli myyty plantaasille Delawareen. Delawaressa Allen kääntyi kristinuskoon ja pian hänestä tuli rukousten johtaja ja näin hän pystyi ostamaan itsensä vapaaksi. Jonesin johtama mustien

²⁸⁴ Jordan 1968, 362.

²⁸⁵ Berlin 1998, 228-233; Frazier 1976, 26-28.

²⁸⁶ Ripley 1991, 10-18.

²⁸⁷ Ripley 1991, 151-152.

²⁸⁸ Frazier 1976, 9-11; Goodman 1998, 9-10.

²⁸⁹ Aikaisemmin Allen ja Jones olivat tehneet tiivistä yhteistyötä muun muassa *Free African Society* -nimisessä yhdistyksessä, jonka pääasiallisena tarkoituksena oli kerätä rahaa kirkkojen toiminnan hyväksi. Frazier 1976, 32-33; Litwack 1961, 191-195.

protestanttinen kirkko, *African Protestant Episcopal Church of St. Thomas* ei sen sijaan koskaan saavuttanut merkittävää valtakunnallista näkyvyyttä.²⁹⁰

Mustien kirkoista ehdottomasti tärkeimmäksi kohosi Richard Allenin vuonna 1816 Philadelphiassa perustama metodistikirkko, *African Methodist Episcopal Church*. Perustamiskokouksessa olennaista on kokouksen pitämisaika, Philadelphian Bethel Church. Kyseinen paikka oli nimittäin ostettu puhtaasti mustien uskonnolliseksi kokouspaikaksi jo vuonna 1794 ja muutamaa vuotta myöhemmin samassa paikassa pidettiin mustien orjuudenvastustajien kuuluisa kokous, jossa yksimielisesti päätettiin vastustaa Liberiaan perustettuihin kolonioihin muuttamista. Mustien metodistikirkon pääpiispaksi vuoden 1816 kokouksessa valittiin yksimielisesti itse Richard Allen. Samalla päätettiin myös kirkon omien säännösten muotoseikoista.²⁹¹

Allenin metodistikirkko vastusti kolonisaatiota, koska se katsoi kolonisaation olevan rasistinen, uskonnonvastainen yritys siirtää mustat pois Amerikasta vastoin heidän tahtoaan. Allen ei vastustanut vapaaehtoisuuteen perustuvaa kolonisaatiota, vaan pelkäsi orjuudenpuolustajien yrittävän vapaiden mustien siirtämistä Afrikkaan lainsäädännön avulla. Näin valkoiset olisivat myös pönkittäneet orjuutta, sillä orjuudessa eläviltä mustilta olisi puuttunut esimerkki vapaita mustista. Allen perusteli kirkkonsa hyväksymää kantaa kolonisaation vastustamisesta myös Jumalan määrittämällä tasa-arvolla ja sillä, että Yhdysvallat oli mustien kotimaa.²⁹²

Mustien metodistikirkko ei jäänyt pelkästään Philadelphian jaoston varaan, sillä varsin nopeasti saman kirkon seurakuntia perustettiin muihinkin Pohjoisen kaupunkeihin. Ensimmäisenä Philadelphian seurakuntaa seurasi New Yorkin seurakunta, jonka johtajana toimi Peter Williams Sr.²⁹³ Mustien metodistikirkko toimi tiiviissä yhteistyössä valkoisten metodistien kanssa aina vuoteen 1844 saakka, jolloin orjuuskysymys erotti mustien ja valkoisten mielipiteitä ja tästä seurauksena mustien metodistikirkko joutui jatkamaan työtään erillään valkoisista.²⁹⁴

Metodistikirkon ja protestanttisen kirkon lisäksi mustat perustivat omia seurakuntiaan myös monien muiden jo olemassa olevien valkoisten kirkkojen yhteyteen. Esimerkiksi sionistikirk-

²⁹⁰ Frazier 1976, 33.; Jordan 1968, 422-423.

²⁹¹ Frazier 1976, 32-33. Quarles 1969, 3-5.

²⁹² Raboteau 1988, 1-18.

²⁹³ Peter Williams Sr.:n poika Peter Williams tuli myöhemmin kuuluisaksi, sillä hänestä tuli Yhdysvaltain protestanttisen kirkon ensimmäinen tummaihoisen pappi. Frazier 1976, 33-34.

ko oli yksi merkittävä kirkko, jonka alaisuudessa mustat ryhtyivät aktiivisesti toimimaan, ja jonka alaisuuteen mustat perustivat oman *African Methodist Episcopal Zion Church* -nimisen alajaoston. Toinen tärkeä kirkko, jossa mustat toimivat erittäin näkyvästi oli baptistikirkko. Mustien omia baptistiseurakuntia perustettiin muun muassa Etelän Marylandiin, Virginiin, Georgiaan ja Kentuckyyn sekä Pohjoisen kaupungeista Bostoniin, New Yorkiin ja Philadelphiaan. Vielä 1820- ja 1830-luvuilla mustien baptistikirkot toimivat kuitenkin erillään toisistaan, eikä seurakuntien välille ollut perustettu minkäänlaista kattojärjestöä. Mielenkiintoista mustien 1800-luvun alkupuolella perustamissa kirkkoissa on se, että niistä noin puolet on säilynyt vielä nykypäivään asti.²⁹⁵

Koska mustien kirkot syntyivät lähes poikkeuksetta ensiksi valkoisten kirkkojen yhteyteen, on syytä tarkastella hieman mustien ja valkoisten välisiä suhteita kirkkojen toiminnassa. Aluksi myös vapaita mustia kohdeltiin kirkkoissa samalla tavalla kuin orjia oli aina kohdeltu. Mustatkaan eivät pitäneet tätä ongelmana vielä 1700-luvulla, jolloin vapaiden mustien määrä oli vielä varsin vähäinen. Ongelmaksi mustien alempi status kohosikin vasta kun metodistit ja baptistit ryhtyivät hyväksymään mustia kirkkojensa täysivaltaisiksi jäseniksi²⁹⁶. Samaan aikaan 1700- ja 1800-lukujen taitteessa myös vapaiden mustien määrä alkoi kasvaa voimakkaasti. Toki jo aikaisemmin kirkon piirissä monet valkoiset olivat rukoilleet mustien vapauttamisen puolesta vedoten nimenomaan rotujen väliseen tasa-arvoon. Orjuuden nähtiin olevan ristiriidassa Jumalan lakien kanssa. On kuitenkin huomattava, että aina 1800-luvun alkuun saakka mustia ei koettu kirkon piirissä myöskään millään tavalla uhkaksi, vaan mustien ja valkoisten välit kiristyivät vasta siinä vaiheessa kun vapaiden mustien määrä ja vaikutusvalta alkoivat kasvaa 1800-luvun alkupuolen aikana. Silti on muistettava, että tämä kysymys statuksesta kirkkoissa koski ainoastaan Pohjoisvaltioita.²⁹⁷

Quarlesin mukaan on löydettävissä kaksi merkittävintä syytä siihen, miksi mustat perustivat omia kirkkojaan erilleen valkoisten kirkkoista. Ensinnäkin omien kirkkojen perustaminen oli todiste siitä, että mustat pystyivät itse päättämään omista asioistaan eivätkä he tarvinneet mitenkään valkoisten huolenpitoa. Mustat saivat näin siis tilaisuuden ”olla sellaisia kuin he itse tunsivat olevansa”. Toinen painava syy mustien ja valkoisten kirkkojen erolle oli tietysti mustien ja valkoisten erimielisyydet tietyissä julkisissa kysymyksissä ja käytänteissä. Varsinkin

²⁹⁴ Frazier 1976, 33-34.

²⁹⁵ Frazier 1976, 34.

²⁹⁶ Quarles 1969, 10.

²⁹⁷ Frazier 1976, 28-33.

1830- ja 1840-lukujen aikana mustien kritiikki valkoisten kirkkoja ja erityisesti kolonisaatio-kysymystä kohtaan kasvoi selvästi. Mustat nimittäin katsoivat valkoisten suosivan kolonisaatiota eli afrikkalaisten ”lähettämistä” takaisin Afrikkaan.²⁹⁸

Vaikka uskonto oli yhä lähes poikkeuksetta tärkeässä asemassa mustien elämässä ja mustat pyrkivät selittämään asioita Jumalan avulla, niin silti uskonnon merkitys varsinkin vapaiden mustien elämässä oli jatkuvasti vähentynyt. Osittaisena syynä kyseiseen kehitykseen voidaan nähdä vapaiden mustien määrän kasvu, jonka myötä mustien osuus Pohjoisen kaupungeissa – joissa maalliset markkinavoimien ohjailemat arvot olivat saaneet alati lisää jalansijaa – oli jatkuvasti lisääntynyt²⁹⁹. Olisi silti väärin väittää, että uskonnon merkitys ei olisi näkynyt 1830-luvun mustien abolitionistien kirjoituksissa, sillä lähes kaikissa niistä puhutaan Jumalasta. Uskonto oli siis laajalle levinneistä valistusajatuksista huolimatta edelleen mustien ajattelun sydän.³⁰⁰ Lisäksi uskonto oli tärkeä mustia orjuuden ja kolonisaation vastustajia yhdistänyt tekijä³⁰¹.

Mustien uskonnollisuudesta ja kirkkojen koko ajan kasvaneesta suosiosta huolimatta mustat eivät täysin onnistuneet hyödyntämään kirkkojensa valtavaa poliittista potentiaalia. Litwackin mukaan syynä tähän oli kirkkojen johtohenkilöiden kanta, jonka mukaan kirkon tärkein tehtävä oli uskonnollisten tarpeiden tyydyttäminen, eikä poliittisen tai sosiaalisen roolin ottaminen. Esimerkiksi Philadelphian *African Protestant Episcopal Churchin* useissa saarnoissa vuodesta 1834 eteenpäin todettiin, että kirkon tehtävänä ei ole ottaa kantaa ajankohtaisiin poliittisiin kysymyksiin, vaan sen tulee ennemmin keskittyä vaikka kuolemanjälkeisen elämän onnellisuudesta puhumiseen. Litwack kirjoittaa, että tällaisen ajattelutavan seurauksena monet mustat luottivat Jumalan tahtoon parantaa mustien elinolosuhteita ja siksi he tyytyivät vain rukoukseen ilman että he olisivat pyrkineet vaikuttamaan poliittisesti. Toinen mustien kirkkojen poliittisen vaikuttamisen tehottomuuteen vaikuttanut tekijä Litwackin mukaan oli se, että mustien kirkollinen toiminta oli jo 1830-luvulla varsin kaoottista eikä sillä ollut tehokasta kattojärjestöä. Litwack katsoo siis AMRS:n jossain määrin epäonnistuneen tavoitteissaan.³⁰²

²⁹⁸ Quarles 1969, 69-70.

²⁹⁹ Vaikka vapaita mustia muutti Pohjoisen kaupunkeihin noin 23 000 joka vuosi, niin silti heidän suhteellisen osuutensa lisääntyminen ei ollut niin voimakasta kuin voisi kuvitella. Tämä johtuu siitä, että myös valkoisen kaupunkiväestön määrä Pohjoisvaltioissa kasvoi jatkuvasti. Esimerkiksi Uuden-Englannin alueella kaupunkiväestön osuus kasvoi vuosien 1810 ja 1850 välisenä aikana 10,1 prosentista 28,2 prosenttiin. Ashworth 1995, 101; Foster 1953, 58.

³⁰⁰ Hall 2007, 142; Litwack 1961, 187-191.

³⁰¹ Frazier 1976, 47-51; Quarles 1969, 54.

On silti selvää, että mustat halusivat kirkkojensa ja uskonnollisten järjestöjensä kautta tuoda julkisesti esille orjuudenvastaisia näkemyksiään. Aihe oli kuitenkin erittäin arka ja tämän vuoksi jopa valkoiset uskonnolliset ryhmittymät joutuivat ajoittain varoittamaan mustia puhumasta liian kärkkäästi orjuuden lopettamisen puolesta. Koska mustat uskonryhmät ryhtyivät pelkäämään asiasta puhumista, joutui AMRS ottamaan kantaa asiaan. Vuoden 1836 vuosikokouksessaan AMRS vahvisti julkisesti kantansa siitä, että orjuus on syntiä ja että vapauden kuuluisi olla jokaisen ihmisen Jumalalta saatu synnyinlahja. Samassa kannanotossa AMRS antoi vapaille mustille ja heidän kirkoilleen sekä järjestöilleen tehtäväksi auttaa orjuudessa eläviä mustia.³⁰³

Mustien uskonnollinen järjestäytyneisyys muuttui entistäkin hajanaisemmaksi jo 1830-luvun lopussa. Syynä tähän olivat mustien johtajien jatkuvat erimielisyydet tietyissä kysymyksissä, kuten siinä pitäisikö kirkkojen ottaa kantaa poliittisiin aiheisiin kuten kolonisaatioon, vai pitäisikö kirkon keskittyä ainoastaan uskonnon harjoittamiseen.³⁰⁴ Ripley pitää yhtenä mustien abolitionistisen toiminnan heikentymisen syynä myös AMRS:n epäonnistumista tehtävässään. AMRS:sta ei nimittäin koskaan tullut todella merkittävää kansallista organisaatiota ja ajattelutapojen uudistajaa. Ripley väittää vuonna 1841 lakkautetun AMRS:n jopa olleen eräänlainen käännteentekijä orjuudenvastaisen liikkeen historiassa, sillä AMRS:n tavoitteiden epäonnistumisen myötä myös koko orjuudenvastaisen liikkeen toiminta alkoi hiipua 1840-luvulla tultaessa. Samalla tavoin AMRS:n epäonnistuminen heijastui myös mustien abolitionistisen liikkeen ajautumiseen sisäisiin ristiriitoihin.³⁰⁵

Mustien abolitionistisen liikkeen kasvava hajanaisuus näkyi myös mustien kirkkojen toiminnassa. Jonkin verran mustia metodisteja oli jatkanut toimintaansa valkoisten metodistien kirkon alaisuudessa Pohjoisessa, mutta suurin osa mustista metodisteista oli kuitenkin siirtynyt mustien oman metodistikirkon toimintaan. Mustien metodistikirkko oli jakautunut useisiin eri ryhmittymiin, joista tärkeimmät olivat *Bethel Methodists* (AME) ja *Zion Methodists* (AMEZ). Ideologioiltaan nämä mustien metodistikirkon eri ryhmittymät olivat kuitenkin lähes identtisiä ja suurin syy jakautumiseen oli se, että mustat seurakunnat pystyivät näin paremmin säilyttämään autonomiansa. Huolimatta siitä, etteivät mustien kirkot pystyneet optimaalisen tehok-

³⁰² Litwack 1961, 190-191 ja 195-196.

³⁰³ Address by William Watkins, Jacob M. Moore, and Jacob C. White, Sr. marraskuu 1836, 189-194, BAP, Vol. 3; Ripley 1991, 189.

³⁰⁴ Quarles 1969, 68-69.

³⁰⁵ Ripley 1991, 151-152.

kaasti säilyttämään mustien tasa-arvodiskurssin mukaisia näkemyksiä, on oikeutettua todeta, että kirkko oli yhä 1840-luvulle tultaessa yksi tärkeimmistä kanavista, joiden kautta mustat saattoivat tuoda omia mielipiteitään julkisuuteen.³⁰⁶

5. Johtopäätökset

Mustien orjuudenvastainen eli abolitionistinen liike oli 1830-luvulla yhtenäisempi kuin koskaan. Yhtäläisyys näkyi muun muassa abolitionistien taustojen yhtäläisyydessä, uskonnossa ja suhteessa valkoisiin abolitionisteihin. Mustien abolitionistien yhteisistä piirteistä taustojen yhtäläisyys ilmeni siten, että mustista lähes kaikki olivat Yhdysvalloissa syntyneitä ja vapaita. Yleensä mustat olivat olleet vapaita jo syntymästään lähtien. Yhteistä heille oli myös se, että he vaikuttivat poikkeuksetta Pohjoisen kaupungeissa. Taustojen yhtäläisyys ei ole mitenkään yllättävää, sillä toisenlaisista taustoista, kuten orjuudesta, olisi ollut todella vaikeaa nousta esille. Abolitionistien henkilökohtaisten taustojen tuntemisen kautta saatuja vastauksia voi ymmärtää paljon paremmin. Monet mustista abolitionisteista nimittäin tuntuivat jatkavan ”isensä työtä” orjuuden vastustamisessa ja siten heidän oli helppo omaksua myös kolonisaatiovastaiset aatteet. Uskonnon yhtäläisyys sen sijaan näkyi kaikkien kolonisaatiota vastustaneiden kirjoituksissa alati toistuvana Jumalasta puhumisena ja Jumalaan vetoamisena. Mustien abolitionistien yhtäläinen suhde valkoisiin puolestaan heijastui parhaiten William Lloyd Garrisonin ja hänen *The Liberator* -lehtensä kautta.

Vaikka mustilla orjuudenvastustajilla oli hyvät suhteet moniin valkoisiin abolitionisteihin, tulee kuitenkin muistaa, että mustat ja valkoiset suhtautuivat kolonisaatioon eri tavoin. Mustat pääsääntöisesti vastustivat kolonisaatiota, kun taas valkoiset kannattivat sitä. Tämän takia ei kolonisaatiota käsiteltäessä voida puhua mustien ja valkoisten orjuudenvastustajien aukottomasta yhteistyöstä. Tämä mustien ja valkoisten välinen ideologinen ristiriitaisuus heijastuu myös työni diskursseihin. Ennen kaikkea se näkyy tasa-arvodiskurssissa, joka heijastaa mustien vahvoja vaatimuksia vapaudesta ja kolonisaation epäoikeudenmukaisuudesta. Osittain aatteelliset erot mustien ja valkoisten ajattelussa näkyvät myös Liberian huonot olot -diskurssissa, sillä kukin abolitionisti näki Liberian siten kuin itse halusi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kolonisaation puolustajat kirjoittivat Liberiasta menestyvänä ja houkuttelevana asuinpaikkana, kun taas kolonisaation vastustajat kirjoittivat Liberian olevan ”tappava Golgata”, jossa ei yksinkertaisesti voinut elää.

³⁰⁶ Quarles 1969, 68-69.

Mustien abolitionistien tärkeimmät vaikutuskanavat mielipiteiden esiintuonnin kannalta 1830-luvun Yhdysvalloissa olivat lehdistö, kirkko ja erilaiset orjuudenvastaiset järjestöt. Musta lehdistö syntyi nimenomaan valkoisten orjuuden puolustajien ajatusten vastavoimaksi ja näin ollen mustien lehdistä muotoutui tärkein vaikutuskanava, jota kautta mustat saattoivat tuoda esille myös kolonisaatiovastaisia mielipiteitään. Kirkon merkityksen lisääntyminen mustien abolitionistien vaikutuskanavana johtui sen sijaan siitä, että vastustus orjuutta kohtaan lisääntyi voimakkaasti 1800-luvulle tultaessa. Syynä tähän oli ennen kaikkea vapaiden mustien määrän selkeä kasvu vuosien 1770 ja 1810 välisenä aikana. Samalla myös kristinusko sai lisää kannatusta ennen kaikkea mustien keskuudessa. Vapauduttuaan kristinuskon usein jo orjuudessa eläessään omaksuneet orjat saattoivat perustaa omia kirkkoja ja seurakuntia. Näin 1820- ja erityisesti 1830-luvun aikana syntyi lukuisia mustien omia kirkkoja, jotka palvelivat mustia erityisesti sosiaalisen tyhjiön täyttämässä.

Myös orjuudenvastaisia järjestöjä perustettiin paljon, erityisesti Etelävaltioihin, joissa järjestöt olivat eräs merkittävimmistä keinoista tuoda mielipiteensä julkisuuteen. Pääsääntöisesti mustien järjestöt olivat juuri erilaisia orjuuden ja kolonisaation vastustamiseen keskittyneitä järjestöjä. On erittäin ymmärrettävää, että mustien täytyi järjestöjen kautta tehostaa omaa toimintaansa tilanteessa, jossa usein tuntui, että koko maa oli kolonisaation kannalla. Luultavasti parhaiten kolonisaation vastustaminen ilmeni American Anti-Slavery Society:n toiminnassa.

Ominaista mustien kolonisaatiovastaiselle liikkeelle oli myös naisten vahva osuus toiminnassa. Naiset nimittäin kirjoittivat hyvin ahkerasti orjuudenvastaisiin lehtiin. Lisäksi he perustivat omia abolitionistisia järjestöjä ja ajoivat eteenpäin kolonisaatiovastaisuutta sekä moraalisia hankkeita. Mielipiteiltään naiset olivat jopa kolonisaatiota vastustaneita miehiä yhtenäisempiä. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että 1830-luku oli käännteentekevää aikaa Yhdysvaltain mustien historiassa, sillä tuolloin orjuutta ja kolonisaatiota vastustaneet liikkeet saavuttivat tehokkaimmat muotonsa – ainakin mielipiteiden esiintuomisen kannalta.

Myös kolonisaatiomielipiteidensä osalta mustien abolitionistinen liike oli yhtenäisimmillään 1830-luvulla. Mustista abolitionisteista lähes kaikki yksimielisesti vastustivat kolonisaatiota ja tämän mielipiteen yhtäläisyyden vuoksi mustat saivat organisoitua orjuutta ja kolonisaatiota vastustavia vaikutuskanaviaan. Mustien abolitionistien kolonisaatiovastaisista perusteluista kolme nousivat ylitse muiden. Nämä olivat Yhdysvaltojen pitäminen kotimaana, vetoaminen Liberian kaukaiseen sijaintiin ja huonoihin oloihin sekä vetoaminen tasa-arvoon.

Kolonisaatiovastaisista diskursseista luultavasti mustien eniten käyttämä oli perustelu, jossa mustat näkivät Yhdysvallat kotimaanaan eivätkä tämän takia halunneet muuttaa heille tuntemattomaan Liberiaan. Perustelu vaikuttaa hyvin oikeutetulta, sillä lähes poikkeuksetta 1830-luvun mustat abolitionistit olivat Amerikassa syntyneitä. Lisäksi he olivat omaksuneet amerikkalaisen tapakulttuurin, heillä oli amerikkalaiset nimet ja he puhuivat äidinkielenään englantia. Mustien amerikkalaisuus heijastuu selkeästi Yhdysvallat kotimaana -diskurssin puhetapoihin.

Liberian huonot olot -diskurssista nousee esiin puhetapoja, joissa paluuta Afrikkaan vastustettiin Liberian huonojen olosuhteiden takia. Liberia nähtiin pakanallisena maana, jossa vallitsi jatkuva kuivuus ja jonka asukkaita erilaiset taudit tappoivat alati. Toisaalta kolonisaatiota kannattaneet mustat abolitionistit antoivat Liberiasta täysin vastakohtaisen kuvan maana, jossa maanviljely kukoisti ja jossa elämä hymyili. Näiden kahden keskenään ristiriitaisen näkemyksen välillä on mahdotonta luoda absoluuttista totuutta siitä, miten asiat todellisuudessa olivat. Tärkeintä on ymmärtää, että molempien ryhmien näkemykset olivat omien tarkoitusperiensä muokkaamia.

Tasa-arvodiskurssi puolestaan pohjautuu Raamattuun ja Yhdysvaltojen itsenäisyysjulistukseen. Raamatun sanomaa mustat tulkitsivat siten, että Jumala oli luonut kaikki ihmiset keskenään tasa-arvoisiksi. Yhdysvaltojen itsenäisyysjulistusta he tulkitsivat siten, että se nähtiin julistavan kaikkien maan kansalaisten olevan keskenään tasa-arvoisia. Tasa-arvodiskurssin ajattelutavassa kolonisaatio nähtiin epäoikeudenmukaisena yrityksenä siirtää mustat pois Amerikasta vastoin heidän omaa tahtoaan. Tämä näkemys herätti mustissa voimakasta vihaa kolonisaatiota ja sen kannattajia kohtaan muodostaen tasa-arvodiskurssiin varsin kärkeäitä puhetapoja. Mustien tulkinnat olivat kuitenkin hyvin perusteltuja ja 1800-luvun alkupuolen ideologisesta kontekstista katsottuna erittäin ymmärrettäviä.

Työni diskurssien keskinäinen vertailu ja asettelu tärkeysjärjestykseen esimerkiksi käytön yleisyyden mukaan on hyödytöntä, sillä kaikki diskurssit näkyivät yleisesti 1830-luvun mustien abolitionistien puhetavoissa. Kuitenkin voidaan hieman yleistäen todeta, että Liberian huonot olot -diskurssi jää mustien abolitionistien kirjoituksissa huomattavasti pienempään rooliin kuin Yhdysvallat kotimaana -diskurssi ja tasa-arvodiskurssi. Vähäinen tietous Liberian oloista ei varmasti ollut tähän ainoa syy, vaan selkeästi suurempi syy oli se, että uskovaisille, Ameri-

kassa syntyneille mustille oli huomattavasti helpompaa ja luonnollisempaa hakea kolonisaatiovastaisia perusteluja Raamattuun pohjautuvasta tasa-arvosta ja siteestä omaan synnyinmaahansa.

Tulee muistaa, että tutkimuksessani esitellyt kolme diskurssia ovat ainoastaan kolme tärkeintä ja yleisintä puhetapaa, jotka heijastavat niitä syitä, miksi mustat abolitionistit vastustivat kolonisaatiota Liberiaan. Nämä diskurssit kuitenkin sisältävät kaikki muut kolonisaatiovastaiset argumentit, sillä viime kädessä ne juontavat juurensa johonkin perusdiskurssiin. Esimerkiksi mustien abolitionistien käyttämä perustelu, jonka mukaan kolonisaatio olisi turvannut orjuuden elinvoimaisuuden, vastusti kolonisaatiota siitä syystä, että kolonisaation tavoitteena oli siirtää Liberiaan ainoastaan vapaat mustat. Tämän argumentin voi kuitenkin sisällyttää tasa-arvodiskurssiin, koska tällainen menettely, jossa vapaat mustat siirrettäisiin Liberiaan vastoin heidän tahtoaan olisi ollut tasa-arvonäkökulmasta katsottuna väärin. Työni diskursseja ei tule myöskään käsittää toisiaan mitätöiviksi, sillä ne esiintyivät limittäin. Joissakin tapauksissa sama teksti voitaisiin tulkita myös johonkin toiseen diskurssiin kuuluvaksi.

Loppujen lopuksi kolonisaatiossa oli kyse lähinnä Yhdysvaltojen valkoisen väestönosan pelosta, joka koski maan talouden romahtamista ja ennen kaikkea valkoisten oman aseman romahtamista orjuuden mahdollisen lopun koittaessa. Kolonisaatio nähtiin ongelman ratkaisuna. Suurin ongelma tässä ratkaisuyrityksessä oli kuitenkin se, että mustat vastustivat kolonisaatiota muodostaen kirjoituksissaan ja puheissaan argumentoituja diskursseja, joissa vedottiin tasa-arvoon, Liberian huonoihin oloihin ja Yhdysvaltoihin kotimaana. Nämä diskurssit osoittavat, että mustilla todella oli Abraham D. Shaddilta, Peter Spencerilta ja William S. Thomasilta työni otsikkoon lainaamani kysymyksen tavoin aiheita kysyä *Why should we be requested to move to Africa?*

Lähteet ja tutkimuskirjallisuus

Painetut lähteet

The Black Abolitionist Papers, Vol. 3: The United States, 1830-1846. 1991. Edited by C. Peter Ripley. University of North Carolina Press. Chapel Hill, N. C.

The Black Abolitionist Papers, 1830-1865. 1995. [Mikrofilmed Edition]. Microfilming Corporation of America. Sanford, N.C.

Tutkimuskirjallisuus

Abasiattai, Monday B. 1992. The Search for Independence: New World Blacks in Sierra Leone and Liberia, 1787-1847. *Journal of Black Studies*, Vol. 23, No. 1, September 1992, s. 107-116. Löytyy myös digitaalisesti kuvattuna internetosoitteesta: <<http://links.jstor.org/sici?sici=0021-9347%28199209%2923%3A1%3C107%3ATSFINW%3E2.0.CO%3B2-U>>.

Alasuutari, Pertti 1993. Laadullinen tutkimus. Vastapaino. Tampere.

Ashworth, John 1995. *Slavery, Capitalism and Politics in the Antebellum Republic*, Vol. 1: Commerce and compromise, 1820-1850. Cambridge University Press. New York.

Ashworth, John 2001. The Sectionalization of Politics. Teoksessa *A Companion to 19th-century America*. Blackwell Companions to American History. 2001, s. 33-46. Edited by William L. Barney. Blackwell. Malden, Massachusetts.

Atkins, Jonathan 2001. The Jacksonian Era, 1825-1844. Teoksessa *A Companion to 19th-century America*. Blackwell Companions to American History. 2001, s. 19-32. Edited by William L. Barney. Blackwell. Malden, Massachusetts.

Barnes, Kenneth H. 2004. *Journey of Hope: The Back-To-Africa Movement in Arkansas in the Late 1800s*. University of North Carolina Press. Chapel Hill.

Belohlavek, John M. 2001. *American Expansion, 1800-1867*. Teoksessa *A Companion to 19th-century America*. Blackwell Companions to American History. 2001, s. 89-103. Edited by William L. Barney. Blackwell. Malden, Massachusetts.

Berlin, Ira 1998. *Many thousands gone : the first two centuries of slavery in North America*. Belknap Press of Harvard University Press. Cambridge, Massachusetts.

Bill of Rights in the United States Constitution 1791. Teoksessa *Ten Major Issues in American Politics*. 1968, s. 161-164. Edited by Richard Hofstadter. Oxford University Press. London.

Blackett, R.J.M. 1983. *Building an antislavery wall : Black Americans in the Atlantic Abolitionist Movement, 1830-1860*. Louisiana State U.P. Baton Rouge.

Blackett, R.J.M. 1986. *Beating Against the Barriers*. Louisiana State U.P. Baton Rouge.

Block, Ruth H. 2005. *Inside and Outside Public Sphere*. *William and Mary Quarterly*. January 2005, s. 99-106. Omohundro Institute of Early American History and Culture. Williamsburg, Virginia.

Brooke, John L. 2005. *On the Edges of the Public Sphere*. *William and Mary Quarterly*. January 2005, s. 93-98. Omohundro Institute of Early American History and Culture. Williamsburg, Virginia.

Brooks, Joanna 2005. *The Early American Public Sphere and the Emergence of a Black Print Counterpublic*. *William and Mary Quarterly*. January 2005, s. 67-92. Omohundro Institute of Early American History and Culture. Williamsburg, Virginia.

Choulieraki, Lilie & Fairclough, Norman 1999. *Discourse in Late Modernity. Rethinking Critical Discourse Analysis*. Edinburgh University Press. Edinburgh.

Clegg, Claude Andrew 2004. *The Price of Liberty. African Americans and the making of Liberia.* University of North Carolina Press. Chapel Hill.

Cole, Donald B. 1993. *The presidency of Andrew Jackson.* University Press of Kansas. Lawrence, Kansas.

Delanty, Gerard 2000. *Citizenship in a global age. Society, culture, politics.* Open University Press. Buckingham.

Drake, St. Clair 1966. *Negro Americans and the Africa Interest.* Teoksessa *The American Negro Reference Book*, s. 662-679. Edited by Davis, John P. Prentice-Hall Inc. Englewood Cliffs, New Jersey.

Duignan, Peter & Gann, L. H. 1984. *The United States and Africa. A History.* Cambridge University Press. New York.

Dumond, Dwight L. 1968. *The Abolition Indictment of Slavery.* Teoksessa *Builders of American Institutions.* 1968, s. 190-194. Edited by Frank Freidel & Norman Pollack. Rand McNally & Company. Chicago.

Eltis, David 1987. *Economic Growth and the Ending of the Transatlantic Slave Trade.* Oxford University Press. New York.

Emery, Edwin 1962. *The Press and America: an Interpretative History of Journalism.* Prentice Hall, Inc. Englewood Cliffs, New Jersey.

Fairclough, Norman 1989. *Language and Power.* Longman. London.

Fairclough, Norman (suom. Blom, V. ja Kaarina, H.) 1997. *Miten media puhuu. Vastapaino.* Tampere.

Fairclough, Norman 2006. *Language and Globalization.* Routledge. London.

Filler, Louis 1960. *The Crusade Against Slavery.* Harper & Row. New York.

Fisher, Miles Mark 1922. Lott Cary, the Colonizing Missionary. *The Journal of Negro History*, Vol. 7, No. 4, October 1922, s. 380-418. Löytyy myös digitaalisesti kuvattuna internetosoitteesta:

<http://links.jstor.org/sici?sici=0022-2992%28192210%297%3A4%3C380%3ALCTCM%3E2.0.CO%3B2-E>.

Foner, Philip S. 1969. John Browne Russwurm, A Document. *The Journal of Negro History*, Vol. 54, No. 4, October 1969, s. 393-395. Löytyy myös digitaalisesti kuvattuna internetosoitteesta:

<http://links.jstor.org/sici?sici=0022-2992%28196910%2954%3A4%3C393%3AJBRAD%3E2.0.CO%3B2-A> .

Foster, Charles I. 1953. The Colonization of Free Negroes, in Liberia, 1816-1835. *The Journal of Negro History*, Vol. 38, January 1953, s. 41-66. Löytyy myös digitaalisesti kuvattuna internetosoitteesta:

[http://links.jstor.org/sici?sici=0022-2992\(195301\)38%3A1%3C41%3ATCOFNI%3E2.0.CO%3B2-N](http://links.jstor.org/sici?sici=0022-2992(195301)38%3A1%3C41%3ATCOFNI%3E2.0.CO%3B2-N) .

Franklin, John Hope 1966. *A Brief History of the Negro in United States*. Teoksessa *The American Negro Reference Book*. Edited by Davis, John P. Prentice-Hall Inc. Englewood Cliffs, New Jersey.

Frazier, E. Franklin 1976. *The Negro Church in America*. Schocken Books. New York.

Fredrickson, George M. 1972. *The Black Image in the White Mind. The Debate on Afro-American Character and Destiny, 1817-1914*. Harper & Row. New York.

Garrison, William Lloyd 1968 (1833). *Declaration of the Anti-Slavery Convention*. Teoksessa *Builders of American Institutions*. 1968, s. 195-197. Edited by Frank Freidel & Norman Pollack. Rand McNally & Company. Chicago.

Goodman, Paul 1998. *Of One Blood. Abolitionism and the Origins of Racial Equality*. University of California Press. Berkeley.

Gregory, Dr. Chester W., Sr. 2004. *Black Women in the United States from Colonial Times to the 1980's*. Gateway Press, Inc. Baltimore.

Habermas, Jürgen 1989. *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society*. Translated Thomas Burger. Cambridge, Massachusetts.

Hall, Stephen G. 2007. *A Search for Truth: Jacob Oson and the Beginnings of African American Historiography*. *William and Mary Quarterly*. January 2007, s. 139-148. Omohundro Institute of Early American History and Culture. Williamsburg, Virginia.

Harper, William 1968 (1837). *Slavery in the Light of Social Ethics*. *Teoksessa Ten Major Issues in American Politics*. 1968, s. 111-117. Edited by Richard Hofstadter. Oxford University Press. London.

Harrold, Stanley 1995. *The Black Abolitionists and the South, 1831-1861*. The University Press of Kentucky. Lexington, Kentucky.

Hart, Albert Bushnell 1968. *Slavery and Abolition, 1831-1841*. Harper & Row. New York.

Helkama, Klaus, Myllyniemi, Rauni & Liebkind, Karmela 2001. *Johdatus sosiaalipsykologiaan*. Edita. Helsinki.

Henriksson, Markku 1990. *Siirtokunnista kansakunnaksi*. *Johdatus Yhdysvaltain historiaan*. Gummerus. Jyväskylä.

Hinks, Peter P. 2007. *John Marrant and the Meaning of Early Black Freemasonry*. *William and Mary Quarterly*. January 2007, s. 105-116. Omohundro Institute of Early American History and Culture. Williamsburg, Virginia.

Hofstadter, Richard 1948. *The American Political Tradition*. Random House, Inc. New York.

Hunt, Lynn Avery 2007. *Inventing Human Rights. A History*. W. W. Norton & Company. New York.

Hyrkkänen, Markku 2002. *Aatehistorian mieli*. Vastapaino. Tampere.

Jenkins, Philip 1997. *A History of The United States*. MacMillan Press. London.

Jordan, Winthrop D. 1968. *White over black: American attitudes toward the Negro, 1550-1812*. University of North Carolina Press. Chapel Hill.

Kalela, Jorma 2000. *Historiantutkimus ja historia*. Gaudeamus. Helsinki.

Kari, Risto 1992. *Maailman valtiot*. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Kolchin, Peter 1993. *American Slavery 1619-1877*. Hill and Wang. New York.

Levine, Robert S. 2001. *Circulating the Nation: David Walker, the Missouri Compromise, and the Rise of the Black Press*. Teoksessa *The Black Press*. Edited by Todd Vogel. Rutgers University Press. New Jersey.

Liebenow, J. Gus. 1987. *Liberia. The Quest for Democracy*. Indiana University Press. Bloomington and Indianapolis.

Litwack, Leon F. 1961. *North of Slavery. The Negro in the Free States, 1790-1860*. The University of Chicago Press. Chicago.

Newman, Richard S. 2002. *The Transformation of American Abolitionism: Fighting slavery in the Early Republic*. University of North Carolina Press. Chapel Hill.

Newman, Richard S. & Finkenbine Roy E. 2007. *Black Founders in the New Republic: Introduction*. *William and Mary Quarterly*, January 2007, s. 83-94. Williamsburg, Virginia.

Paine, Thomas 1776. *Common Sense*. Teoksessa *Ten Major Issues in American Politics*. 1968, s. 8-20. Edited by Richard Hofstadter. Oxford University Press. London.

Parker, Ian 1992. *Discourse dynamics: critical analysis for social and individual psychology*. Routledge. London.

Quarles, Benjamin 1969. *Black Abolitionists*. Oxford University Press. Oxford.

Raamattu 1992 (käännös). *Uskon Sanan Kustannus Oy*. Espoo.

Raboteau, Albert J. 1988. Richard Allen and the African Church Movement. Teoksessa Black Leaders of the Nineteenth Century. 1988, s. 1-18. Edited by Leon Litwack and August Meier. University of Illinois Press. Urbana and Chicago.

Ripley, C. Peter. Introduction to the American Series & kommentaarit. Teoksessa The black abolitionist papers, Vol. 3: The United States, 1830-1846. 1991. Edited by C. Peter Ripley. University of North Carolina Press. Chapel Hill, N. C.

Stampf, Kenneth M. 1956. The Peculiar Institution. Slavery in the Ante-Bellum South. Vintage Books. Toronto.

Standenraus, P. J. 1961. The African Colonization Movement, 1816-1865. Columbia University Press. New York.

Stewart, James Brewer 1997. Holy Warriors. The Abolitionists and American Slavery. Hill and Wang. New York.

Stuckey, Sterling 1987. Slave Culture: Nationalist Theory and the Foundations of Black America. Oxford University Press. New York.

Taeuber, Karl E. ja Taeuber, Alma F. 1966. The Negro Population in the United States. Teoksessa The American Negro Reference Book. Edited by Davis, John P. Prentice-Hall Inc. Englewood Cliffs, New Jersey.

Vogel, Todd 2001a. Introduction. Teoksessa The Black Press, edited by Todd Vogel. Rutgers University Press. New Jersey.

Vogel, Todd 2001b. The New Face of Black Labor. Teoksessa The Black Press, edited by Todd Vogel. Rutgers University Press. New Jersey.

Waldstreicher, David 2005. Two Cheers for the "Public Sphere"... and One for Historians' Skepticism. *William and Mary Quarterly*. January 2005, s. 107-112. Omohundro Institute of Early American History and Culture. Williamsburg, Virginia.

Warner, Michael 1990. *Letters of the Republic: Publication and the Public Sphere in Eighteenth-Century America*. Cambridge University Press. Massachusetts.

Weisberger, Bernard A. 1961. *The American Newspaperman*. The University of Chicago Press. Chicago.

Weld, Theodore Dwight 1968. Narrative of Nehemiah Caulkins. *Teoksessa Builders of American Institutions*. 1968, s. 197-199. Edited by Frank Freidel & Norman Pollack. Rand McNally & Company. Chicago.

Wilentz, Sean 2005. *The Rise of American Democracy. Jefferson to Lincoln*. W. W. Norton & Company. New York.

Wilson, Carol 1994. *Freedom at Risk. The Kidnapping of Free Blacks in America, 1780-1865*. The University Press of Kentucky. Lexington, Kentucky.

Wilson, Major L. 1984. *The Presidency of Martin Van Buren*. University Press of Kansas. Lawrence, Kansas.

Winch, Julie 2007. The Making and Meaning of James Forten's Letters from a Man of Colour. *William and Mary Quarterly*. January 2007, s. 129-138. Omohundro Institute of Early American History and Culture. Williamsburg, Virginia.

Wood, Peter H. 1988. Nat Turner: The Unknown Slave as Visionary Leader. *Teoksessa Black Leaders of the Nineteenth Century*. 1988, s. 21-40. Edited by Leon Litwack and August Meier. University of Illinois Press. Urbana and Chicago.

Wright, Donald R. 2001. African Americans. *Teoksessa A Companion to 19th-century America*. Blackwell Companions to American History. 2001, s. 195-208. Edited by William L. Barney. Blackwell. Malden, Massachusetts.

Yee, Shirley Jo-Ann 1987. Black Women Abolitionists: A Study of Gender and Race in the American Antislavery Movement, 1828-1860. University Microfilms. Ann Arbor, Mich.

Internet:

Brown, R. J. Producing Newspapers 1692-1792. Digitoitu internetsivustolle History Buff.com
<<http://www.historybuff.com/library/reffirstten.html>>. 10.9.2007.

Comprehensive Timeline. Digitoitu internetsivustolle The Black Press.
<<http://www.pbs.org/blackpress/timeline/timeline.html>>. 10.9.2007.

Davis, Ronald L. F. & Krekorian, B. J. 2006. The Black Press in Antebellum America.
<http://www.slaveryinamerica.org/history/hs_es_press.htm>. 10.9.2007.

Freedom's Journal.

http://www.pbs.org/blackpress/news_bios/newbios/nwsppt/freedom/freedom.html . 9.9.2007.

Gibson, Campbell & Jung, Kay 2002. Historical Census Statistics on Population Totals By Race, 1790 to 1990, and By Hispanic Origin, 1970 to 1990, For The United States, Regions, Divisions, and States.

<<http://www.census.gov/population/www/documentation/twps0056.html>>. 10.9.2007.

Shick, Tom W. 1971. Emigrants to Liberia, 1820-1843: An Alphabetical Listing.

<<http://www.disc.wisc.edu/Liberia/pdfs/emigrantsall.pdf>>. 9.9.2007.

Text of The Declaration of Independence - 1776. Digitoitu.

<http://www.barefootsworld.net/doi1776.html>. 14.8.2007.

The Republican Party – GOP History.

<http://www.gop.com/About/AboutRead.aspx?AboutType=3>. 12.8.2007.

Lyhenteet

AA-SS	American Anti-Slavery Society
ACS	American Colonization Society
AME	Bethel Methodists
AMEZ	Zion Methodists
AMRS	American Moral Reform Society
ASCAW	Anti-Slavery Convention of American Women
BAP	The Black Abolitionist Papers
BFASS	Boston Female Anti-Slavery Society
JGIS	Juvenile Garrison Independent Society
MCS	Maryland Colonization Society
NEASS	New England Anti-Slavery Society
PFASS	Philadelphia Female Anti-Slavery Society

Liite 1. Länsi-Afrikan ja Liberian kartta 1830-luvulla.

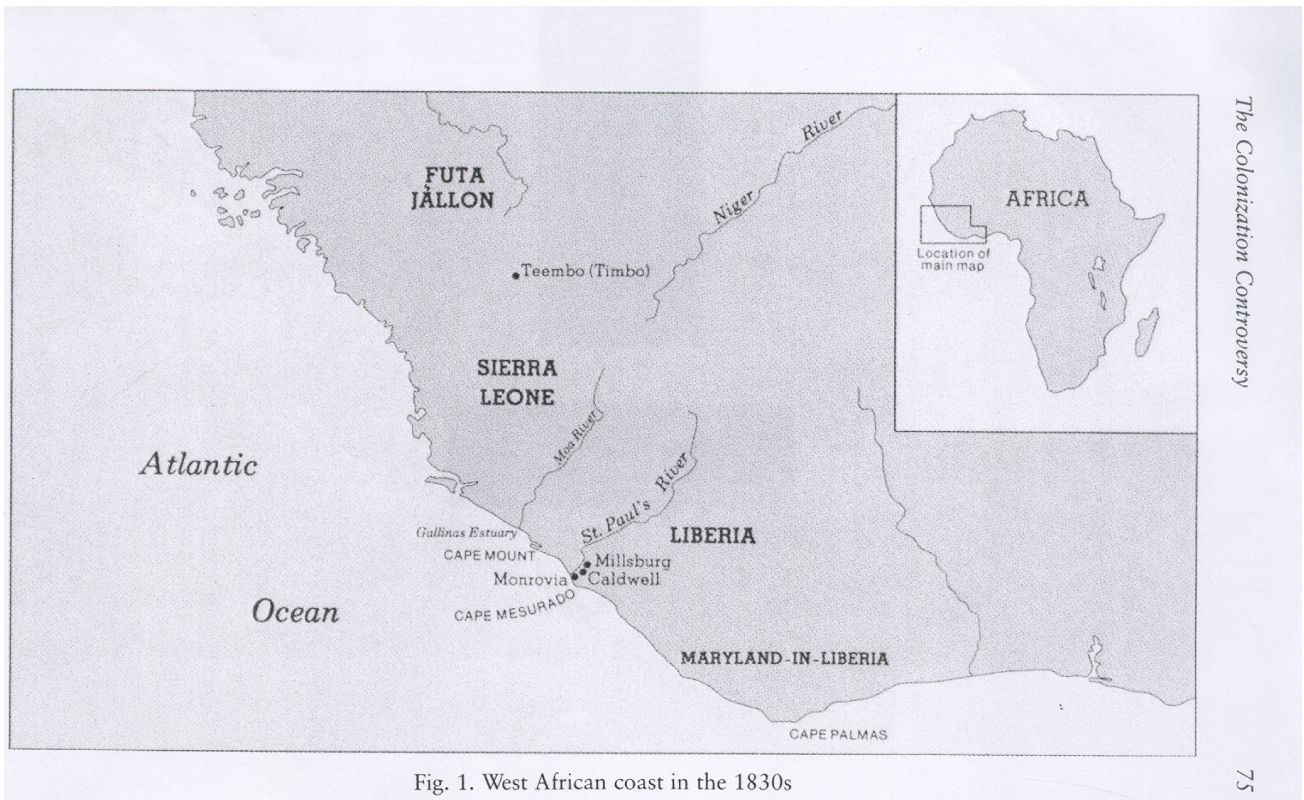

Fig. 1. West African coast in the 1830s

Lähteet: Ripley 1991, 75.